

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XXII, številka 5–6, december 2017, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4–13
Živa
dediščina
Ljubljane

14–20
Nagrade mesta
Ljubljana in Župančičevi
nagrajenci v letu 2017

30–31
Gimnastična
lepotica
na Viču

46
Vsaj majhno
darilce
za lepše praznike

JAVNO NAZNANILO

o razgrnitvi podatkov za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in poziv k priglasitvi sprememb podatkov v zvezi z odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju Mestne občine Ljubljana za leto 2018

Javni poziv je namenjen vsem zavezancem za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v Mestni občini Ljubljana za leto 2018.

Podatki, pomembni za odmero nadomestila za uporabo zazidanega in nezazidanega stavbnega zemljišča, ter podatki o zavezancih bodo razgrnjeni (na vpogled zavezancem) v prostorih Oddelka za ravnanje z nepremičninami.

Zavezanci za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča lahko

pregledujejo podatke in nanje podajo pripombe v času od 3. 1. 2018 do vključno 31. 1. 2018, in sicer vsak ponedeljek od 8. do 12. ure in vsako sredo od 8. do 12. ure ter od 13. do 16. ure. Pripombe je mogoče poslati tudi s priporočeno pošto.

Zavezanci so Mestni občini Ljubljana dolžni do vključno 31. 1. 2018 sporočiti tudi vsako spremembo zavezanca in spremembe ostalih podatkov, pomembnih za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 2018.

Mestna občina Ljubljana, Mestna uprava Oddelek za ravnanje z nepremičninami (4. nadstropje) Adamič-Lundrovo nabrežje 2, 1000 Ljubljana

Celotno javno naznanilo je dosegljivo na www.ljubljana.si, obrazci za vloge pa na www.ljubljana.si/sl/razpisi-razgrnitve-in-javne-objave/.

Mestna občina Ljubljana

vabi k predlaganju kandidat in kandidatov za

- podelitev naziva častni meščan oziroma častna meščanka glavnega mesta Ljubljana
- nagrado glavnega mesta Ljubljana
- plaketo glavnega mesta Ljubljana

Kandidate in kandidatke za naziv častni meščan oziroma častna meščanka glavnega mesta Ljubljana je mogoče predlagati skozi vse leto, za leto 2018 pa pridejo v poštev candidature, vložene do 31. 3. 2018.

Kandidate in kandidatke za nagrado glavnega mesta Ljubljana in plaketo glavnega mesta Ljubljana je mogoče predlagati do 31. 1. 2018.

Razpisna dokumentacija je do izteka prijavnega roka dosegljiva na www.ljubljana.si/sl/razpisi-razgrnitve-in-javne-objave/ ter v prostorih Glavne pisarne Mestne občine Ljubljana na Mačkovi ulici 1.

NEPREMIČNO PREMOŽENJE MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Pri razpolaganju in upravljanju z nepremičnim premoženjem je potrebno ravnati v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja to področje, in v skladu z načeli ravnanja s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti.

Spletna aplikacija

»Nepremičnine MOL«

www.ljubljana.si/sl/nepremicnine-mol/

(/ omogoča vpogled v načrt prodaje in oddaje nepremičnin v lasti MOL. Na navedeni spletni strani so opisani postopki prodaje in oddaje nepremičnega premoženja ter vse aktualne objave s podrobnejšimi podatki o posamezni nepremičnini in izvedbi postopka prodaje oziroma oddaje. Pri posamezni javni objavi so navedeni kontaktni podatki in informacije o načinu prijave.

PRODAMO

Poslovni prostor, Jakšičeva ulica 7, Ljubljana

Izklicna cena:
163.150 €

Poslovni prostor, ki je sestavljen iz treh ločenih prostorov, v skupni izmeri 125,50 m², se nahaja v pritličju stavbe. Namenjen je pisarniški oz. storitveni dejavnosti. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: D (60-105 kWh/m²a).

ODDAMO V NAJEM

Poslovni prostor, namenjen gostinski dejavnosti

Najnižja ponudbena izhodiščna cena najemnine na mesec: **1.900 €**

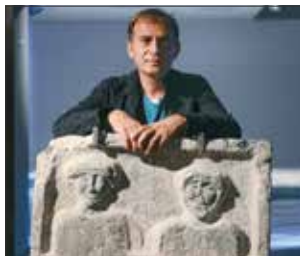

Nepremičnina na naslovu Miklošičeva cesta 28, Ljubljana, ki v naravi predstavlja polkletni lokal v izmeri 162,49 m². Poslovni prostor se nahaja v centru mesta Ljubljana. Prostor se oddaja za gostinsko dejavnost. Za poslovni prostor El ni potrebna (334. člen EZ-1).

Mestna občina Ljubljana vabi na ogled filma o Centru Rog kot novem ustvarjalnem središču Ljubljane. Prihodnost danes degradiranega območja nekdanje Tovarne Rog si oglejte na www.ljubljana.si!

Ljubljana

Dediščina Ljubljane živi

Živa dediščina Ljubljane

O razvoju industrije v Ljubljani	4
Deblak je špica!	7
Arheološke raziskave na Gosposvetski cesti	10
29.000 zlatnikov	12
Srce mesta	13

Nagrade mesta Ljubljana v letu 2017

Častna meščana Ljubljane 2017	14
Nagradi glavnega mesta Ljubljane	16
Prejemniki plaket	16
Župančičeve nagrade 2017	18

Vedno na vrhu	21
---------------	----

Mesto ustvarja povezanost	22
Za uspešnost se moram zahvaliti sodelavcem	29

Šport

Gimnastična lepota na Viču	30
Razgibajmo Ljubljano	34

Mestno zrcalo	36
Ljubljana pod žarki osi sveta	37
Nisi obtičal v prometu, ti si promet!	38

Kultura

Dostopno in plemenito	40
MENT Ljubljana	42

Mesto literature

Ljubljana med nostalgijo in sanjami	43
Mesto bere	44
Jože Toporišič	45

Otroci v mestu

Vsaj majhno darilce za lepše praznike	46
Lažne novice niso novice, ampak laži	47
Neverjetna leta:	
Dinamični treningi starševstva	49

Mladi na sceni

Mestni inkubator Mladih zmajev	50
Napovednik dogodkov za mlade	51
O prekrasnosti med mladimi	52

Mesto in mestni svet

Delo Mestnega sveta	54
Napovednik dogodkov v četrtih skupnostih december–januar	54

Mestni štipendisti	58
Ljubljanski vestnik	59
Okoljske meritve	62

Fotografija na naslovnici

Novo leto v Ljubljani, foto: Dunja Wedam

Fotografija na strani 3

Blaž Peršin, foto: arhiv MGML

“Razumeti zgodovino pomeni bolje razumeti sedanjost.

Razvoj mesta sloni tudi na spremljanju svoje zgodovine, ki definira miselni ustroj preteklosti in napotke, ki jih raziskave pri razumevanju mesta prinašajo z novimi odkritji. V zadnjem obdobju smo priča številnim novim dognanjem stroke, ki so nastala na podlagi številnih arheoloških izkopavanj v našem glavnem mestu in njegovi okolici. Odkritja iz obdobja prazgodovine, antike, srednjega veka in tudi kasnejših obdobj so Ljubljano ustoličila kot eno izmed mest, ki lahko v svojih nedrjih razpre razvoj človeške zgodovine, s kakršnim se lahko pohvali le peščica evropskih mest.

V Muzeju in galerijah mesta Ljubljane zato skupaj s sodelavci poskušamo razumevanje zgodovine prenesti na obiskovalce in obiskovalke v muzeju. Vabimo jih, da na lokacijah arheoloških odkritij izvejo čim več o poteku naših del in o skritih zakladih, ki jih ob tem najdemo. Odziv publike je izreden. Na lokaciji zadnjih arheoloških izkopavanj na Gosposvetski ulici se je ob javnih vodstvih trlo ljudi, ki jih zanima, kakšen je naš način dela, katere najdbe so bile odkrite in kaj nam ta odkritja govorijo o strukturi razvoja našega glavnega mesta.

Pomembnost komunikacije z občinstvom, s prebivalci našega mesta, je pri tem ključna. Le tako lahko zagotovimo, da dediščina izpriča svoje poslanstvo razumevanja, na kakšen način se lahko prebivalci Ljubljane poistovetijo s svojo pomembno zgodovino in razumejo njen pomen tudi za življenje, ki ga živimo danes. Da to ni življenje »drugih«, temveč da današnji čas pomeni le nadaljevanje življenja preteklih generacij, ki so živele, ustvarjale na tem pomembnem območju križišča človeških usod, ki ga Ljubljana tudi s svojo geostrateško pozicijo predstavlja. Arheološka odkritja so postala pravi magnet za naše obiskovalce in na ta način izredno zanimivo popotovanje v našo preteklost.

Odkritje deblaka z Ljubljanskega barja je postavilo nova spoznanja o plovnosti reke Ljubljanice v preteklosti in bogatih zakladih, ki jih reka skriva. Podvodni arheologi in muzealci so opravili res veliko delo, ki odmeva tudi daleč preko naših meja. S pomočjo strokovnjakov za konservacijo mokrega lesa z Restavratorskega centra Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije deblak prav sedaj uspešno konservirajo, kar terja tudi poglobljen znanstveni razmislek pri ohranjanju tovrstne občutljive kulturne dediščine. Zahtevnost posega predstavlja njegova velikost in vedenje, da je bil dva tisoč let v mokrem stanju, zato se je treba lotiti njegove muzealizacije in možnosti predstavitve še s prav posebno skrbnostjo. Gre za dolgotrajen postopek, ki bo trajal več kot dve leti, poskrbeti moramo namreč, da deblak ne bo utrpel prevelikega šoka, ko bo na ogled v suhem stanju.

Povezave z našo preteklostjo so neizogibno tudi povezave z gospodarskim razvojem območja, na katerem živimo. Razstava z naslovom »Nova doba prihaja – Industrija, delo, kapital«, ki je bila na ogled v Mestnem muzeju v preteklem letu, je osvetlila prav ta vidik našega industrijskega, ekonomskega razvoja v preteklosti. V času digitalne dobe je razmislek o tovarnah, industriji, masovni proizvodnji na prvi pogled nekoliko oddaljena tema. Tema, ki zbujala nostalgičen razmislek o tem, kaj vse je industrija pomenila za določen prostor, v katerem se je nahajala. Z razvojem masovne proizvodnje je nastajal nov način razmišljanja, nastajale so nove socialne strukture, kraji, mesta so se popolnoma preoblikovali. Z nastankom tovarn so se začeli ustvarjati klasični kapitalistični odnosi, kasneje, z uvedbo socializma, je tovarna postala idejna podstat novega »osvobojenega« delavca. Tovarna in njena masovna proizvodnja sta bili sinonim za napredek, priložnost za zaslužek, za ustvarjanje novih urbanih življenjskih navad, novega načina bivanja, novih priložnosti, pa tudi prostor za nastanek družbenih konfliktov.

Osnovna vizija Muzeja in galerij mesta Ljubljane je, da z razstavami, predavanji in javnimi vodstvi razpremo vpogled v bogato zgodovino in pomagamo ljudem razumeti tudi današnji čas. Delo muzeja, interpretacija dediščine pomeni, da razumemo sodobnost. Razumeti zgodovino pomeni bolje razumeti sedanjost.

Prav zaradi bogatih zbirk, ki jih hrani naš muzej, in novih odkritij ter dognanj pri interpretaciji dediščine smo se odločili, da v prihodnjem maju, ob dnevu Ljubljane, postavimo na ogled novo stalno razstavo z naslovom Zgodovina Ljubljane. Stalna razstava Obrazi Ljubljane, ki je na ogled v Mestnem muzeju že več kot desetletje, je počasi izgubila aktualnost. Treba jo osvetliti nove momente spoznanj o zgodovini našega glavnega mesta. Poleg ikoničnih predmetov, kot je najstarejše leseno kolo na svetu, bo mogoče videti vrhunce naše zbirke, ki pričajo o izjemno zanimivih zgodbah, ki jih poudarja zgodovina Ljubljane. Nova stalna razstava bo postala osebna izkaznica našega glavnega mesta.

Delo muzealcev in vseh vpletenih, ki nam pomagajo pri našem delu, je zato skupek razumevanja, da dediščina ni stvar zaprte preteklosti, temveč točka prepotrebne razmisleka, kako razumemo svoj obstoj in razvoj v prihodnosti. Zato lahko z gotovostjo trdimo, da je dediščina, če jo znamo pravilno interpretirati, bolj »živa«, kot si predstavljamo na prvi pogled. Vabim vse k odkrivanju »žive dediščine Ljubljane«.

Blaž Peršin

direktor Muzeja in galerij mesta Ljubljane

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Marjan Sedmak
(predsednik), Aleš
Kardelj, Simona Pirnat
Skeledžija, Denis Strikovič,
Lada Zei. Odgovorni
urednik: dr. Uroš Grilc,
kontakt: 051/398 843,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Lektorica: Živa Čebulj,
Korektorica: Renata
Vrčkovnik, Avtorica
logotipa: Petra Černe
Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Salomon
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.800 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

O razvoju industrije v Ljubljani

dr. Blaž Vurnik

Protoindustrijske začetke industrializacije v Ljubljani moramo iskati v 18. stoletju, ko je v mestu delovalo nekaj gospodarsko uspešnejših obrtnih delavnic in manufaktur. Med njimi so bile pomembnejše male delavnice z nekaj zaposlenimi delavci, v katerih so izdelovali vžigalice, svilene trakove, slaščice in keramiko. Nekoliko večja je bila Zoisova delavnica keramike (fajanse), posebno mesto v monarhiji pa si je zagotovila livarna iz Italije priseljene družine Samassa v današnji Zvonarski ulici, ki je že v drugi generaciji teh livarjev postala ena pomembnejših livarn v Habsburški monarhiji. Gotovo največji obseg v drugi polovici 18. stoletja je dosegla proizvodnja sukna v delavnici Valentina Ruarda in Josefa Desselbrunnerja na Selu ob Ljubljani ob današnji Zaloški cesti. V osemdesetih letih 18. stoletja naj bi ta obrat zaposloval kar tisoč delavcev. Tudi če so poročila o tem številu zaposlenih nekoliko pretirana, lahko vseeno z gotovostjo trdimo, da je v Ljubljani takšno število zaposlenih delavcev dosegla in presegla šele Tobačna tovarna sto let pozneje.

Fotografije: Matevž Paternoster in arhiv MGML

Franz Kurz pl. Goldenstein, Papirnica v Vevčah, 1857

Prihod parnega stroja

Eden od kriterijev, ki zaznamujejo pojav in razvoj industrije, je uporaba parnega stroja. Pri nas se je prvič pojavil v rafineriji sladkorja na Poljanah, v stavbi, ki danes nosi ime Cukrarna. Kmalu za to rafinerijo so parne stroje začeli vključevati tudi v proizvodnjo drugih industrijskih objektov v Ljubljani, ki so jih začeli tudi arhitekturno prilagajati novim, množičnejšim oblikam proizvodnje ter strojem, ki so zahtevali prostorne hale. Najvidnejši atribut vedute mesta, ki je opozarjal na modernizacijo industrijske proizvodnje, so bili dimniki, ki so kot že stoletja prej cerkveni zvoniki silili v nebo iznad streh ljubljanskih hiš.

Med večjimi tovarnami tistega časa so bile bombažna predilnica in tkalnica v današnji Kolodvorski ulici, modernizirana livarna Alberta Samasse, pivovarna bratov Kozler ter opekarne in drugi proizvodni obrati švedsko-nemškega priseljenca Gustava Tönniesa.

Kapital in tehnološki napredek

Domači kapital, ki je omogočal nastajanje ljubljanske industrije, je prihajal iz najrazličnejših virov. Fidelis Terpinč, ki naj bi bil prvi ljubljanski industrialec, je svoje

aktivnosti začel z očetovim kapitalom, ki je nastal z zakupništvom mostnine čez Savo v Kranju ter trgovino s t. i. deželnimi pridelki. Tudi kapital, ki je ustanavljal pivovarno Kozler v Šiški, je izviral iz trgovine z deželnimi pridelki, južnim sadjem, nepremičninami in drugimi aktivnostmi v kmetijstvu. Za večino pomembnejših domačih investorjev v zgodnja industrijska podjetja je značilno, da jih je vodila navdušenost za nove tehnologije in tehnična odkritja. Vsaj za Fidelisa Terpinča je znano, da je rad potoval po Evropi, kjer je obiskoval kmetijske in industrijske razstave in sejme, ter tisto, kar je ob teh priložnostih izvedel in spoznal, uvažal v svoje gospodarsko poslovanje. Dejstvo, da je bila prva telefonska povezava v Ljubljani vzpostavljena med Samassovo vilo in livarno, priča o podobni zgodbi; o ljudeh, ki so v novih tehnologijah ter znanstvenem in tehnološkem napredku videli prihodnost svojih podjetij in okolja, v katerem so živeli.

Industrija in družbena odgovornost

Posamezniki, ki jih omenjamo kot začetnike ljubljanske industrije, imajo še eno skupno lastnost. Večina se jih v

Pločevinasta embalaža za piškote tovarne Šumi, izdelek tovarne Saturnus, trideseta leta 20. stoletja

Reklamna obešanka ljubljanskega velesejma, 1927

Otroški voziček, izdelan v tovarni Tribuna, sedemdeseta leta 20. stoletja

Kolo Pony, Rog, osemdeseta leta 20. stoletja

zgodovino ni zapisala le po gospodarskih uspehih. Mnogi so se v družbo vključevali tudi s funkcijami ali aktivnostmi v javnem življenju, prenekatere so si sodobniki zapomnili po tistem, kar bi danes imenovali družbena odgovornost. Petra Kozlerja danes gotovo več ljudi pozna kot avtorja prvega zemljevida slovenskih dežel kot pa soustanovitelja

“ Začetniki ljubljanske industrije so se vključevali tudi v javno življenje in prinašali tisto, čemur bi danes rekli družbena odgovornost.

pivovarne. Albert Samassa je bil zagrizen branitelj nemštva v Ljubljani, Dragotin Hribar pa velik podpornik slovenstva. Poleg tekstilne tovarne je imel v lasti tudi tiskarno in kot založnik je v prvem desetletju 20. stoletja izdal revijo Slovan, v kateri so objavljali najpomembnejši takratni literarni ustvarjalci, med njimi tudi Ivan Cankar in Zofka Kveder.

Prve stavke

Skupaj s parnimi stroji, novimi tehnologijami ter zaostrenim kapitalističnim modelom odnosa med kapitalom in delom je v te kraje prišla tudi navada odziva delavcev na zaostrovanje delovnih in socialnih pogojev. Tej navadi so v Ljubljani rekli »strike«, »strikes«, »štrike« ali »strajk«, kar so izgovarjali tako, kot je zapisano. Prva (dokumentirana) stavka industrijskega delavstva v Ljubljani pa je bila stavka delavk v Tschinklovi tovarni 22. julija 1871, kjer je bilo okoli 100 zaposlenih, od tega polovica žensk. Leta 1890 so ljubljanski delavci kot prvi na današnjem slovenskem ozemlju organizirano praznovali 1. maj. Zjutraj so se zbrali na Rožniku, nato pa so šli v hotel Evropa, kjer naj bi se jih na zborovanju zbralo

okoli 500. Ena od tem v govorih na zborovanju je bila tudi zahteva po osemurnem delavniku. Dan se je zaključil s plesom v hotelu Evropa, menda pa so v nekaterih tovarnah tistega dne delavci dobili prost dan.

Odpiranje delovnih mest

Če velikost tovarn ocenjujemo na podlagi števila zaposlenih delavcev, so bile do ustanovitve Tobačne tovarne (1871) največje tovarne v Ljubljani Cukrarna (okoli 230 zaposlenih), bombažna predilnica in tkalnica (350) in različni Tönniesovi obrati (skupaj do 450 zaposlenih). Tobačna tovarna je predstavljala povsem druge dimenzije. V njej je bilo največje število zaposlenih leta 1893, ko si je tam služilo kruh skoraj 2450 (večinoma) delavk. Tega števila zaposlenih v posameznem industrijskem podjetju v Ljubljani kasnejši razvoj ni presegel vse do časa po drugi svetovni vojni, ko je bil ustanovljen Litostroj.

Industrija in vojna

Ob izbruhu prve svetovne vojne je bila Ljubljana poleg upravnega in kulturnega središča Slovencev tudi srednje razvito industrijsko mesto. Prva svetovna vojna je za industrijo predstavljala precejšen pretres. Izgubila je nekatere trge in surovinske vire. Proizvodnja se je morala orientirati večinoma v zadovoljevanje potreb vojske, tudi notranji trg je v precejšnji meri zamrl. Za povojni razvoj industrije so bila pomembna predvsem tradicijska jedra industrije, ki so vplivala na industrijski razvoj mesta in ki povezujejo zgodnje obdobje industrializacije s kasnejšimi dogajanja v ljubljanski industriji – vse do danes. To so bili Tönniesovi obrati za strojno in gradbeno industrijo, Samassova in Žabkarjeva livarna za strojno industrijo, Kolinska ter Kozlerjeva pivovarna za prehransko industrijo, Tovarna kleja ter proizvodnja barv in lakov Adolfa Hauptmanna za kemično industrijo

in Terpinčeve papirnice za papirno industrijo.

Po koncu prve svetovne vojne so se naši kraji znašli v novih geopolitičnih okoliščinah. Nastanek nove države je bil kompleksna okoliščina, s katero so se morali soočiti slovenski poslovneži. Poslovne navade, značilnosti in potrebe trgov ter neprepoznavnost na teh novih trgih so bile okoliščine, ki so privedle do zamisli ljubljanskih podjetnikov, večinoma industrialcev, da v Ljubljani ustanovijo velesejem (1921). Dve desetletji je pomenil okno v svet ne le ljubljanske, ampak celotne slovenske industrije, obrti, turizma in drugih panog.

Medvojno obdobje sanacij in dokapitalizacij

Industrijska podjetja, ki so nastala v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja, so bila v veliki meri odvisna od bank, ki so sodelovale pri ustanavljanju, širitvi proizvodnje, gradnjah industrijskih objektov in predvsem v času krize v tridesetih letih pri sanacijah, dokapitalizacijah in lastniških spremembah. Med pomembnejšimi novimi podjetji so bile Strojne livarne in tovarne, ki so nadaljevale tradicijo livarstva in so prevzele staro Tönniesovo, Samassovo in Žabkarjevo livarno, Saturnus, ki je izdeloval pločevinasto embalažo za večino jugoslovanske industrije, Združene opekarne, d.d., opekarno Emona ter Avtomontažo, v kateri je kot konstruktor deloval Stanko Bloudek. Elektroindustrija se v večjem obsegu v Ljubljani ni razvila, ustanovljenih je bilo nekaj manjših podjetij, ki so poslovala neuspešno, med njimi tudi Tovarna za galvanečne elemente in elektrotehniko Zmaj. V prehranski industriji je tudi v tem obdobju prednjačila industrija, ki je nastala že pred prvo svetovno vojno, predvsem Kolinska, ki je leta 1925 prišla v last slovenskega kapitala, ter Pivovarna Union. Večjih obratov tekstilne industrije v mestu ni bilo,

nastali pa so v širši okolici mesta; med njimi omenimo tekstilno tovarno Beer, Hribernik & Comp. v Šentvidu, tekstilno tovarno pliše in baržuna Ferdinanda Eifflerja, od leta 1922 pa je v Zgornji Šiški delovalo podjetje Ernesta Siegla, ki je izdelovalo platneno in bombažno blago. V Savljah je delovala Vidmarjeva tovarna nogavic, še več pa je bilo manjših tekstilnih obratov, ki so zaposlovali do deset ali komaj kaj več delavcev. Po vojni ustanovljene kemične tovarne so bile Dr. Th. & G. Böhme, kemična tovarna, Bratje Thuma (l. 1937 preseljena v Ljubljano iz Zagreba) in druge, ki so izdelovale predvsem proizvode, potrebne v drugih

“ Pomembne zgodbe tudi danes začenjajo inovativni in podjetni posamezniki.

vejah industrije in jih je bilo prej treba uvažati. Na podlagi tradicije podjetja Adolfa Hauptmanna, ki je pred vojno izdelovalo barve, lake in firnež, je v Medvodah in pri Domžalah delovalo podjetje Medić & Zankl. Kemična tovarna Golob & Co na Tržaški cesti je izdelovala predvsem različne kreme za nego usnja (predvsem čevljev) ter sveče in druge izdelke iz voska. V Ljubljani je delovala tudi največja slovenska tovarna za predelavo usnja, tovarna Karla Pollaka ob Ljubljani na današnjem Petkovškovem nabrežju. V času velike gospodarske krize je propadla, a je znova zaživela v spremenjeni lastniški strukturi, v katero je po propadu zaradi prevelikih dolgov prvotnega lastnika vstopila Mestna hranilnica ljubljanska.

Meščani

Hitro rast podjetij, predvsem v dvajsetih letih ter nato tik pred izbruhom druge svetovne vojne, sta omogočila industrijskih izdelkov lačni jug nove države in carinska zakonodaja, ki je krepila konkurenčno prednost domačega gospodarstva. Stara industrijska podjetja in tudi nekatera nova pa je prav v dvajsetih in tridesetih letih začenjala voditi večinoma druga generacija ljubljanskih industrialcev, kamor je sodil tudi Rado Hribar, sin Dragotina Hribarja in Evgenije, rojene Šumi, lastnice bonbonov in slaščic v Gradišču. Značilno je, da je s to drugo (v nekaterih primerih pa tudi že tretjo) generacijo industrialcev v Ljubljani nastajal maloštevilen, a kapitalsko dokaj močan sloj meščanstva, katerega nadaljnji razvoj je prekinila druga svetovna vojna oziroma revolucija po njej.

Del razstave Nova doba prihaja! Industrija – delo – kapital v Mestnem muzeju Ljubljana

Delavstvo in kultura

Delavstvo je v tem času kot del evropske družine proletariata predstavljalo družbeni sloj, ki je bil boj za boljše delovne pogoje, socialno zakonodajo, boljši zaslužek in večji vpliv v politiki in družbi. Takratne socialne razmere, v katerih je živelo evropsko industrijsko delavstvo, se odražajo v nekaterih delih v umetnosti in kulturi. Med njimi izstopa drama češkega dramatika Karla Čapka Rossumovi univerzalni roboti, ki jo je napisal leta 1921. Istega leta so jo v ljubljanskem Mestnem domu že uprizorili v slovenščini, nekaj let kasneje pa je odmevala v konsu Srečka Kosovega. Vrhunski izdelek filmografije tistega časa je film Fritz Langa Metropolis (1927), posnet po romanu Thee von Harbou (1926), ki osnovno zgodbo postavlja v fantazijsko industrijsko okolje strojev, vzvodov, zobatih koles in množičnih prizorov delavcev, ki robotizirano sledijo svojim opravilom. Tudi ta film so v ljubljanskem kinu Dvor predvajali takoj po nastanku. Delavska vprašanja so bila del tedanjega evropskega miselnega obzorja, takrat se je tudi začel zares izgrajevati delovnopravni in socialni sistem, ki se mu v nekaterih pogledih današnja Evropa odpoveduje.

Polarizacija med drugo svetovno vojno

Drugo svetovno vojno je ljubljanska industrija dočakala v dobrem stanju kljub hudi krizi, ki jo je preživela. Vojna je ponovno pomenila izgubo trgov, oženje poslovanja na lokalno raven ter prevzemanje zadolžitev povezanih z vojsko. Pri nas je to tudi čas, ko se polarizacija duhov dogaja v vsej družbi,

tudi med industrialci. Kakorkoli, vojna in revolucija po njej sta temelje industrije zadnjega pol stoletja delno izničili predvsem z eliminacijo nosilcev kapitala ter zaplembami in nacionalizacijami industrijskih nepremičnin in premičnin. Največji pečat je država industriji dala z ustanavljanjem velikih sistemov, ki jih pred tem naš prostor ni poznal, ter z uvedbo socialističnega samoupravljanja, ki je spremenil obliko upravljanja podjetij in industrijo tesno povezal z državo. V tem času so nastajale pomembne ljubljanske blagovne znamke, ki so jih ustvarjale tovarne Rog, Tops, Rašica, Telekomunikacije, Litostroj, Dekorativna in druge.

Nova doba

Ko se je eksperiment samoupravljanja zaključil, so v devetdesetih letih 20. stoletja in v prihodnjih desetletjih nov čas v zvezi z industrijo po eni strani opredelili pojmi privatizacija, nacionalni interes in tajkunstvo, po drugi strani pa razvoj, inovativnost in rast. Del industrije je iz različnih razlogov propadel, ostali so spomini na ljubljanske tovarne in razočarani delavci, ki so jih soustvarjali. Nov čas, katerega del smo, prinaša nove industrijske zgodbe četrte industrijske revolucije. Pomembne industrijske zgodbe tudi danes začenjajo inovativni, podjetni, z vero v tehnološki in znanstveni napredek zaznamovani posamezniki, kakršni so bili pred stoletjem in pol Terpinč, Kozler, Hribar, Samassa in drugi začetniki ljubljanske industrijske zgodbe.

Deblak je ŠPICA!

Projekt Navis v letu 2017

Rene Masaryk

Foto: Dunja Wedam

Po prvih krajših pustolovščinah se je deblak pridružil mednarodnemu kajakaškemu maratonu med Vrhniko in Ljubljano.

Foto: Dunja Wedam

Pri tesanju deblaka je pomagal marsikdo.

Če ste v tem poletju kdaj zašli na ljubljansko Špico, ste morebiti med iskanjem sence in osvežitve opazili skupinico, ki se je pod pergolo zavzeto trudila ogromen hrastov hlod spremeniti v čoln.

Da, to je bilo nadaljevanje lanskoletnega projekta Deblak, le v novi, prijetnejši preobleki in na novi lokaciji. Lani smo namreč deblak gradili na Vrhniki in nato z njim pripluli na Špico, tokrat pa je bil načrt obraten.

A projekt Deblak v resnici ni počival niti za trenutek. Preko jesenskih in zimskih mesecev se je nadaljeval s pripravami in iskanjem poti, kako naprej, s pridobivanjem sredstev, povezovanjem

zgodb in akterjev, ki so zaljubljeni v eksperimentalno arheologijo.

Rekonstrukcija deblaka ...

Lani smo gradili hipotetičen, manjši ribiški rimskodobni čoln, tokrat pa smo se lotili precej večjega zalogaja. Odločili smo se namreč, da se preizkusimo v rekonstrukciji deblaka, ki je bil leta 2015 dokončno raziskan in dvignjen iz dna Ljubljanice na Vrhniki. Gre za enega največjih do

sedaj odkritih deblakov v Evropi, ki po zaslugi veličastnosti (dolg je bil skoraj 15 m) in izvrstne ohranjenosti navdušuje tako strokovnjake kot laike. Deblak bo po končani konservaciji v Restavratorskem centru v Ljubljani razstavljen v Kulturnem centru Vrhnika – razstavišču Moja Ljubljana.

Za rekonstrukcijo plovila, s katerim so v 2. stoletju pred našim štetjem pluli po Ljubljani staroselci ali prvi rimski

Zgodba o deblaku

Deblak s konca 2. stoletja pr. n. št. iz Ljubljanice na Vrhniki, dvojezična monografija o rezultatih podvodnih arheoloških raziskav struge Ljubljanice

dr. Andrej Gaspari

Zgodba o deblaku z Vrhnike je vznemirljiva in večplastna. Sedaj je znanstveno obdelana tudi v monografiji, ki podrobno analizira deblak, gradnjo plovil na Ljubljani in zgodovino plovbe po njej. Raziskave iz leta 2015 so odkrile zanimiv skupek najdb iz izteka prazgodovine. Na eni strani dokazujejo obstoj organiziranega vodnega transporta dobrin na vozlišču literarno izpričanih stikov med italjskimi trgovci, keltskimi Tavrskimi in prebivalci dežel vzdolž plovne poti proti vzhodu. Na drugi potrjujejo prepletanje ladjedelniških tradicij v severovzhodnem zaledju severnega Jadrana ter še ne povsem pojasnjeno dogajanje na območju pristaniškega predela predhodnika rimskega Navporta v poznem 2. stoletju in prvi polovici 1. stoletja pr. n. št.

Raziskava na najsodobnejši ravni

Uvodni del monografije obravnava stvarno in organizacijsko ozadje raziskav najdišča, ogroženega z nujno izvedbo ukrepov za zagotovitev protipoplavne varnosti, ki so privedli do odločitve za dvig deblaka, odkritega v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja in prvič delno dokumentiranega leta 2001. Podvodna raziskava je potekala na metodološko in tehnološko najsodobnejši ravni. Sledijo opisi in analiza najdiščnih okoliščin (s poglobljenim ekskurzom o skeletu mlajše ženske, odkritem v sedimentih) ter geoloških in arheobotaničnih spoznanjih o naravi depozitov iz jedrnih vrtin na desnem bregu Ljubljanice. Spoznanja med drugim kažejo, da je bila struga v železni dobi bolj odprta, z zložnejšimi brežinami.

trgovci v teh krajih, smo precej dolgo iskali primerno deblo. Na koncu smo ga našli v Krakovskem gozdu, v bližini Kostanjevice ob Krki. Pridobljeno deblo je imelo dolžino 10,2 metra, širino več kot en meter in je tehtalo skoraj sedem ton! Skratka, pravi drevesni orjak! Takšnih danes raste v naših gozdovih sila malo.

... z rekonstruiranim orodjem

Projekt Navis ne obsega le gradnje zgodovinskih plovil, njegovi cilji so precej ambicioznejši. Projekt Navis namreč predstavlja zgodbe, preko katerih preteklost podoživite karseda neposredno in osebno. Jo izkusite, občutite. Pri rekonstrukciji plovil uporabljamo tehnike in orodja, ki so bila značilna za obdobje, iz katerega izvira. Kar pomeni, da poleg plovila rekonstruiramo in izdelamo tudi orodja, ki so se uporabljala v tem času.

Eden največjih deblakov v Evropi

Osrednji del monografije je posvečen deblaku in poleg njega odkritim ostankom razbitine okvirno sočasne ladje šivanega tipa. Natančno opisuje ohranjenost ter oblike in dimenzije enega največjih deblakov v Evropi, izdelanega iz okoli 200 let starega hrasta, podrobnosti zgradbe in popravil ter uporabljenih materialov. Nekoliko asimetričen deblak, ki je bil izdelan iz debla, posekanega v izteku 2. stoletja pr. n. št., je prazen v delno napojenem stanju tehtal okoli 1,5 tone, kolikor je znašala tudi njegova nosilnost ob 20 cm nadvodja. Deblak s prostornino tovarnega prostora 5 m³ se je poganjal z odprivanjem z drogom in/ali veslanjem, glede na odprtino na prehodu prve v drugo četrtino dna pa ni povsem izključena niti možnost namestitve jambora ali droga za vleko z obrežja.

Vitalnost lokalnega rokodelstva

V nadaljevanju je primerjalna tipokronološka analiza deblaka v širšem kontekstu ladjedelniških tradicij poznoprazgodovinske in rimske severnosredozemske in celinske Evrope. Deblak izkazuje morfološke podobnosti z antičnimi deblaki s širšega območja delte Pada, tehnološke posebnosti pa dokazujejo navezanost določenih rešitev na sredozemske ladjedelniške prakse ter vitalnost in inovativnost lokalnega rokodelstva. V primerjalnem kontekstu ni dvoma, da je bil deblak iz Ljubljane uporabljan za prevoz tovora visoke gostote, morda tudi potnikov v lokalnem/regionalnem prometu, izključena ni niti vojaška raba.

Hkrati s sodelavci, ki se ukvarjajo s t. i. »živo zgodovino«, ponazarjamo vsakdanji način življenja nekdanjih uporabnikov rekonstruiranih plovil. Širša zgodba pa je povezana tudi z oživljanjem stare plovne poti med Vrhniko in Ljubljano, obujanjem pozabljenih obrti, spodbujanjem turističnega razvoja ...

V ozadju cele zgodbe je seveda veliko zahtevnega znanstvenega raziskovanja, vendar vse to vodi do edinstvene in avtentične izkušnje vsakega obiskovalca. In to je tista vrednost, ki na koncu šteje največ: ker prinaša veliko dodano vrednost predstavitvi in ohranjanju naše skupne dediščine, tako snovne kot nesnovne. Navdušenih obiskovalcev smo tako v času gradnje deblaka in ob njegovi splavitvi srečali res veliko, zato naša vera v takšen način prezentacije dediščine raste.

Gospodarski pomen plovne reke

V drugem delu monografije so pregledno obravnavani zgodovinski viri in arheološka evidenca plovbe po Ljubljanici (in srednjem toku Save) v pozni prazgodovini in rimskem obdobju. Orisana so mlajšeželeznodobna in zgodnjorimska najdišča na območju Vrhnike in Ljubljane ter zgodnja prisotnost italških trgovcev na tem območju. Poleg povzetka spoznanj o pristaniškem delu predrimskega in zgodnjorimskega Navporta in neposrednih dokazov glede organiziranega vodnega transporta so sumarno predstavljene podvodne najdbe iz Ljubljane, ki dokazujejo gospodarski pomen plovne reke v nadregionalnem

“ Ljubljansko barje je območje z eno največjih koncentracij plovil na svetu.

transportu blaga. Še več, pričajo tudi o njeni vlogi v ritualu. Izpostavljeno je vprašanje redkosti poznorepublikanskih oblik amfor, ki nakazuje, da je bil pomemben del prehrabnenih izdelkov iz Sredozemlja transportiran v sodih.

Izboljšave plovnosti Ljubljane

Študija o zgodnji plovbi čez savski kanjon in vprašanju rimske gradnje vlečnih stez in kanalov obravnava plovnost rečnega odskega z vidika dokumentiranih plovnih sredstev in njihove primernosti za nevaren tok srednje Save. Ladje z ravnim dnem z območja Ljubljanskega barja so sledeč

Tesanje deblaka za vsakogar

In kaj se je dogajalo na Špici v tem letu? V okviru dvomesečne prireditve »Deblak je ŠPICA!« smo gradili deblak na očeh javnosti in s sodelovanjem vseh mimoidočih. Pod vodstvom izkušenih animatorjev se je lahko vsakdo od naključnih mimoidočih

Foto: Rene Masaryk

Tesanje deblaka pod pergolo je v vročih mesecih pomenilo tudi

ponujeni tezi služile transportu med Navportom in Emono, kjer je bil tovar bodisi preložen na manjša in drugače zasnovana savska plovila ali pa so ga proti Brežiškim vratom oziroma nadaljevanju plovne poti prepeljali po kopnem v osi komunikacije proti Segesti(ki)/Sisciji.

Kulturni pojav in okoljske spremembe

Zadnji del monografije se posveča obravnavi arheoloških najdb plovil kot kulturnega fenomena in kazalnika okoljskih sprememb na Ljubljanskem barju, ki je z več kot 70 čolni, ladjami in vesli eno od območij z največjo

ali namenskih obiskovalcev preizkusil v rokovanju s starimi orodji in pomagal tesati deblak. Veliko se jih je lotilo tega podviga, še več jih je spremljalo gradnjo, tudi vsakodnevno. Zvečer, po zaključku skoraj vsakodnevne delavnice, so delo pogosto nadaljevali prostovoljci, prireditveni prostor pa je postal pravecat družabni prostor za

stare in mlade, radovedne in mimoidoče, domačine in mnoge tujce z različnih koncev sveta.

Splavitev deblaka

Potem ko smo na Špici preživeli več kot štirideset napornih, a nadvse bogatih dni, po mnogih polomljenih ročajih orodja,

dobljenih žuljih in nepozabnih izkušnjah, je bil deblak končno zgrajen. Skupaj z obiskovalci smo ga spustili v Ljubljano, da je zaplul novim pustolovščinam naproti.

🔴 **Že veste, kaj načrtujemo za naprej? Pokukajte na našo spletno stran <http://www.arheofakt.si>.**

družaben dogodek.

koncentracijo plovil na svetu. Študiji o najdiščinih okoliščinah plovil kot pokazatelju nekdanjih plovnih razmer onkraj same reke, na katero se navezuje ekskurz o zanimivi najdbi deblaka-krste iz struge Stare Ljubljane, sledi študija o razvoju plovil in zgodovini plovbe na Ljubljanskem barju med prazgodovino in novim vekom. Izpostavljen je fenomen dolgotrajnosti izdelave čolnov deblakov, ki so se na Ljubljanskem barju izdelovali do 17. ali 18. stoletja, in neposredne povezanosti te tehnologije z nastankom t. i. razširjenih deblakov tipa »notranjski drevak« v 18. stoletju in sočasnih tovornih ladij z ravnim dnom.

Deblak s konca 2. stoletja pr. n. št. iz reke Ljubljane na Vrhniki

The Late 2nd century BC Logboat from the Ljubljana River at Vrhnika

Študija o ladjah in čolnih predrimskega in rimskega Navporta z orisom plovbe na Ljubljanskem barju med prazgodovino in novim vekom

Andrej Gaspari

in sodelavci Irena Šinkovec, David Badovinac, Ronald Bockius, Katarina Čufar, Matej Draksler, Katja Kavkler, Maks Merela, Tatjana Tomazo-Ravnik in Tomaž Verbič

Izdala: Muzej in galerije mesta Ljubljane ter Znanstvena založba Filozofske fakultete, Ljubljana 2017

Arheološke raziskave na Gosposvetski cesti

Mojca Fras

Konec letošnjega avgusta so se na Gosposvetski cesti v Ljubljani začele arheološke raziskave, ki jih izvaja Muzej in galerije mesta Ljubljana v sodelovanju z Arheološkim konzorcijem za Ljubljano. Raziskave, ki so predhodnica napovedane prenove Gosposvetske, potekajo na območjih, kjer so danes še ohranjeni arheološki ostanki in bi jih napovedani gradbeni posegi uničili. Izkopavanja v severnem delu ulice bodo zaključena v začetku decembra, sledila bo prenova tega območja, spomladi pa se arheologi vrnemo raziskat še južno polovico ulice.

Foto: Matija Lukić

Posamezni žebli in ostanki lesa pričujejo o krstah, v katerih so bili pokopani pripadniki srednjega sloja.

Na celotnem območju raziskav smo odkrili številne sledi novoveške rabe prostora, predvsem ostanke cestišč in starih hiš, na območju med Kersnikovo ulico in Slovensko cesto pa tudi rimskodobno pokopališče, na katerem so v 4. in v začetku 5. stoletja svoje umrle pokopavali prebivalci Emona.

Novi del emonskega pokopališča

Colonia Iulia Emona je bila z obzidjem obdana leta 14 ali 15 našega štetja, in to leto štejejo za začetek obstoja antičnega mesta. O tem nam govori konec 19. stoletja odkrita marmorna gradbena plošča, na kateri je izpričano, da je cesar Tiberij v imenu pokojnega Avgusta dal v mestu postaviti pomembno zgradbo, najverjetneje mestno obzidje s stolpi. V samo mesto se je dalo priti po eni od treh glavnih cest, ki so vodile iz smeri Celeie (Celje), Aquileie (Akvilleja, Oglej) in Siscije (Sisak blizu sotočja Save in Kolpe). Ob teh treh glavnih vpadnicah izven mestnega obzidja so si Emonci uredili počivališča mrtvih, vendar je Emona pisala že tristoletno zgodovino, ko so si meščani v tem delu, kjer je danes Gosposvetska cesta, uredili novi del pokopališča. O časovni umestitvi pokopališča v 4. stoletje nam govorijo način pokopa in posamezni predmeti, pridani v grobove. Približno do druge polovice

3. stoletja so Emonci, kot tudi vsi Rimljani, svoje pokojne večinoma sežigali in pokopavali v žarah. Nato pa se, deloma tudi zaradi uveljavljanja vzhodnih filozofskih prepričanj in religij, zlasti krščanstva, ki je prineslo pomembno kulturno spremembo, uveljavi skeletni način pokopa. Časovno umestitev še dodatno potrjujejo odkriti novci, na katerih so povečini upodobljeni vladarji konstantinske dinastije in njihovi nasledniki, ki predstavlja prvo cesarsko družino, katere pripadniki so bili večinoma kristjani (Konstantin je novo vero sprejel na smrtni postelji).

Grobišče kot zrcalo družbe

Tukajšnje grobišče predstavlja tudi zrcalo tedanje družbene strukture, saj so tukaj pokopavali tako najbogatejše kot najrevnejše Emonce. Na najbolj zahodnem in vzhodnem delu grobišča ležijo najrevnejši pokojniki v preprostih grobnih jamah. V nekaterih izmed takšnih jam se pojavljajo posamezni žebli in skromni ostanki lesa, ki so danes edina priča krst, v katerih so bili pokopani pripadniki srednjega sloja. Najpremožnejšim je bil namenjen osrednji del tega grobišča. Pokopani so bili v kamnitih skrinjah, sarkofagih. Umrle so pokopavali tudi v zidanih grobnicah, ki so bile namenjene pokopom več oseb. Posamezne grobne

parcele, znotraj katerih je svojce več generacij pokopavala ena družina, so bile med sabo zamejene z zidanimi grobnimi ograjami ter tlakovane z maltnimi utrditvami.

Zapuščena Emona

Emona je v 5. in 6. stoletju stala na poti številnim ljudstvom iz severa in vzhoda, ki so želela prodreti v osrčje Rimskega imperija. Zaradi tega začnejo prebivalci mesto postopoma zapuščati, to pa najpozneje v 6. stoletju dokončno propade. Skupaj z mestom so opuščena številna pokopališča, tudi tisto pod današnjo Gosposvetsko cesto.

Območje raziskav nato nekaj stoletij sameva: najbrž so bili tu travniki in morda obdelovalne površine srednjeveške Ljubljane. Iz pisnih ali ikonografskih virov o izgledu tega območja na začetku novega veka ne vemo prav veliko. Na vojaškem zemljevidu, izdelanem med letoma 1763 in 1787, je razvidno, da je bilo konec 18. stoletja to območje še vedno pretežno poljedelsko oziroma poraščeno s travniki, nekaj stavb pa je vendarle stalo na obeh straneh ceste. Kaj bi te zgradbe lahko bile, lahko zgolj ugibamo, saj pisni viri o tem molčijo, njihovih ostankov pa do sedaj nismo uspeli odkriti.

Cesta Marije Terezije

Sama cesta, v tem času imenovana cesta Marije Terezije, je sicer potekala po isti osi kot današnja Gosposvetska, a je bila po videzu, tako kot njena okolica, precej drugačna: o asfaltu in pločnikih seveda ni bilo ne duha ne sluha, pešci in kočije z vpregami ter jezdec na konjih so proti Kranju potovali po cesti, zgrajeni večinoma iz prodnatih nasutij. Ob križišču Gosposvetske z Bleiweisovo smo odkrili zgolj en nivo novoveškega cestišča, kar nakazuje na to, da v tem delu cesta ni potrebovala veliko popravil. Drugače je bilo na vzhodnem delu, kjer so cestišče takratni komunalni delavci pogosteje popravljali, o čemer priča več ohranjenih nivojev tlakov.

Stavbe začnejo spet rasti

Obrobje Gosposvetske ceste se začne urbanizirati ob koncu 18. oziroma na začetku 19. stoletja, ko na njeni južni strani zrasteta dve pomembni zgradbi. Gre za evangeličansko cerkev Primoža Trubarja, ki še danes zaznamuje Gosposvetsko cesto, ter pred nekaj leti porušeni Kolizej. Na severni strani ceste v tem času prav tako zgradijo posamezne nove stavbe, ki so bile tudi podkletene, med njimi znano gostilno Novi svet, ki je stala približno v osi današnje Vošnjakove. Na stari razglednici je zgradbo še vedno moč prepoznati, na njej pa je tabla z napisom »vhod na vrt«, kar daje slutiti, da je stavba proti koncu svojega obstoja dajala zavetje lačnim in žejnim. V času, ko je bila zgrajena, je bil na vzhodnem koncu ceste Marije Terezije oblikovan trg, ki pa je bil leta 1870 na severni strani zamejen s Tavčarjevo palačo, bolj poznano kot kavarna in hotel Evropa. Na razpotju pred njo je bil na mestu starejšega lesenega znamenja leta 1722 postavljen spomenik svete Trojice, ki je tam stal do premestitve pred Uršulinsko cerkev leta 1926.

Gosposvetska cesta

Današnja podoba Gosposvetske ceste (to ime je dobila leta 1919) je začela nastajati prav z izgradnjo Tavčarjeve palače in se skozi naslednja desetletja dopolnjevala. Kot je moč videti na fotografiji iz leta 1939, je že nosila današnjo podobo, po njej je vozil tramvaj, ljudje pa so vsepovprek prečkali cestišče, ki je bilo že utrjeno z granitnimi kockami in obdano z drevoredom. Tramvajsko omrežje je bilo ukinjeno leta 1958, po asfaltirani cesti so začeli drveti trolejbusi, dokončno pa je današnja podoba območja v šestdesetih dopolnila zgradba hotela Lev.

Foto: Dunja Wedam

Premožnejši so bili pokopani v sarkofagih.

Foto: Matija Lukić

Bronasti novc in steklenička sta bila najdena ob stekleni žari.

Foto: arhiv slovenskega ETM

- 1 Cesta Marije Terezije z evangeličansko cerkvijo, drevoredom in gostilno Novi svet 2 Tavčarjeva palača, pred 1926
3 Gosposvetska cesta s tramvajem, 1939 4 Trolejbusi na Gosposvetski

Fotografije: Matevž Paternoster

Železen meč iz sredine 11. stoletja, najden v Ljubljani pri Lipah. Na zgornjem delu rezila je napis »INNOMINEDOMINI«. Meču je religiozno konotacijo dajala oblika križa, s posvetitvijo (consecratio ensis) pa je bil skupaj z nosilcem simbolno spremenjen v božje orožje, zavezano obrambi šibkih in Cerkve.

Z nekaj novega znanja o usnju, čevljih, orodju in celo pergamentu ter z novim vajeniškim statusom stopim v prvi prostor razstave *Srednjeveška Ljubljana*. Avtor razstave **Martin Horvat** pojasni prvi razstavljeni predmet, meč iz 11. stoletja, kot simbol križa in obenem orožja, ki naš prostor poveže z evropskim kontekstom ter časom vpadov Madžarov, Vikingov in križarskih vojn. Zastekljeni listini dokazujeta najstarejše najdene omembe Ljubljane v pisnih virih in dva novca, vezana na družino Spanheim, pripovedujeta zgodbo o bliskovitem razvoju mesta, ki ga je omogočila ta družina. Bernardov novc denimo dokazuje, da je bila v Ljubljani kovnica že v 13. stoletju, saj je bil skovan prav tu.

Srednji vek skozi oči arheologa

Skozi naslednjo trojico sob se sprehodimo po zemljevidu današnje Ljubljane, obogatene z vrisanimi lokacijami arheoloških izkopavanj. Nazorno prikazana troslojnost izkopanega areala ob stenah hkrati pripoveduje zgodbo teh prostorov v različnih obdobjih: v času predurbane naselbine, lesenega ter zidanega mesta.

1 Igračka iz kamna, ki ponazarja dojenčka v zibki in obenem prikazuje, kako so takrat povijali dojenčke. 2 Zlat novc iz vitezovega groba, najden na Njegoševi ulici, kovan leta 1559 v Kremnitzu. 3 Namizni servis iz druge polovice 15. stoletja. Keramični krožnik z izredno poslikavo priča o plemiškem stanu in okusu družine Auersperg.

29.000 zlatnikov

Srednji vek skozi oči arheologa in zgodbo o izgubljenih življenjih

Živa Čebulj

Vrvenje Emone je potihnilo in zamrlo, grajski grič in reka pod njim sta zadremala. Toda kmalu, že okoli leta 1000, ju je prebudila dretna prave čevljarske delavnice. Arheologi so namreč pod vodstvom avtorja razstave *Srednjeveška Ljubljana* Martina Horvata našli dobro ohranjene usnjarske izdelke, polizdelke in odpadni material, kar kaže na to, da so imeli v čevljarski delavnici urejeno redno dobavo živalskih kož in da je bila čevljarsko-usnjarska obrt eden prvih poklicev v Ljubljani. Če bodo obiskovalci in obiskovalke razstave stopili v posebno rekonstruirano delavnico, pa si bodo še danes lahko priskrbeli listino za čevljarskega vajenca.

Popotniki tistega časa so opisovali Ljubljano kot tri mesta v enem in mogočen grad nad njimi. Obzidja teh mest so na zemljevidu Ljubljane na muzejskih tleh vrisana z lučkami. Razstavljeni predmeti dokazujejo, da so imeli prebivalci tega mesta visoko materialno kulturo, obdajati so se znali z izbranimi izdelki, ki so jih uvozili tudi iz srednje Italije.

Življenji, izgubljeni v bitkah

O bleščečem okusu Herberta Auersperga (Turjaškega) pričajo predmeti iz Turjaške palače in tudi pripoved o njegovi smrti je naravnost bleščeča. V bitki s Turki je izgubil življenje in njegovo odsekano glavo so na sulici nesli skozi Istanbul. Obenem z glavo so Turki zajeli tudi njegovega sina in Turjaški so morali za odkupnino za glavo in sina plačati 29.000 zlatnikov – vrtočlav znesek, s katerim je bila zgrajena mošeja v Banjaluki.

Druga bitka, v kateri je izgubil življenje vitez plemenitega rodu, je bila bistveno manj bleščeča. Življenja ga je stala bitka s kroničnimi vnetji zob, ki so se mu razselila po vsem telesu. Toda kljub

neslavni smrti je moral biti pogreb veličasten: pokopali so ga v oblačilu, tkanem iz svile, ki je bila v tistem času dražja od zlata, in prepletenem s pozlačenimi srebrnimi trakovi. V žepu je imel zlatnik, s katerim bi si tedaj lahko kupil konja, in na nogah pozlačene ostroge.

Vrata v nov svet

To, da je Krištof Kolumb pred novoodkrita Ameriko vrgel sidro, za Ljubljano ni pomenilo nič posebnega. Tisto, kar Ljubljano zavrtinči v nove čase, je 95 izhodišč, ki jih je Luter priložil pismu nadškofu Albertu iz Mainza, legenda pa jih je pribila na vrata wittenberške katedrale. Z novo miselnostjo, tudi z rastjo moči meščanstva, o čemer nam pripoveduje pečatnik mesta Ljubljana, po mestu zaveje nov veter, veter renesanse in reformacije, ter odnese vonj po usnju in izgubljenih življenjih. Znova jih lahko zaslutimo na razstavi *Srednjeveška Ljubljana*.

📍 Več o razstavi, delavnicah in programih na spletni strani www.mgml.si.

Plemiška rodbina Turjaških v 17. stoletju in njihove knjige

Grof Wolf Engelbert iz rodbine Turjaških je imel v lasti tudi zanimivo zbirko naravoslovnih knjig, ki jih je napisal Ulixis Aldrovandi, italijanski naravoslovec in profesor na bolonjski univerzi. Zbirka obsega šest naravoslovnih knjig. Letos novembra je Narodna in univerzitetna knjižnica izpopolnila Aldrovandijevo zbirko z zadnjo, šesto knjigo z naslovom *Zgodovina nenaravnih bitij, s poprej izpuščenimi primeri zgodovine vseh živali*. V knjigi so natančno popisane človeške, živalske, rastlinske in nebesne posebnosti, kot so himere, harpije, sfinge, kometi in severni sij. Knjigo so 15. novembra slovesno predstavili v NUK-u, zdaj pa je v celoti postavljena na ogled v digitalni knjižnici Slovenije na www.dlib.si.

Prešernov trg

Srce mesta

Lora Power

»Kje se dobiva?« se je začelo telefonsko dogovarjanje.

»Na Prešercu!« je odvrnila prijateljica iz Basla.

Ni ga, ki ne bi vedel, kje stoji kip Franceta Prešerna, četudi mu je prestolnica neznanka. Prav zato se tam prične pohajkovanje za prenekaterega domačina in prišleka.

A Prešernov trg ni le izhodiščna točka; je geografsko središče prestolnice, kjer se rojevajo (in minevajo) prenekateri ljubezenske zgodbe; kjer se ob pesnikovem prazniku bere poezija, pozimi postavlja jelka ..., kjer se sliši harmonika ali vrišč uličnega gledališča; kjer se prodaja kostanj in brezdomske revije. Je

spremembe prestolnice kot tudi pečati velikih arhitektov stare in nove dobe – od Fabianija do Plečnika, Rohrmanna ali Ravnikarja.

Usodnih je bilo nekaj zgodovinskih trenutkov. Prvi ga je doletel konec 18. stoletja, ko je porušeno mestno obzidje naredilo prostor novim ulicam in trgom, povežalo predmestje z mestnim jedrom ter oblasti prisililo, da je dotrajan lesen most čez Ljubljanico 1842 dobil kamnito podobo in litoželezno ograjo. Tistikrat so izginile tudi trgovske kolibe, namesto njih pa so na Trubarjevi, Čopovi in Wolfovi zgradili trgovske hiše. Druga dramatična preobrazba se trgu primeri po potresu 1895. Na temeljih porušanih

“ V bron ulit bo stal poet in gledal na slovenski svet.

zbirališče mestnih fac, gostitelj številnih slavic. Kraj srečevanja, turističnega ogledovanja, zgodovinskega razgaljanja, celo samosvojega vremena.

In če ga ne prečkate v naglici na poti do pošte ali banke, se mu prepustite – naj vam njegov ritem odredi smer pohajanja. Čez Tromostovje do Pritličja? Po Wolfovi do NUK-a? Ali pa storite tako, kot sta oni dan storila radovedna otroka.

»Pridi,« je zaklical dečko in sestroco zvlekel po stopnicah do cerkvenega vhoda. Nežno jo je usmeril proti mostu.

»Poglej,« je rekel, »sonce!«

»Pa res,« se je razveselila ob pogledu na krog in tlakovane žarke iz belih kamnitih plošč makedonskega sivca. »Od tu je vse videti drugače!«

Prve obrise Marijinega trga, kot so mu nekoč rekli (po frančiškanski cerkvi Marijinega oznanjenja), najdemo že na najstarejših kartah Ljubljane: nezazidan prostor nepravilne oblike, ki je nastal iz trgovskega križišča. Skozi leta so se na njem zrcalile vse velike urbanistične

srednjeveških hiš so vzniknile prelepe meščanske palače. Mayerjeva, monumentalno neorenesančno poslopje Centralne lekarne; Urbančeva, prelepa secesijska umetnina, prva veleblagovnica v Ljubljani; Hauptmanova na Wolfovi 2, katere fasado krasijo keramične ploščice in secesijski nadstrešek brez primere, in še bi lahko naštevati.

Prešernov spomenik so postavili leta 1905, po prvi vojni so Prešernov trg povsem predrugačili s Plečnikovim Tromostovjem ter ga leta 2008 osvobodili prometa in po Ravnikarjevih načrtih na novo tlakovali. Takrat so vanj vtkali tudi sonce: krog s premerom 41,5 m.

A lepše podobe nam pričarajo stare razglednice. Gospod Zmago Tančič jih s pripisom Marijin oz. Prešernov trg hrani več kot 200. Na njih je videti živahen mestni vrvež, ljudi med posedanjem ob spomeniku ali med pomenkovanjem v bližnji kavarni. Zveni znano?

Foto: Fran Vesel

Nekdanja gostilna Pri Bučarju na Marijinem trgu v Ljubljani, 1904, na mestu, kjer danes stoji Prešernov spomenik.

Foto: Ivan Kotar (vir: dLib.si)

Pred otvoritvijo Prešernovega spomenika septembra 1905

Foto: Miha Fras

Prešernov trg je srce mesta.

Častna meščana Ljubljane 2017

Fotografije: Nik Rovar

Nagrajenci mesta Ljubljana 2017

DR. ANICA MIKUŠ KOS

“Človečnost je spoštovanje vsakega človeka.

Dr. Anica Mikuš Kos je strokovnjakinja za duševno zdravje otrok in mladostnikov. Po dokončanem študiju medicine v Ljubljani je specializirala pediatrijo in psihiatrijo ter pridobila naziv primarija otroške psihiatrije. Delala je med drugim kot predstojnica Oddelka za otroško psihiatrijo pri Univerzitetni Pediatrični kliniki v Ljubljani, zadnjih 16 let poklicne kariere pa je bila direktorica Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani. Je avtorica številnih knjig in člankov s področja zaščite duševnega zdravja otrok, prostovoljnega dela ter skupnostnih modelov zaščite duševnega zdravja otrok. Pionirsko delo je opravila na področju hiperkinetičnega sindroma (danes ADHD), vključno z uvedbo farmakoterapije, ki je bila takrat v Sloveniji še neobičajna. Zgodaj je začela poleg rizičnih dejavnikov opozarjati na moči in dejavnike odpornosti otrok, tudi tistih, ki so v življenju šli skozi hude preizkušnje, kot sta revščina in vojna. Tudi zaradi osebne izkušnje otroka v vihri druge svetovne vojne se je s prihodom beguncev iz Hrvaške in Bosne v letih 1991–1992 za njo začelo novo poglavje.

Po umiritvi begunske krize na prostoru nekdanje Jugoslavije kot mednarodna strokovnjakinja izobražuje odrasle za pomoč otrokom na področju širše regije ter Kavkaza in Bližnjega vzhoda. Poleg številnih intervjujev tudi sama veliko piše. Za svoje delo je prejela veliko nagrad in priznanj, med drugim priznanje mesta za razvoj prostovoljnega dela (1979), zlati znak Zveze prijateljev mladine Socialistične republike Slovenije za prizadevanja pri izboljševanju psihosocialne kakovosti življenja otrok (1985), častni znak svobode Republike Slovenije za zaslužno delo na področju zaščite duševnega zdravja otrok (2000) in nagrado glavnega mesta Ljubljana (2006). Mednarodno združenje za proučevanje travmatskega stresa ji je v letu 2006 podelilo priznanje memoriala Sarah Haley za odličnost v kliničnem delu. V letu 2007 je prejela zahvalo Ministrstva za izobraževanje in znanost Republike Severne Osetije-Alanije (Ruska Federacija). Dr. Anica Mikuš Kos je bila tudi predlagana za Nobelovo nagrado v okviru projekta: »1.000 žensk za Nobelovo nagrado za mir 2005«.

O pogumu in človečnosti prim. dr. Anice Mikuš Kos

prof. dr. Vesna Leskošek

Pogosto slišimo, da ni prav ljudi deliti na prvovrstne in drugovrstne, na večvredne ali manjvredne. Da smo v človeškosti vsi enaki, ne glede na to, kje smo rojeni. Toda v vsakdanjem življenju pogosto vidimo, da je veliko ljudi, ki mislijo, da so nekaj več, da drugi ljudje, ki prihajajo iz manj znanih prostorov, niso enakovredni, da so slabi, nevarni, tuji, da se jih je treba bati. Da do človeške obravnave niti niso upravičeni. Tako smo se, na primer, odzvali na begunce, ki so se k nam zatekli z vojnih območij Sirije, Afganistana in drugih držav Bližnjega vzhoda. Seveda ne vseprek, veliko ljudi je begunce širokogrudno sprejelo, brez sodb in obsodb. Med njimi je tudi Anica Mikuš Kos, ki se je v javnosti izpostavila in jasno povedala, da gre za ljudi, ki so preživeli vojno in doživljajo travme, ter da so še posebej ranljivi otroci, ki so k nam pribežali pred nevarnostmi vojne.

O tem častna meščanka prim. dr. Anica Mikuš Kos ni govorila prvič in tudi ne zadnjič. O duševnem zdravju otrok (in odraslih) pripoveduje že približno petdeset ali celo šestdeset let, o tem piše knjige, članke in učbenike. Vedno piše iz osebnih izkušenj. Ve, o čem govori, saj je to doživela pri svojem delu na terenu, na vojnih območjih, kamor hodi, ne glede na to, kako nevarne so njene poti.

Posebni ljudje

Mislim, da so ljudje, ki nesebično podredijo svoje ugodje in lagodje temu, kar je prav in pravično, posebni ljudje. Tega namreč ne počnejo zato, da bi se s tem postavljali, ampak zato, ker menijo, da je povsem normalno pomagati ljudem, ki so se znašli v tako hudih položajih, da so v strahu za svoje življenje in življenje svojih

bližnjih. Da je človekova dolžnost vedno zastopati prikrajšane in zatirane, da je treba opozarjati na nečloveška ravnanja, na neobčutljivost, celo arogantnost ob nesreči sočloveka. Človečnost je spoštovanje vsakega človeka.

Ko o Anici Mikuš Kos govorimo kot o humanitarni delavki, govorimo o osebnosti, ki verjame, da smo vsi ljudje enaki, vsi ranljivi, potrebni podpor in opor, da se moremo prebiti skozi življenje. Otrok, ki je prišel k njej v Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani, je povsem enakovreden otroku, ki pride k njej v Gazi, Afganistanu, Osetiji, Iraku ali kje drugje. Prav tako je vojna grozota, ki otroke prikrajša za otroštvo in jih zaznamuje. Vojna je vtisnila pečat tudi Anici Mikuš Kos, o čemer piše v

avtobiografiji, ki jo je naslovila *Moje življenje, moje delovanje*.

Razvijanje razumevanja

Za to, da človek lastno izkušnjo prenese v empatijo, je potreben poseben pogum. Marsikdo na hudo raji kar pozabi ali potisne globoko v podzavest, se izogiba soočenju z zlom, ki nam je povzročilo veliko trpljenja. Nekateri pa se odzovejo drugače, razvijejo globoko razumevanje za doživljanje ljudi, za njihove stiske in bolečine in čutijo močno zavezanost temu, da nekaj naredijo, in predvsem, da niso tihi, saj molk omogoča krivice. Anica Mikuš Kos nedvomno ima neizmerno empatijo, še sploh, ko gre za otroke.

Prvič sem jo srečala v začetku osemdesetih let. Takrat sem bila prostovoljka v Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše. Vodila je skupino prostovoljk in prostovoljcev za druženje z otroki, ki so na pediatrični kliniki ležali z rakom. Sama sem bila nekaj časa prostovoljka enemu od otrok. Nekajkrat sem se z gospo Mikuš Kos srečala na pogovorih, ki sem jih potrebovala, da sem vsaj za nekaj časa zmogla to druženje, saj je bilo zame zelo boleče. Od takrat se je najina pot večkrat prepletla. Bila je zagotovo ena od žensk, ki so vplivale na moj odnos do ljudi, na moj pogled na stiske in težave in na načine, kako k temu pristopiti.

JOŽE MERMAL

“BTC je močno vplival na razcvet slovenske trgovine.

Jože Mermal že 24 let kot predsednik uprave vodi uspešno gospodarsko družbo BTC. Je avtor vsestransko široko zasnovanega projekta BTC City, poslovnega unikata v mednarodnem merilu. Pod njegovim vodstvom se je družba v dvajsetih letih razvila iz organizatorja prvega slovenskega nakupovalnega središča v Sloveniji v upravljavca enega največjih evropskih poslovnih, nakupovalnih in rekreativno-zabavišnih središč. Na predlog Jožeta Mermala je BTC sprejel strategijo razvoja do leta 2020, ki jo družba uspešno izvaja, saj je bilo leto 2015 določeno kot inovativno leto, ko je BTC cilj dosegel z ustanovitvijo mednarodnega ABC Pospeševalnika, ki omogoča formacijo idej v poslovne modele, ki najdejo pot do globalnih tržišč. Jože Mermal je med drugim častni član Gimnastične zveze Slovenije, predsednik organizacijskega odbora Maratona Franja in predsednik častnega odbora FIS svetovnega pokala v smučarskih skokih za ženske v Ljubnem ob Savinji. Od leta 2005 do 2016 je bil član nadzornega sveta holdinga Prva Group in od leta 2015 namestnik predsednika nadzornega sveta Krke, Novo mesto, od leta 2016 pa je predsednik nadzornega sveta te družbe. Je tudi častni

konzul sultanata Oman in že 22 let član Združenja Manager. Za svoje delo je prejel številne nagrade, med drugim tudi manager leta 1997, nagrado primus, naziv mecen leta 2011 v kulturi, leta 2012 nagrado vision manager, nagrado Marjana Rožanca za dosežke na področju športa za leto 2013, nagrado Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke leta 2013, zlato plaketo Združenja Manager, nagrado naj manager na podelitvi priznanj najboljšim evropskim managerjem v Sarajevu leta 2016. Jože Mermal je z osebnim pristopom skupaj z vodstvom MOL aktivno sodeloval pri nastajanju 230 ha velikega urbanističnega projekta mesta Ljubljana »Partnerstvo Šmartinska«, aktivno je sodeloval pri nastajanju projekta IKEA. Pomemben mejnik je letošnji podpis sporazuma o novi cestni infrastrukturi za izvedbo 300 milijonov evrov naložb na širšem območju BTC Cityja Ljubljana, med Ministrstvom za infrastrukturo, MOL, DARS, Direkcijo za ceste in BTC. BTC je tudi podpornik številnih projektov, med drugim so to Maraton Franja BTC City, Ljubljanski grad, CD, Festival Ljubljana, MGL, HK Olimpija, KK Olimpija, Ljubljanski maraton in drugi.

Delo s spoštovanjem

Anica Mikuš Kos je razvila številne projekte in modele dela, ki temeljijo na spoštovanju do otrok, na razumevanju njihovih čustev in položajev, v katerih so se znašli. Ves čas je razvijala modele, ki ne temeljijo na označevanju, kategoriziranju, ki vodi v to, da otroke vidimo skozi pripisane značilnosti. Otroke je treba videti kot edinstvene, vsakemu posebej se je treba posvetiti na svoj način, vsak je svojstven. Enake težave doživljajo na različne načine. Zavedati se moramo, da naše delo vpliva na potek njihovega življenja, da jim lahko delamo dobro, toda lahko jim povzročamo tudi zlo. Naše delo z njimi bi jim moralo omogočati boljše pogoje, jih opogumljati, da se lahko soočijo z življenjem, ne pa, da iz odnosa z nami odidejo bolj poškodovani, kot so vanj vstopili. Tako lahko ravnamo tudi v tako nemogočih razmerah, kot so vojne, oboroženi konflikti, lakota in druge grozote. Anica Mikuš Kos hodi v takšna okolja, da bi skupaj z lokalnimi učiteljicami in učitelji ustvarila pogoje za šolanje otrok, kjer bi bil prostor tudi za to, da spregovorijo o svojih travmatskih izkušnjah. In to je neprecenljivo, pogumno, a obenem nekaj, kar je zanjo povsem normalno, nič posebnega, tako kot mora biti.

Graditi za druge

Jože Mencinger

Gospod Jože Mermal je ustanovitelj gospodarske družbe BTC; kot predsednik uprave jo vodi že vrsto let, v Javnih skladiščih, iz katerih je družba nastala, pa se je zaposlil pred malone štirimi desetletji. Pooseblja BTC; če govorimo o njem, govorimo o BTC-ju, če govorimo o BTC-ju, govorimo o Mermalu, ki je nekakšen »župan« BTC-ja.

Začnimo, kjer se je zgodba začela. Povedano pošteno, večina nas je ogromna Javna skladišča imela za zapuščeno in nekoristno industrijsko cono, ograjeno z bodečo žico, s katero po razpadu Jugoslavije ni kaj početi in ki bo Ljubljani in Sloveniji bolj v breme kot v korist. A takrat so na obrobju velikih evropskih mest, nekaj kilometrov daleč od mestnih središč, nastajala nakupovalna središča. To je vedel tudi Jože Mermal in svoje vedenje je znal uporabiti. Ogromna nekoristna Javna skladišča je začel skupaj s sodelavci postopoma spreminjati v Blagovno-trgovinski center, v največje evropsko nakupovalno središče. Zdaj se BTC City z več kot 20 milijoni obiskovalcev letno spreminja še v moderno mestno središče zabave, rekreacije in kulture; nekakšno mesto ob mestu.

Nagradi glavnega mesta Ljubljana

IVICA ŽNIDARŠIČ

Ivica Žnidaršič je končala pedagoško akademijo v Ljubljani in ob delu študij pedagogike in andragogike na univerzi na Reki s profesorskim izpitom leta 1975. V otroštvu je okusila grozote izgnanstva, saj je nemški okupator družino izgnal v nacistična nemška

taborišča. V letih 1956–1959 je začela poučevati na osnovni šoli v Leskovcu pri Krškem, nato pa se je posvetila delu v Rdečem križu Slovenije, kjer je 32 let opravljala najvišje funkcije na področju humanitarnih dejavnosti. Bila je urednica založbe in odgovorna urednica glasil, generalna sekretarka in dva mandata tudi predsednica Rdečega križa Slovenije. V veliki meri je njena zasluga, da smo dobili celovit prevod Ženevskih konvencij o zaščiti žrtev vojn v slovenskem jeziku. Dosegla je, da sta ZR Nemčija in Republika Avstrija plačali odškodnino za prisilno delo slovenskim izgnancem. V letu 2009 je organizirala prvi evropski kongres izgnancev in beguncev – žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945. Od leta 2010 dalje je predsednica mednarodnega odbora izgnancev in beguncev – žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945. Za svoja humanitarna in plemenita dela je Ivica Žnidaršič prejela številna priznanja. Med drugim ji je leta 2002 predsednik Republike Slovenije podelil častni znak svobode Republike Slovenije.

IVANA ŠEBENIK

Ivana Šebenik je bila dolgoletna predsednica dveh humanitarnih organizacij in je v okviru prostovoljnega dela pomagala pomoči potrebnim občankam in občanom v Četrtni skupnosti Vič. Od

leta 1988 do 2015 je bila predsednica Krajevnega odbora Rdečega križa Kozarje, v Karitasu pa je aktivna od leta 1992. Krajevni odbor Rdečega križa Kozarje je pomagal otrokom, družinam in ostarelim, ki so zaradi vojne na Balkanu iskali zatočišče v naši državi. Delili so jim mednarodno pomoč – hrano, obleke in pripomočke za osebno nego. Vsako leto obiskujejo starejše in bolne občane in občanke na njihovih domovih in v domovih za ostarele. Prirejajo srečelov in srečanje združijo z občnim zborom. V prostorih Karitasa tedensko delijo pakete s hrano ljudem v stiski in jim finančno pomagajo pri plačilu položnic. Organizirali so tudi brezplačne inštrukcije za učence osnovnih in srednjih šol. Ivana Šebenik je še vedno aktivna v obeh organizacijah in je s svojo vedrino in delavnostjo zgled, spodbuda in dobra prijateljica vsem sodelavkam in sodelavcem.

Prejemniki plaket

TANJA CERKVENIK

Tanja Cerkvénik je državna prvakinja v metanju krogle in kopja, ki je Slovenijo zastopala na paraolimpijskih igrah v Pekingu in Londonu ter na številnih

drugih tekmovanjih. Življenje se ji je usodno spremenilo, ko je pred 13 leti na službenem izletu padla in si poškodovala hrbtenjačo. Že v mladosti je trenirala atletiko, po padcu pa se je odločila, da kopje zopet prime v roko. Tanja je na paraolimpijskih igrah v Pekingu leta 2008 dosegla 5. mesto, v Londonu leta 2012 pa 7., osvojila je državni rekord in kopje vrgla 21,94 metra. Od leta 2012 se ne ukvarja več s tekmovalnim športom. Od leta 2015 sodeluje pri teku Wings for Life in je tudi ambasadorica teka. V letu 2015 se je prvič postavila na progo ljubljanskega polmaratona, ki ga je v letu 2016 drugič prevozila in izboljšala rezultat za 20 minut. Po izobrazbi je diplomirana ekonomistka in je za polovični delovni čas zaposlena na zavarovalnici AS.

Ustvariti vzdušje zaupanja in vzajemnosti

Sam pravi, da je s pametno vizijo mogoče doseči veliko. To gotovo drži, a vizijo morajo spremljati samozavest, prizadevnost, potrpežljivost, širina v pogledih na svet ter spoštljiv in pošten odnos do sodelavcev in partnerjev. Najbrž je bila prav sposobnost, da med zaposlenimi ustvari vzdušje zaupanja, vzajemnosti in zavesti, da so skupni uspehi tudi uspehi posameznika, najpomembnejša sestavina Mermalove uspešnosti pri ustvarjanju BTC-ja. Ni nastal čez noč, nastajal je z vlaganji in odpovedovanjem. V času, ko smo ustvarjali kapitalizem, je Mermal uporabil možnost, da BTC privatizira s sodelovanjem zaposlenih; ti so leta 1997 postali večinski lastniki, a so se moči, ki jo to prinaša, odpovedali v korist razvoja BTC-ja. Ni postal »tajkun«, kakršne smo ustvarili s hazardiranjem pred krizo in nato v krizi s »pogromom« uničili »njihova« podjetja.

Nastajanje potrošniške družbe

BTC je močno vplival na razcvet slovenske trgovine; leta 1990 smo Slovenci kavo, praške, toaletni papir in druge dobrine kupovali v Trstu, Celovcu in Gradcu, kar se je takrat zdelo samoumevno. Toda Mermal je hitro ugotovil, da se tudi Slovenija spreminja v potrošniško družbo, v kateri je mogoče

vse kupiti, a je vse težko prodati. V družbi, ki deluje le, če ljudje kupujejo, in v kateri vsak evro, ki ga nekdo porabi, nekemu prinaša zaslužek.

Sožitje med Ljubljano in BTC-jem

Včasih me moti, da žeblja, vijaka ali žarnice ne dobim sredi Ljubljane in da moram ponje v BTC. A s tem bi se bilo treba sprijazniti prej ali slej, saj se trgovina povsod seli na obrobja mest, BTC pa je le preprečil stihijsko selitev. Poleg tega BTC s svojimi parkirišči omogoča, da se staro središče Ljubljane počasi spreminja v zeleno mesto. Pravzaprav je med BTC-jem in Ljubljano nekakšno sožitje; pri tem seveda ni odveč prijateljstvo med »županom« BTC-ja in županom Ljubljane.

Zdi se, da Ljubljana z BTC-jem dobiva novo najmodernejšo sososko. Na to kažejo povezave BTC-ja s središčem mesta, vse bolj urejen prostor, ki nastaja v vmesnem delu, in načrti o nekakšnem »nadzemnem metrou«, ki naj bi povezoval glavno železniško postajo in BTC. Gre za načrte Partnerstva Šmartinska, katerega ključna nosilca sta Mestna občina Ljubljana in BTC. Kdaj se bo BTC spremenil v sodobno ljubljansko sososko, je težko reči, a doslej opravljeno delo »župana« BTC in župana Ljubljane, njuna samozavest in potrpežljivost kažejo, da se bo uresničilo tudi to.

Premalo Mermalov

Žal imamo v Sloveniji premalo Mermalov; zato okrog države postavljamo rezilno žico, že dvajset let gradimo nekakšen »drugi tir« namesto prave proge in še sami plačujemo, da nam gradijo lakirnice na najbolj plodni zemlji. Še marsičesa se lahko naučimo iz delovanja gospoda Mermala; da ni treba vsega napisati v stotine členov in zakonov, ki jih niti tisti, ki jih sprejemajo, ne razumejo: za pošteno sodelovanje zadošča dana beseda. Pa še, da ne gre zmeraj gledati le na svoje koristi ali koristi svojega podjetja, včasih je pomembnejše povečanje družbenih koristi. Mnoge na prvi pogled nekoristne stvari prinašajo več kot golo poganjanje za dobičkom. Od tod podpora smučarskim skakalkam v Ljubnem ob Savinji, kolesarski dirki Franji in drugim športom. Še bolj njegovo širino kažeta pomoč umetnosti in zbirka 450 slik in skulptur, ki so na stenah in v vitrinah BTC-ja.

Odgovornost do okolja

Mnogi gradijo zase, malokdo za druge. Gospod Jože Mermal sodi v to redko skupino. Moči, ki si jo je pridobil, ne zlorablja, zmeraj ve, da ne more delati vsega, kar mu je v osebno korist, čeprav mu pravni red to dovoljuje, in da je odgovornost do okolja, v katerem živi, pomembnejša. To sicer ne prinaša denarja, prinaša pa spoštovanje in, kar je še pomembnejše, daje samospoštovanje.

STANKA GOLOB

Stanka (Stanislava) Golob je dolgoletna vodja Trubarjevega antikvariata, sedaj v pokoju, vendar še vedno aktivna na svojem področju. Ob svetovnem dnevu knjige leta 1998 je prvič organizirala avkcijo

starih knjig in tiskov. Družbe še danes potekajo v prostorih antikvariata, dve zelo odmevni pa sta bili v Cankarjevem domu na 16. in 17. Knjižnem sejmu. Je vrhunska poznavalka knjig, ki je znala »pripeljati domov« knjižne zaklade. Redno se je udeleževala in se še udeležuje svetovnih kongresov antikvarjev, v tujini išče redke in za našo kulturno dediščino pomembne tiske. Za svoje delo je leta 1993 prejela Schwentnerjevo nagrado, ki jo podeljujejo za uspeh v založništvu in knjigotrštvu, v letu 2008 je prejela naziv knjigotržec leta, leta 2011 Trubarjevo priznanje za pomembne prispevke k ohranjanju pisne kulturne dediščine, leta 2016 je antikvariat prejel državno odlikovanje medaljo za zasluge. Od leta 2017 je tudi dobitnica Schwentnerjeve nagrade za življenjsko delo.

DRUŠTVO BLAŽ POTOČNIKOVA ČITALNICA

Društvo Blaž Potočnikova čitalnica je začelo delovati leta 1996 kot naslednik narodne čitalnice v Šentvidu. Blaž Potočnik je kot šentviški župnik sredi

19. stoletja ustanovil narodno čitalnico. Današnje društvo je razdeljeno na več sekcij: gledališka, narodopisna, literarna, narodne noše in športna. Najpomembnejša prireditve so Šentviški dnevi, ki jih organizirajo že 23. leto. Prireditve traja mesec dni v maju in juniju. Rdeča nit Šentviških dni 2015 je bila obletnica postavitve Aljaževega stolpa na Triglavu, leta 2016 pa so proslavili 150-letnico državnega šolstva in čitalništva v Šentvidu. Prirejajo tudi akademije ob kulturnem dnevu, Po Prešernovih stopinjah na Šmarno goro, akademijo ob dnevu staršev, akademijo ob dnevu državnosti, sprejem luči miru iz Betlehema. V letu 2017 velik uspeh doživlja gledališka igra s 35 nastopajočimi, z naslovom *En godec nam gode* po knjigi Ivana Sivca. Govori o glasbeni poti Lojzeta Slaka, ki je živel v Guncljah pri Šentvidu.

GLASBENA SKUPINA PANKRTI

Pankrti so slovenska punk glasbena skupina, ustanovljena leta 1977. Skupino sta ustanovila Gregor Tomc in Peter Lovšin, člani pa so bili še Boris Kramberger, Bogo Pretnar, Marc Kavaš, Dušan Žibera, Mitja Prijatelj in Slavc Colnarič. V času obstoja med letoma 1977 in 1987 so posneli 10 albumov. Njihova provokativna besedila in energija so bila gonilna sila punkerske subkulture in novega glasbenega vala po vsej nekdanji skupni državi. Marsikateri poslušalec si jih je zapomnil po hitih, kot so *Lublana je bulana*, *Anarhist* in *Totalna revolucija*. Pankrti so se po desetih letih aktivnega glasbenega ustvarjanja leta 1987 razšli. Leta 2007 se je skupina ponovno združila in obudila klasično punk vzdušje ter s svojo karizmo in energijo popestrila marsikateri mednarodni festival. Leto 2017 obeležuje 40 let od prvih nastopov, kar so proslavili konec oktobra z velikim koncertom v dvorani Stožice.

Župančičeve nagrade

Fotografije: Nik Rovan

Župančičeva nagrada za življenjsko delo

JAKOB JEŽ

Skladatelj, glasbeni pedagog in urednik Jakob Jež je Župančičevo nagrado prejel za celoten skladateljski opus, ki je eden od nepogrešljivih stebrov visoke glasbene kulture na Slovenskem.

Velike mojstrovine malih form

dr. Gregor Pompe

Jakob Jež se v slovensko skladateljsko pokrajino zarisuje z zelo določnimi črtami: je zaprisežen iskalec novega, ki ceni tudi tradicijo. Prav iskanje lastne poti med obema skrajnima možnostma predstavlja osnovno Ježovo skladateljsko dilemo. Ta je prve kali pognala že davno, prepoznamo pa jo lahko v skladateljevi izpovedi o glasbeniških začetkih. Tako je Jež prvi stik z glasbo spletel prek harmonike, s katero je zabaval goste v domači gostilni. Toda mladi Jež je kasneje v intervjujih priznal, da ni maral veseljačenja in je zato po tem, ko je vrvež gostilniške izbe zamrl, na svojem inštrumentu v podstrešni sobici preizkušal precej drugačne viže.

Beganje iz ene na drugo stran se je nato vpelo tudi v Ježovo šolsko pot. Sam skladatelj pogosto poudarja, da je predvsem skladateljski samouk, vendar njegovi zapisi o glasbi izdajajo precejšnjo splošno in tudi glasbeno-skladateljsko razgledanost. Jež je začel študirati kompozicijo na ljubljanski Akademiji za glasbo v razredu Marjana Kozine, kjer pa

zaradi učiteljevih opazk o »hohštapleriji« klavirske skladbe, zapisane v treh sistemih, ni dolgo zdržal. Toda to še nikakor ne pomeni, da se je Jež odtegnil glasbi – vpisal se je na študij glasbene zgodovine. Ježevega samouštva zato ne gre enačiti z naivno umetnostjo – pridobil si je visoka glasbena znanja, le da je mnoge premisleke pričeval na muzikološki strani ustvarjalnega procesa.

Najbolj jasno so se vsi ti premisleki, nenavadne stranpoti in razpetosti udeležile v Ježevem posebnem odnosu do razmerja med vokalno in instrumentalno glasbo. Danes ga širše

“Ekonomičnost, jasnost izraza, formalna dovršenost imajo pri Ježu prednost pred sentimentom in monumentalnostjo.

glasbeno občinstvo pozna predvsem po številnih izredno uspešnih zborih, čeprav skladatelj priznava, da ga sprva vokal sploh ni zanimal. Sprememba je prišla šele, ko je spoznal ženo Olgo, pevko. Specifika Ježevih zborovskih mojstrov in leži v njihovi razpetosti med posebej pozornim uglasbljanjem besedila in v zborovski stavek pretihotapljeno instrumentalno logiko. Dvojnost hkratne pozornosti do besed in tudi oddaljevanje od njihove ozke semantične zaznamovanosti je značilna tudi za skladateljeve večje, po obsegu skoraj monumentalne kantate *Do fraig amors* (1968), *Brižinski spomeniki* (1970) in *Pogled zvezd* (1974). Jež v njih mojstrsko prehaja od besedam primerne glasbenega izraza k pomena odrešenim fonemom, takšna celota pa je urejena v epizodni niz blokov, v katerih se izmenjuje vokalna sredica z instrumentalnimi komentarji. V takšni zaporedni logiki sekvenc lahko prepoznamo tipično Ježovo formo, ki ne priča toliko o odsotnosti želje po linearnem razvijanju materiala, temveč jasneje izpostavlja skladateljevo pozornost do najmanjših podrobnosti.

Ježu je bila tuja pompoznost in s svetoboljem prežeta izraznost 19. stoletja, ki so jo še vedno zagovarjali njegovi ljubljanski učitelji. Veliko bolj mu je ustrezala »klasična odmerjenost«.

Ekonomičnost, jasnost izraza, formalna dovršenost imajo pri Ježu prednost pred sentimentom in monumentalnostjo, zato toliko bolj preseneča Ježovo navduševanje nad Kogojem, ki ga lahko razumemo kot tipičnega predstavnika ekspresionizma, v katerem so težnje po prevladi subjekta stopnjevane do same skrajnosti. Toda Jež v Kogoju, čigar nedokončani in fragmentarno ohranjeni opus je tudi skrbno pripravljajal za izvedbo, ni ugledal samo napetega izraza in polifone gostote, temveč predvsem iskrenost izraza ter nenavadno subtilnost, ki je pozorna na vsak zvočno-glasbeni vzgib. Pri Kogoju je glasba postrgana vseh odvečnosti – ostaja le izraz sam in podobno maksimo je mogoče zapisati tudi za Ježa. Ježa tako danes razumemo kot glasbeno občutljivega intelektualca, ki hkrati trmasto in najbrž nezavedno vztraja v poziciji polljudskega, premišljenega godca. Seveda je samo takšnemu intelektualističnemu slavicu dano, da lahko ustvarja tudi glasbo za mladino, kar se celo samemu skladatelju razkriva kot najzahtevnejša zvrst. Jakob Jež je velik v malem ali še drugače: njegove male forme so velike mojstrovine.

Župančičeve nagrade za dveletno ustvarjanje

ŽELJKO HRS

Gledališki, filmski in radijski igralec Željko Hrs je prejel Župančičevo nagrado 2017 za šest odrskih upodobitev v zadnjih dveh letih v matičnem Slovenskem mladinskem gledališču: pričevalca zgodbe somalijskega pirata na

“Željko Hrs se je potrdil kot angažiran umetnik izjemne etične drž.

nemškem sodišču in vojaka Stefana Dorscha v predstavi Norčevanje teme, Kreša Petroviča v Rokovi modrini, Borisa Oblaka v predstavi Glengarry Glen Ross, komentatorja v projektu mi, evropski mrliči in vodja letalske družbe v predstavi Človeški faktor.

2017

Igralec, ki gradi atraktivne odrske komentarje sveta

dr. Tomaž Toporišč

Ko je hrvaški kritik Hrvoje Ivanković v splitskem časopisu *Slobodna Dalmacija* leta 1999 ob gostovanju predstave z nenavadnim naslovom *Kdo se boji Tennesseeja Williamsa?* zapisal: »Posebej moramo seveda omeniti izvrstnega Željka Hrsa, ki je z nonšalantno in lahkotno igro, osvobojeno pretiranih gest in napadalnega psihologiziranja, predstavil Tennesseeja Williamsa – lik, okrog katerega se gradi ta atraktivni odrski komentar sveta in časa, v katerem živimo,« je zadel samo bistvo tega igralca, umetnika in družbenokritičnega intelektualca. Bistvo, ki drži še danes.

Željko Hrs je gledališki, filmski in radijski igralec izjemnega spektra in sugestivnosti, že več kot tri desetletja eden glavnih stebrov Slovenskega mladinskega gledališča. Soustvarjalec zgodbe o gledališču, ki je na začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja stopilo na drznejšo, politično, provokativno in iskateljsko pot in doseglo mednarodno prepoznavnost.

Ob ustvarjanju v Slovenskem mladinskem gledališču je bil ves čas dejaven tudi na t. i. neinstitucionalni sceni, sodeloval je s Koreodramo D. Z. Freya, v kateri je med drugim ustvaril nepozabno vlogo Evice v Strniševih Žabah, ustvarjal je z Radiem in TV Slovenija ter zaigral v več filmih. Kot dramaturg je sodeloval z režiserjema Matjažem Pograjcem in Anno

Furse in tudi tako soustvaril nekaj mednarodno uspešnih projektov.

Ob prihodu v Slovensko mladinsko gledališče leta 1980 se je takoj znašel v naslovni vlogi Šuhuja v predstavi Šuhu in leteča princesa. Sodeloval je v kulturnih Pipanovih *Ujetnikih svobode* in Tauferjevem *Razrednem sovražniku*. V Rističevem projektu *Romeo in Julija – Komentarji* je odigral Romea. Nase je opozoril v Jovanovičevih in Pipanovih *Besih* in *Blodnjah*, zablestel v vlogi Angela v *Zločinu na Kozjem otoku* Paola Magellija. Bil je beli zajec v Tauferjevi *Alici v čudežni deželi*, zaslužnjeni etiopski princ Masud v Svetinovi in Pandurjevi *Šeherezadi*. V *Butterendfly* Matjaža Pograjca izgubljeni Joe Harper. V Ecovem in Bergerjevem *Imenu rože* je bil pravo utelešenje *vanitas*. Izjemno se je ujel z Diegom de Breo (vojvoda Guisa v *Kraljici Margot*, Günther von Essenbeck v *Somraku bogov*, Lužin v *Zločinu in kazni*) in Jernejem Lorencijem (*Ep o Gilgamešu*, *Nižina neba*, *Osvajanje sreče*). In še bi lahko naštevali.

V zadnjih dveh letih je osvojil občinstvo predvsem z dovršeno, nepozabno vlogo Kreša, očeta izjemnega smučarskega virtuozna Roka Petroviča v uprizoritvi *Rokova modrina* režiserja Matjaža Pograjca in novinarja-dramatika Boštjana Videmška. Dokumentaristično osnovo je nadgradil z neverjetno igralsko prezenco. Za predstavo, ki je tudi fizično izjemno zahtevna, se je Željko Hrs, da bi lahko bolj avtentično upodobil svoj lik, pripravil z urami potapljanja in svoje znanje prenesel na oder. Tako je dokazal, da se scela in predano posveti vsakemu, še tako neklasičnemu pristopu k ustvarjanju. Temu je dodal vloge v predstavah Vita Tauferja *Glengarry Glen Ross* in *Butnskala* ter še čisto sveži *Slovenski popevki* Matjaža Pograjca.

V vseh omenjenih in številnih drugih stvaritvah se je Željko Hrs potrdil kot angažiran umetnik izjemne etične držbe, obenem pa tudi kot igralec, ki se v projekt požene brez zadržkov, ki do najmanjših tančin obvladuje svoje igralsko orodje, ga uporablja z vso domišljijo, natančno in vešče.

ŠPELA ČADEŽ

Ustvarjalka animiranih filmov Špela Čadež je prejela Župančičevo nagrado 2017 za animirani film *Nočna ptica*, ki tematizira alkoholizem kot nikoli dovolj odgovorno obravnavano družbeno patologijo.

Prva dama animiranega filma

Jedrt Jež Furlan

Idejo za film *Nočna ptica* je Špela Čadež našla v časopisni novici o pijanem jazbecu, ki je v okolici Berlina motil promet. Njeno pozornost je pritegnila izjava policista: »Ne moremo pa povedati, ali je imel pijanec težave, ko se je v takem stanju vrnil domov k ženi.« Poskus hudomušne izjave je način, kako se spopadamo s problemom alkoholizma. Malo duhovičimo, še najraje pa se o tem ne bi pogovarjali.

Nekaj podobnega se zgodi z junakom *Nočne ptice*, le da vmesno dogajanje ubere drugačne ovinke. Njegovo hipnotično zamegljeno vožnjo sem gledala s povišanim pritiskom, ga v mislih kregala, zakaj se je pijan usedel za volan, in stiskala pesti, da se bo vse v redu izteklo. Bolj kot jeza me je prevevala skrb. Morda zato, ker nima človeške podobe. Morda zato, ker se mu je zalomilo in sicer ne pije. Soscenarist in eden od redkih glasov v filmu je igralec Grega Zorc, skoraj devetminutni film pa je ustvarilo približno deset sodelavcev. Snemanje enega prizora je trajalo teden dni. Film so ustvarjali leto in pol. Iz dvodimenzionalnih slik so sproti ustvarjali trodimenzionalni učinek. Zahtevna tehnika je nenehno terjala usklajevanje svetlobe in slike za pravi globinski učinek. Ustvarjen je bil na posebni mizi, kjer je nastal tudi prvi slovenski celovečerni animirani film *Socializacija bika*. Premiera filma je bila lani in njegov odmev je segel vse

do slovitnega festivala neodvisnega filma Sundance, ki ga je ustanovil igralec in režiser Robert Redford. Film *Nočna ptica* je do sedaj prepotoval lep kos sveta, bil je na več kot 70 festivalih, dobil je vsaj 20 nagrad. Zahvaljujoč Špeli Čadež ima Slovenija zdaj prvega kandidata za nominacijo za oskarje 2018 v kategoriji animiranega filma.

Do sedaj je ustvarila osem avtorskih animiranih filmov, sodelovala pri omnibusu in za Netflix z lutkami povzela serijo Oranžna je nova črna. V glavnem ustvarja analogno, ker rada riše in si, kot pravi sama, maže roke. Tovrstno delo zahteva natančne in dolge priprave. Računalnik je seveda nepogrešljivo orodje. Iz majhnega studia v Šiški je naredila resno produkcijsko hišo in osvojila svet. Dela s stalnimi sodelavci, kar je pri nas redkost. »Prav gotovo je v Sloveniji kar nekaj mojstrov animiranega filma, glavna pomanjkljivost je nesorazmerje med formo in zgodbo. Špela Čadež s tem nima težav. Ustvarja močne, izpiljene in originalne zgodbe v odlični izvedbi,« je strnjeno mnenje domačih in tujih poznavalcev.

Teme njenih filmov so intimne in hkrati globalne. Osrednja nit je osamljenost. Njeni liki so občutljivi, radovedni, kakšen med njimi je tudi radoživ. Pred drugačnostjo ne bežijo, temveč jo empatično sprejmejo in objamejo. Liki Špele Čadež živijo v svetu, ki ne pozna naših kulturno pogojenih nenapisanih zakonov, politične korektnosti. Teme njenih filmov ne sodijo med vesele, vendar izzovejo topel občutek sobivanja in sprejemanja. V nekem intervjuju je povedala, da ob pogovorih, ki jih sprožijo njeni filmi, pozabi na napor ob ustvarjanju. Ljudje se ji odprejo, njeni filmi se jih dotaknejo in lažje govorijo o perečih temah. Filme ustvarja tudi zato, da kakšno od svojih življenjskih tegob sama lažje prežveči. Tako je bilo tudi pri *Nočni ptici*.

Kratki animirani film ima lahko čudovite odlike, kot so zanimiva zgodba, krasen vizualni slog, izjemen občutek za gibanje, osupljiva glasba in edinstveno vzdušje. Sila poredko vidim film, ki ima vse naštetje odlike in še več: prav posebno senzitivnost, ki jo jasno občutim, a jo lahko tudi ubesedim. Govorim o senzitivnosti, ki je globoko humana, čudovito domačna in vnaša občutek, da čas ne obstaja. Ko sem videl *Nočno ptico* Špele Čadež, sem takoj vedel, da je to eden teh redkih filmov s takšno kakovostjo. Kako navdihujoče! Iz vsega srca se zahvaljujem Špeli Čadež, da je ustvarila delo tako izjemne lepote.

Michael Dudok de Wit
z oskarjem nagrajeni animator,
režiser in ilustrator

GORAN VOJNOVIĆ

Pisatelj in režiser Goran Vojnović je prejel Župančičevo nagrado 2017 za roman *Figa*, ki je pomembna slovenska literarna umetnina avtorja, ki je tudi glasnik strpnosti in medsebojnega spoštovanja.

O osebni odgovornosti, za katero ne more dati odveze nobena preteklost

Ženja Leiler

V slovenskem literarnem prostoru se le redko zgodi, da izid prvenca postane literarni dogodek leta. Med tistimi, ki jim je to uspelo, je bil leta 2008 izid romana *Čefurji raus!* takrat 28-letnega Gorana Vojnovića. Z romanom, ki je bil sprva predloga za filmski scenarij, je v hipu poenotil tako kritike kot bralce, zanj prejel najvišje nagrade, med njimi svojega prvega kresnika in nagrado Prešernovega sklada. V prvem letu dni je roman kupilo več kot 12.500 bralcev, postal je predloga za uspešno gledališko predstavo, pozneje pa ga je Vojnović kot režiser tudi sam filmsko upodobil. V čem je tičal razlog takšnega uspeha?

Vojnović se je osredotočil na posebno družbeno skupino oziroma okolje, ki pred tem še ni bilo verodostojno literarno upodobljeno. Izpisal je namreč lucidno panoramo družbeno ter kulturno degradiranih priseljskih slojev in hkrati tudi neprizanesljivo komentiral tako »južnjaško« kot »slovensko« sociopatijo. Vse skupaj je skoval v neponovljivi jezikovni invenciji. In beseda čefur se od takrat naprej sliši povsem drugače.

Njegov naslednji roman *Jugoslavija, moja dežela* (2011) je bil zato težko pričakovana noviteta, Vojnović pa je z njim dokazal, da Čefurji niso bili nobeno naključje. Nič čudnega, da se je tudi z njim hitro povzpel na vrh najbolj prodajanih knjig. Že z naslovom romana, ki je permutacija znanega slogana Slovenija, moja dežela, je lokalno okolje Fužin iz Čefurjev, največjega priseljskega mestnega naselja pri nas, razširil po časovni vertikali in geografski horizontali v Jugoslavijo, brutalno razpadlo nekdanjo

skupno državo in *mojo deželo*, ki je sredi osemdesetih let preteklega stoletja prek oglaševalske akcije, prvotno namenjene promociji slovenskega turizma, nehote postala sinonim za skoraj idiličen nacionalizem najsevernejše jugoslovanske republike. V nasprotju s pričakovanji nekaterih naslov ni aludiral na kakšno jugonostalgijo, ampak nasprotno na njeno kritično refleksijo. Vojnović jo je izpeljal prek zgodbe o sprva enajstletnem Vladanu, sinu slovenske matere in srbskega častnika Jugoslovanske ljudske armade, čigar otroštvo, ki ga preživlja v Pulju, v hipu prekine vojna ob razpadu države in nenadnem odhodu očeta. Sedemnajst let pozneje, prepričan, da je oče mrtev, odkrije, da to ne drži, ampak da ni oče nič manj kot skrivajoči se vojni zločinec, ki ga išče haaško sodišče. Roman, ki je v režiji Ivice Buljana doživel tudi gledališko uprizoritev, mu je prinesel drugega kresnika.

In tretjega je prejel za *Figo*. Reči, da je to njegov najbolj zrel roman, bi se utegnilo slišati, kot da prva dva to nista bila. Zato je morda *Figo* bolje označiti za Vojnovićev doslej najambicioznejši roman, pa naj gre za njegovo vsebino, dramaturško prefinjeno literarno montažo ali suvereno jezikovno obliko.

V središču romana je Jadran, moški v začetku tridesetih let, ki pripoveduje družinsko zgodbo, razpeto čez tri generacije in vpeto v čas in prostor nekdanje države, njenega razpada in slovenske sedanosti. Jadranovo popotovanje po družinski zgodovini sproži smrt njegovega dedka, za katero posumi, da je bila pravzaprav samomor. Ta zgodovina je polna občutij samosti, tujstva in dejanskih ali zgolj umišljenih meja, predvsem pa je mesto iskanja odgovorov na Jadranova samospraševanja o lastnem življenju, mestu, ki ga v njem zasedata svoboda in ljubezen, ter o osebni odgovornosti, za katero ne more dati odveze nobena preteklost.

Vojnović je do svojih literarnih protagonistov neprizanesljiv, vendar jim je tudi naklonjen. Še zlasti, ko jih skuša razumeti in jih bodriti v njihovem prizadevanju, da bi postali boljši, strpnejši do sebe in sveta. V tem se gotovo kaže neki temeljni Vojnovićev humanizem. Tisto, kar ga ločuje od cele vrste sodobnih slovenskih pisateljev predvsem mlajše generacije, pa je, da njegova literatura ni introvertirano pisanje o avtorjevem jazu in njegovih bolj kot ne zasebnih pripetljajih. Nasprotno. Vojnovićeva literatura je literatura o drugem, o bližnjem in o enkratnosti življenja, ki ga razumemo in si ga delimo na najbolj raznolike načine. In tudi zato je vsaka njegova nova knjiga ekskluzivni literarni dogodek. S četrtrim romanom bržkone ne bo, ko bo, nič drugače.

Vedno na vrhu

dr. Uroš Grilc

Pride čas, ko se zdi, da nam gre vse kot po maslu in uspehi prihajajo kar sami od sebe. V takih trenutkih lahko za hip celo pozabimo, koliko truda je bilo vloženega vanje. Zdi se, da ima Ljubljana te dni cel svet na dlani, saj na mednarodnem prizorišču pobiramo eno priznanje za drugim. Nikoli jih ne jemljemo kot samoumevna, saj so sad dolgoletnega, strokovnega dela ekipe Mestne občine Ljubljana z županom Zoranom Jankovičem na čelu. Prav vsakega od prejetih priznanj se neizmerno veselimo, hkrati pa se zavedamo, da s seboj nosijo odgovornost za naše prihodnje delo.

Ljubljana med finalisti za naziv evropsko mesto leta

Sredi novembra je v Londonu potekala razglasitev urbanističnih nagrad 2018, ki jih podeljuje Akademija za urbanizem, avtonomna, politično neodvisna organizacija, ki promovira izjemna mesta. Ponosni smo, da je več kot 500 strokovnjakov z različnih področij samoiniciativno prepoznalo potencial Ljubljane in naše mesto uvrstilo med tri finaliste v kategoriji evropsko mesto leta. Izpostavili so predvsem naše zeleno okolje, ki mu posvečamo veliko pozornosti, ter zeleno, okolju prijazno vizijo razvoja mesta, ki lepo dopolnjuje naravne danosti. Ljubljana je bila v finalu v družbi Dunaja in Bilbao, ki je zmagal, za kar mu čestitamo.

Nova nagrada za odgovorni turizem v Ljubljani

Turizem Ljubljana je v Londonu prejel prestižno nagrado WTM Responsible Tourism Award v kategoriji najboljša komunikacija na področju odgovornega turizma. Nagrada še utrjuje položaj Ljubljane na svetovnem vrhu trajnostnih destinacij, strokovno žirijo pa je prepričal trajnostno usmerjen razvoj Ljubljane. Še posebej so izrazili navdušenje nad rezultati, ki jih je Ljubljana dosegla v kratkem obdobju. Strokovna komisija je prejela več kot 500 vlog, med katerimi je izbrala 12 finalistov, od teh so bili zgolj trije iz Evrope, med njimi Ljubljana.

Red prijateljstva za župana Zorana Jankoviča

Župan Zoran Jankovič je v Moskvi iz rok predsednika Ruske federacije Vladimirja Putina prejel visoko odlikovanje red

prijateljstva, eno častnih nagrad Rusije, s katerim so ga nagradili za njegov prispevek h krepitvi slovensko-ruskih odnosov in ohranjanja spomina na ruske in sovjetske vojaške, ki so padli na slovenskem ozemlju v času prve in druge svetovne vojne.

»To priznanje mi je v izjemno čast,« je v zahvalnem govoru na podelitvi povedal župan Zoran Jankovič in dodal, da je ponosen, da je edini spomenik, posvečen Rusom in Sovjetom, padlim v prvi svetovni vojni, postavljen prav v Ljubljani. Ob tem je izpostavil še dobre odnose med pobratenima mestoma Ljubljano in Moskvo, predsednika Putina pa povabil k ponovnemu obisku Ljubljane in Slovenije.

Priznanje za izjemen prispevek k razvoju turizma

Visoko priznanje, ki ga je župan prejel v Moskvi, ni edina potrditev njegovega dela v zadnjem času. Turistično-gostinska zbornica Slovenije ga je na letošnjih Dnevih slovenskega turizma nagradila z najvišjim priznanjem za izjemen prispevek k razvoju slovenskega turizma. Ob tem so posebej izpostavili njegov učinkovit, uspešen in prodoren destinacijski management ter velik vpliv na trajnostni razvoj turizma v celotni Sloveniji, ne le v Ljubljani:

»Zoran Jankovič je ustvaril dober zgled oživitve starega mestnega jedra prestolnice, s svojo karizmo, vztrajnostjo in pronicljivostjo pa povezuje lokalno prebivalstvo z mestom in turisti ter gospodarstvom. Optimizem, jasnost odločitev, razvojna naravnost in ideologija gospoda Zorana Jankoviča so izjemni.«

Foto: The Academy of Urbanism

Ljubljana med finalisti za naziv evropsko mesto leta

Foto: Nino Verdnik, vir STO

Ponosna ekipa Mestne občine Ljubljana in Turizma Ljubljana s podžupanjo Tjašo Ficko in direktorico Petro Stušek

Foto: AP

Red prijateljstva za župana Zorana Jankoviča

Foto: arhiv MOL

Priznanje za izjemen prispevek k razvoju turizma

Mesto ustvarja povezanost

Vodilni sodelavci Mestne občine Ljubljana o novih delovnih načrtih in dosedanjih uspehih

Darko Brlek, direktor Festivala Ljubljana

Foto: Hermina Kovačič

Festival Ljubljana se je v zadnjih letih razvil v enega največjih in najprestižnejših festivalov v Ljubljani in Sloveniji in postal prepoznaven tudi zunaj naših meja. To je rezultat razumevanja

župana Zorana Jankovića, kako pomembna je kultura v naši prestolnici; zato lahko Festival Ljubljana gosti najuglednejše ansamble in izjemne umetnike ter obiskovalcem priredi vsako leto ponudi vrsto kulturnih užitkov. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil županu, Mestni občini Ljubljana, ustanoviteljici zavoda, mestnemu svetu in vsem zvestim sponzorjem in podpornikom, ki že vrsto let prepoznavajo vrednost Festivala Ljubljana.

Festival Ljubljana je v 65-letni zgodovini postal nepogrešljiv del kulturne ponudbe v našem mestu. Skrbno izbran festivalski program je pomemben pri spodbujanju in ustvarjanju umetnosti ter kulturnega turizma, ki dviguje zavest o ohranjanju zgodovinskih objektov, pozitivno vpliva na kulturno identiteto Ljubljane, si prizadeva za kulturno izmenjavo in ima močne ekonomske učinke v celotni regiji. Vodilo Festivala Ljubljana je dober program in njegov učinek je kulturni turizem.

Ljubljana je lani prejela naziv Zelena prestolnica Evrope in pri različnih promocijskih aktivnostih je sodeloval tudi Festival Ljubljana. V soorganizaciji z MOL se je na koncertu 9. februarja v Bruslju predstavila skupina Laibach skupaj s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija in 10. marca je v dvorani Stožice potekala otvoritev zelene prestolnice Evrope 2016.

Festival Ljubljana je 27. junija 2017 otvoril 65. sezono s Carmino Burano Carla Orffa. Predstavo je izvedla slavna katalonska skupina La Fura dels Baus, ki je doslej nadgradila že številne opere. V Ljubljano se je vrnila latvijska operna diva Elina Garanča, izpostavimo lahko tudi orkester Sanktpeterburške filharmonije z dirigentom Temirkanovim, pianistko Marto Argerich, Johna Malkovicha, Nacionalno operno hišo iz Pekinga, muzikal Vesna, dramo Brezmadežna/Immaculata, komorno opero Svatba, Mariinsko gledališče iz Sankt Peterburga z dirigentom Gergijevim, ki je

ob koncu letošnjega festivala izvedel drugi del Wagnerjeve tetralogije Nibelungov prstan, ter številne druge prireditve.

Blaž Peršin,

direktor Muzeja in galerij mesta Ljubljane

Foto: Robert Ribič

Muzej in galerije mesta Ljubljane je kulturna organizacija, ki stremi k čim večjemu vključevanju svojih obiskovalcev, domačih in tujih, v razpiranju pogleda, kaj je zgodovina našega

mesta in kako pomemben je njegov ustvarjalni potencial. Naši programski cilji so tako lokalni kot mednarodni, saj si ne moremo predstavljati, da bi bili lahko uspešni brez odprtosti v lokalni in mednarodni prostor, ki ga soustvarjamo s svojimi projekti. Obnova Plečnikove hiše, novi muzejski depojski prostori, razstavniki projekti likovne umetnosti v naših galerijskih prostorih, mednarodni projekti na beneškem bienalu, predstavitev naše zgodovine v Mestnem muzeju ter arheološka izkopavanja po praktično celotnem območju Ljubljane so samo najvidnejši odsev našega bogatega dela. Predvsem se nam zdi pomembno, da smo se uspeli povezati z vsemi oddelki, zavodi in organizacijami, ki so del naše skupne mestne družine. Prav ta povezanost, sinergija naših skupnih projektov, npr. Zelena prestolnica Evrope 2016, projekt VODA ter razstava svetovne fotografske zvezde Sebastiãa Salgada, kaže, kako pomembno je, da kultura ne živi v svojem vzporednem svetu, temveč je del širšega razmišljanja o tem, kaj je mesto in kako v njem ustvarjati nove vrednote.

Naše vizije o prihodnosti so močno povezane z bistvom razvoja Ljubljane in s tem, kako želimo videti naše mesto strpnosti, zgodovine in novih ustvarjalnih potencialov.

Načrtujemo odprtje nove stalne postavitev zgodovine Ljubljane v Mestnem muzeju v letu 2018, ki nam bo lahko služila kot opomin in vodnik ter navdih, kaj nas lahko zgodovina nauči, da bomo lažje snovali njen razvoj v prihodnosti. Mesto tako kot v preteklosti ustvarjajo njegovi posamezniki in njihova medsebojna povezanost. To si želimo pokazati vsem, ki z nami živijo, in vsem, ki so naši gostje.

Nina Peče Grilc, direktorica Kinodvora

Foto: Robert Ribič

Kinodvor je mestni kino za raznolika občinstva. S kakovostnim programom in živahnim filmskim središčem vsako leto navduši več kot 120.000 obiskovalcev, ki v

Kinodvoru vidijo *več kot kino*. Ideja Mestne občine Ljubljana, ki je pred desetletjem prisluhnila potrebam mesta in filmske stroke, je zaživela, odziv ljudi je presegel tudi najdrznejša pričakovanja. Ljubljana ima čudovit kino s čudežno dvorano, ki predvaja raznolike filme in privablja raznolike gledalce. Po uspešnem zagonu novega programa *Kinotrip*, ki ga mladi ustvarjajo za mlade, danes ni več generacije, ki v mestnem kinu ne bi našla prostora zase. Rezultati so podkrepili vizijo razširitve mestnega kina z več manjšimi dvoranami v osrčju mesta, ki lahko zaznamuje naslednje desetletje. Tudi filmski dvorani pod zvezdami – na Ljubljanskem gradu in na Kongresnem trgu – poživljata mestni utrip in Ljubljano bogatita v duhu evropske kulturne prestolnice. Pripravljamo se na praznovanje 10. obletnice odprtja mestnega kina, ob čemer smo se odločili tudi za osvežitev pristopov k nagovarjanju ciljnih občinstev. Zanimanje za kakovost in ustvarjalnost med ljudmi narašča. Prepričani smo, da je to rezultat vizije, elana in duha mesta v preteklem desetletju, ki ga vidimo tudi kot čas sodelovanja, povezovanja in skupnih izzivov. Ponosni smo, da smo del zgodbe mesta Ljubljane.

Simon Kardum,

direktor Kina Šiška, in kolektiv Kina Šiška

Foto: Robert Ribič

Po letu, v katerem je Kino Šiška prestopil rubikon 100.000 obiskovalcev in obiskovalcev, sta tako trenutna kot prihajajoča sezona v znamenju programa najvišje kakovosti. Po

uspešni tretji izvedbi festivala MENT Ljubljana v začetku leta pod častnim pokroviteljstvom župana lahko trdimo, da se je festival usidral med najuglednejše

tovrstne festivale v evropskem merilu. V številnih medijskih objavah v tujih medijih ni ostala spregledana niti galerija DobraVaga, ki je postala nepogrešljiv prostor, kjer se pod Plečnikovimi arkadami osrednje mestne tržnice ustavijo mnogi turisti. Toda naše ambicije niso zgolj mednarodne, so tudi lokalne oziroma skupnostne: v sodelovanju z Ljubljanskimi parkirišči in tržnicami ter z drugimi članicami in člani ožje ljubljanske družine smo v letu 2017 izpeljali drzen projekt oživiljanja Trga prekomorskih brigad, kjer se je junija odvila Špil liga, prva liga dijaških bendov. Z mednarodnim festivalom sodobnega plesa CoFestival se je začela nova žurerska sezona: pridite, da bomo skupaj odgnali glasnike mračnjastva!

Nevenka Šivavec, direktorica
Mednarodnega grafičnega likovnega centra

Foto: Urška Bolikovač

Za Mednarodni grafični likovni center, ki domuje v gradu Tivoli, je leto 2017 zgodovinskega pomena. S pridobitvijo prekrasno obnovljene Švicarije, v kateri bodo ustvarjali domači in tuji

umetniki in kjer bo pritličje namenjeno javnim programom, postajamo še opaznejše kulturno, izobraževalno in družabno središče v srcu Tivolskega parka, s čimer uresničujemo svojo primarno vrednoto: umetnost za vse. V iskanju tega ideala smo postopoma, tudi zaradi umeščenosti v naravno in kulturno krajino osrednjega mestnega parka na temeljih holistične muzeologije postali odprta prijazna ustanova za vse obiskovalce in obiskovalke – tudi tiste s psom.

Najpomembnejša prireditev našega letošnjega programa je bil 32. grafični bienale z naslovom *Kriterij rojstva*, ki je povzet po naslovu pesmi pesnika in misleca Jureta Detele. Bienale je programsko povezal Tivolski grad in Švicarijo ter razkril, kako bo novo kulturno središče utripalo v prihodnosti. Švicarija je v preteklosti služila različnim namenom: kot hotel in gostišče je bila namenjena počitku, zabavi in okrepčilu, bila je zatočišče za migrante in druge družbeno ranljive skupine, slovela je kot priljubljeno zbirališče intelektualcev in bohemov, dolga leta je bila mirno delovišče številnih umetnikov ... in zdaj bo na različne načine združevala vse to. Kadar katerega od gostov peljem na ogled prenovljene Švicarije, občutim ponos, a obenem nikoli ne pozabim pripomniti, da bi kakšno drugo mesto in kakšen drug župan iz tega »alpskega« hotela naredila zgolj – hotel.

Tibor Mihelič Syed,
direktor Slovenskega mladinskega gledališča

Foto: arhiv SMG

Popolnoma vseeno mi je, če se spodnje vrstice berejo kot hvalospev. Z dosežki naše prestolnice in občutkom, da je Ljubljana »moje mesto«, se namreč zlahka poistovetim na dva načina. Najprej kot občan, torej uporabnik vsega, kar mesto ponuja. In ponuja veliko: je enostavni mobilnosti, aktivnemu gibanju in kreativnemu druženju izjemno naklonjeno mesto. Živeti v njem je privilegij. Kot direktor Mladinskega, »mojega gledališča«, pa se ob spoznanju, da so spremembe ob dobrem sodelovanju vselej mogoče, brez težav in slabe vesti poistovetim s cilji in pristopom.

Pristop, ki stavi na drznost, predvsem pa na pogum in željo, da uresničimo nekaj, česar si še nedavno ni bilo mogoče zamisliti. Nekaj, za kar so nam govorili, da ni mogoče. Ali pa, da to ni prava smer. Poleg tega sta obe, Mladinsko in Ljubljana, entiteti, znamki, ki v mednarodnem okolju nekaj pomenita. In na to je treba biti ponosen.

Uroš Korenčan,
direktor Lutkovnega gledališča Ljubljana

Foto: Robert Ribič

Ob prvi letošnji premieri v našem gledališču me je spreletelo, kakšna imenitna priložnost za umiritev misli je vstop v gledališko dvorano. Drvenje skozi čas, poln sodobnih

komunikacijskih možnosti, se na srečo vsaj za eno uro zaustavi. Osredotočenost na uprizoritev, ki se odvija pred našimi očmi, nam ne prinese samo čistega umetniškega užitka zaradi režijskih, igralskih, animacijskih in drugih stvaritev, temveč nam tudi širi obzorje in omogoča povsem drugačen pogled na vsakodnevne težave, ki se v trenutku lahko zazdijo nepomembne. Domišljija ustvarjalcev nam ponuja nešteto doživetij, ki se nudijo na šestih odrih Lutkovnega gledališča Ljubljana, najbolj obiskanega gledališča v Sloveniji (več kot 100.000 obiskovalcev letno), ki je s to sezono zakorakalo v 70. leto delovanja. Naše najštevilnejše občinstvo so otroci in njihovi starši, vendar naše gledališče vsako leto pripravi posebno predstavo prav za mlade.

Naši partnerji iz tujine nam zavidajo naše »kraljestvo domišljije«. Zavidajo nam čarobno gledališko zgradbo z enkratno umeščenostjo v mestno jedro, zavidajo

nam bogato tradicijo, a tudi izjemno domiselno in svežo produkcijo. Predvsem pa nam zavidajo pozornost, ki jo kulturi namenja naša ustanoviteljica, ki nam vse to tudi omogoča. V Lutkovnem gledališču Ljubljana si želimo, da bi položaj, ki ga je kultura v Ljubljani osvojila v zadnjem desetletju, lahko ohranili oziroma v nadaljnjem sodelovanju celo okrepili.

Eva Strmljan Kreslin,
direktorica Družinskega centra Mala ulica

Foto: Miha Fras

Ideja družinskega centra je zorela skoraj desetletje, preden so nastali realni načrti na konkretni lokaciji, preden se je oblikoval program in smo vedeli, kako bodo družinski center sprejele

meščanke in meščani. Danes, po štirih letih delovanja, lahko z gotovostjo rečem, da je bila ideja dobra in župan Jankovič jo je – tako kot mnogo drugih projektov – vizionarsko podprl in uresničil.

Družinski center Mala ulica je v štirih letih prerastel zidove nekdanjega javnega kopališča; na začetku je bil prijeten, inovativno opremljen prostor, ki ponuja možnost ustvarjalne izrabe prostega časa, oddih in razvedrilo predšolskim otrokom in njihovim staršem, danes je to tudi nadvse priljubljena počitniška destinacija več sto ljubljanskih šolarjev. Je tudi naslov, kjer na predavanjih in pogovorih mnogo staršev najde hiter nasvet ali dolgoročno obliko podpore na treningih starševstva. Obenem se tu srečujejo mlade mamice in iščejo prvo podporo po prihodu dojenčka.

Z Male ulice smo zakorakali tudi na novo založniško pot, in sicer s knjigo *Ustvarjalnice*, ki ponuja ideje za ustvarjanje z otroki doma. V letu 2017 smo se najbolj razveselili *Zamisljic*, projekta, ki starše opogumlja in spodbuja k aktivnostim z dojenčkom. Igra namreč ni le igra, ampak dejavnost, ki spodbuja razvoj otroških možganov in postavlja temelje za njihovo prihodnost. Našo prihodnost.

Dr. Matej Rovšek,
ravnatelj Centra Janeza Levca Ljubljana

Foto: Miha Fras

Center Janeza Levca Ljubljana (CJL) je leta 2013 spremenil svoj naziv in ob tem se v zadnjem desetletju spreminja tudi njegova organizacijska in vsebinska podoba. Organizacijske

spremembe so povezane z ustanavljanjem novih podpornih enot in oddelkov. Jedro pedagoškega dela z

učenci v CJL predstavljajo štiri organizacijske enote: tri šole in dom. V organizacijski skelet smo leta 2009 umestili tudi Delovni in zaposlitveni center Janeza Levca ter dva oddelka leta 2012: Oddelek za izvajanje dodatne strokovne pomoči na rednih osnovnih šolah in Oddelek za projektne dejavnosti. Leta 2013 smo ustanovili Izobraževalni center Pika, ki skrbi za izpopolnjevanje staršev in strokovnih delavcev šol in vrtcev predvsem na območju Mestne občine Ljubljana. V letu 2014 smo ustanovili Zaposlitveni center »Janez dela« in na zaščitene delovnih mestih zaposlili prvih sedem oseb, po večini absolventov osnovnih šol s prilagojenim programom. S tako organizacijo smo omogočili tudi vsebinske premike. Nove storitve podpirajo celostni razvoj učencev od samega šolanja do trajne zaposlitve, omogočajo podporo staršem in profesionalno rast zaposlenih. Odmikanje od tradicionalne in toge šole s prilagojenim programom in približevanje sodobnemu strokovnemu centru je vsekakor izziv tudi za prihodnja leta, mogoče pa je le z izdatno podporo župana Mestne občine Ljubljana, Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje ter s predanostjo in sprejemanjem novih pedagoških izzivov zaposlenih. Ob tej priložnosti se vsem navedenim iskreno zahvaljujem.

Ksenja Perko,

direktorica zavoda Mladi zmaji

Foto: arhiv JZMZ

Mladi zmaji in zmajevke, ki poznajo pot in znajo leteti, gradijo novo življenje v mestu. Ljubljana je mesto mladih. Mladi pa so izvir ustvarjalnosti in oblikovalci novih

rešitev. Javni zavod Mladi zmaji jim daje priložnosti, da ideje izrazijo in soustvarjajo utrip mesta.

Mladi zmaji smo sile in prostori, v katerih mladi razvijajo samostojnost in kjer odraščajo v odgovorne, ustvarjalne, spoštljive ter spoštovanja vredne zmaje in zmajevke. Letos smo v Zalogu odprli nove prostore največjega mladinskega centra v mestu. Pri načrtovanju prenove mladinskega centra v Črnučah je arhitekt Andrej Mercina skupaj z mladimi oblikoval idejo mladinskega kulturnega centra, kar se je izkazalo za primer dobre prakse, ki jo z veseljem še naprej uveljavljamo: mladi so bili ves čas vključeni tudi v prenovo zaloškega centra. Mestna občina Ljubljana se skupaj z županom Jankovičem zaveda,

da so mladi naš zaklad in da je vsak vložek vanje pomemben.

Ob deseti obletnici delovanja našega zavoda si želimo, da bi imela vsaka četrtna skupnost vsaj en mladinski center, z največjim v središču mesta. V Palači Cukrarna, ki spada med pomembne industrijske objekte 19. stoletja, in tu se skriva simbolika. Naj stare koncepte nadomesti ustvarjalnost mladih, jih oživi, jim da novo vsebino. Velik korak v korist mladih je bila ustanovitev Mreže ljubljanskih mladinskih centrov, v katero smo se povezali Javni zavod Mladi zmaji, ki smo tudi koordinator mreže, Mladinski center Skupaj v skupnosti – Zavod MISSS, Salezijanska mladinska centra Kodeljevo in Rakovnik, Mladinski center BOB, Mladinska postaja Moste – društvo SEZAM, Mladinski center Ulca – Zavod Bob in Društvo GOR, Cona Fužine – CSD Moste-Polje. Kot idealistka, ki svojo energijo, znanje in upanje že vrsto let vlaga v mlade, sanjam, da bodo vsi mladi v Ljubljani imeli možnost za ustvarjalno delo in kakovostno življenje.

Liljana Batič,

direktorica Zavoda za oskrbo na domu

Foto: osebni arhiv

Zavod za oskrbo na domu ima v okviru izhodišč in operativnega izvajanja socialne oskrbe na domu velik pomen za lokalno skupnost in širšo družbo. V petnajstih letih

delovanja smo se učinkovito odzivali na demografske spremembe prebivalstva in potrebe starejših, invalidov in kronično bolnih ter se vedno trudili odgovarjati na njihove potrebe po pomoči na domu. Naša naloga je, da uporabnikom storitev omogočimo lažje in lepše življenje na svojem domu, jim ponudimo pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih, gospodinjstvu in ohranjanju socialnih stikov, kar je osnovna dejavnost, ki je z visoko subvencionirano ceno storitve zelo prijazna do uporabnikov. Poleg socialne oskrbe uporabnikom ponujamo tudi prostovoljstvo in medgeneracijsko sodelovanje ter storitve, ki jih izvajamo v okviru različnih evropskih projektov.

Z nadaljnjim delom in povezovanjem ter sodelovanjem v okviru Mestne občine Ljubljana bomo meščanom Ljubljane še naprej zagotavljali podporo in pomoč na domu, si prizadevali za zmanjšanje osamljenosti starejših, izvajali dejavnosti za ohranjanje fizičnega in duševnega zdravja ter jim tako omogočali prijazno in dostojanstveno življenje v prijaznem okolju svojega doma.

Teja Zorko,

direktorica Mestne knjižnice Ljubljana

Foto: arhiv MKL

Čas od nastanka Mestne knjižnice Ljubljana (MKL) je minil, kot bi mignil. Veliko dobrega smo s sodelavci v tem času naredili za naše mesto in njegove prebivalce. Ob tem pa ne morem mimo

dejstva, da brez velike podpore ljubljanske mestne občine in še posebej župana ne bi bili tako uspešni. Sodelovanje in povezovanje med zavodi, ki ju župan vodi, je za našo knjižnico pomemben vir uspeha.

MKL je tudi v letu 2017 razvijala svojo vlogo odlične knjižnice, še naprej se je osredotočala na delo z uporabniki. Slednje zajema široko področje, od neposredne komunikacije ob izposoji v knjižnicah, prek zagotavljanja primerne odprtosti knjižnic do aktivnega informiranja na spletni strani in družbenih omrežjih. S ponudbo storitev, ki omogočajo razvoj bralne veščine in samostojnega učenja ter vključevanje v e-okolje, želimo privabiti vse prebivalce in prebivalke Ljubljane, pri čemer so otroci in mladi deležni posebne pozornosti.

Ljubljančani in Ljubljančanke že dobro poznajo uspešne projekte naše knjižnice. Doslej se jih je namreč udeležilo že več deset tisoč prebivalcev mesta in okolice. V letu 2017 smo izvedli projekte Ciciuhec, Poletavci, NajPoletavci, Ure pravljič, Knjižnično muzejski Mega kviz, Robinzonjada v informacijski džungli, Mesto bere, Maček v žaklju, Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, Svet med nami, Dan MKL, Ljubljana v gibljivih slikah ter Dediščina za družine. Poleg teh smo se lotili tudi nekaj novih projektov, kot so Multi-kul-praktik, Od daleč – domov, Slovanski bralni projekt, Biti digitalno pismen, Borza zdravja. V poletnih mesecih nas lahko najdete tudi povsod po mestu s projekti Knjižnica ob vodi, Knjižnica na vrtu, Popoldnevi s knjižnico ter Knjižnica na pločniku.

Mag. Bojan Hajdinjak,

direktor javnega zavoda Cene Štupar – Centra za izobraževanje Ljubljana

Foto: Miha Fras

Direktor javnega zavoda Cene Štupar – Centra za izobraževanje Ljubljana sem postal leta 2009. V tistem času so bili v Ljubljani trije javni zavodi za izobraževanje odraslih in vsi trije so poslovali negativno.

Glede poslovanja javnih zavodov in njihove prihodnosti smo se dobili pri takratnem ministru dr. Lukšiču in takrat sem se prvič

srečal z županom in njegovo odločenostjo, da bo zadeve uredil. Vsem trem direktorjem je dal mesec dni časa, da pripravimo skupni program delovanja, in na podlagi programa bo ostal samo en združen zavod. Moram priznati, da je naš zavod pripravil najboljši program, preostala dva zavoda nista želela sodelovati. Na osnovi zapisanega se je župan odločil, da v Ljubljani ostane samo Cene Štupar kot nosilni zavod za izobraževanje odraslih, druga dva sta končala v stečaju oziroma v likvidaciji. Od takrat naprej smo imeli popolno podporo župana, razumel je pomembnost izobraževanja odraslih, pridobili smo nove prostore in se počasi postavili kot enakovreden član mestne ljubljanske družine. To pomeni, da enakopravno sodelujemo na sestankih vseh direktorjev ljubljanskih podjetij in javnih zavodov. Ta srečanja ocenjujem zelo pozitivno, kajti le tako delujemo enotno in v smeri razvoja Ljubljane. V zadnjih letih naš zavod raste, v programe vključujemo različne ranljive skupine, v letu 2016 smo našli kar 9.500 udeležencev. S ponosom lahko povemo, da smo postali največji javni zavod na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Cene Štupar sledi viziji, da v osrednjeslovenski regiji postane ključna izobraževalna organizacija za razvoj in izvajanje programov za potrebe gospodarstva ter medkulturnega in medgeneracijskega povezovanja.

Tatjana Polajnar,

direktorica JZ Šport Ljubljana

Rezultat desetletnega županovanja Zorana Jankovića je prelepa Ljubljana. Naš župan je vizionar. Ima idejo in smelost ter energijo in znanje za razvojne projekte. Velikokrat se je to izkazalo, morda najbolj odmevno ob graditvi športnega centra Stožice. Ko kot direktorica JZ Šport Ljubljana opazujem zadovoljne obraze in napolnjene tribune dvorane Stožice, me to navda s ponosom. Ko se čuti sreča in vznesenost, se skoraj vedno spomnim na nasprotovanja in kritike, ki so spremljali začetke gradnje. Športni center Stožice ne gosti samo vrhunskih športnih tekmovanj, temveč tudi vrhunske mednarodne glasbene predstave, za ogled katerih nam ni več potrebno odhajati v tujino, kot tudi spektakle slovenskih umetnikov, za katere so bile dvorane po Sloveniji premajhne. Danes se prireditve v Stožicah udeležujejo tudi nekdanji nasprotniki in tako vsi skupaj uživamo v športu, kulturi, razvedrilu in izobraževanju.

V preteklem desetletju smo oživili številne športne objekte in površine. Zgradili smo nov Gimnastični center Ljubljana, o katerem so sanjale številne generacije telovadcev, po dolgih letih propadanja obnovili najstarejši ljubljanski bazen Kolezija, zgradili nov Mladinski golf center in več kot 30 novih otokov športa za vse ter sodelovali pri projektih za izgradnjo nove športne infrastrukture.

Šport Ljubljana smo ljudje: ekipe in posamezniki, ki skrbimo za to, da so uporabniki in uporabnice pri vadbah sproščeni, da uživajo in se družijo. Šport Ljubljana je največji javni zavod na področju upravljanja športne infrastrukture v Sloveniji in kot ponosni član velike mestne družine si še naprej želimo takšne skrbi in podpore s strani Mestne občine Ljubljana, ki nas povezuje v celoto za najboljši servis vsem meščankam in meščanom Ljubljane kot tudi obiskovalcem ter uporabnikom iz Slovenije in tujine.

Dr. Marjan Sedej,

direktor Lekarne Ljubljana

Kot direktor Lekarne Ljubljana sem aprila 2017 nastopil drugi mandat. Ko se ozrem na pretekla štiri leta, sem neizmerno ponosen, da skupaj s sodelavci in s podporo

ustanoviteljice Mestne občine Ljubljana pod vodstvom župana Zorana Jankovića nadaljujemo uspešno pot razvoja največjega lekarniškega zavoda v Sloveniji. V tem času smo odprli 11 novih enot, tako v Ljubljani kot v manjših krajih, in s tem lokalnim prebivalcem zagotovili učinkovitejšo preskrbo z zdravili. Danes ima tako Lekarna Ljubljana 50 enot. Uvedli smo nove lekarniške storitve, kot sta svetovanje za zdrav življenjski slog in pregled uporabe zdravil, ki so za naše stranke brezplačne. Pri delu tesno sodelujemo z drugimi izvajalci zdravstvene dejavnosti in podjetji v okviru MOL. Da je Lekarna Ljubljana priljubljena in zaupanja vredna lekarniška veriga, nam vsakodnevno dokazujejo naše zveste stranke, imetniki Kartice zvestobe, ki jih je že skoraj 170.000. Nenehno razvijamo nove storitve in aktivnosti kot dodano vrednost za naše stranke: med drugim smo junija organizirali 4. festival zdravja, ki je bil letos posebej namenjen družinam, uvedli prodajne avtomate ter razvili novo blagovno znamko Založba Lekarna Ljubljana.

V Lekarni Ljubljana se zavedamo, da kot uspešna organizacija moremo in moramo deliti in pomagati. Potreba po hospic paliativni oskrbi bo vedno večja, zato smo se odločili, da podpremo to dejavnost, in ustanovili zavod Ljubhospic, v sklopu katerega že več kot leto in pol deluje Hiša Ljubhospica, edina hiša v Sloveniji, ki neozdravljivo bolnim ob koncu življenja nudi brezplačno 24-urno celostno hospic paliativno oskrbo.

Leto 2017 je prineslo na področje lekarniške dejavnosti veliko negotovosti, ki je posledica nove lekarniške zakonodaje. Omejevanje tržnega dela poslovanja, prepoved vertikalne integracije, spremembe na področju proizvodnje izdelkov v galenskih laboratorijih in druge nerazumne omejitve bodo močno vplivale na poslovanje Lekarne Ljubljana. Toda odprtost, poštenost in doslednost, odgovornost, etičnost in profesionalnost, to so naše prednosti, priložnosti in smernice za delo in poslovanje Lekarne Ljubljana v prihodnje. Le pristnost in globoka človeška toplina, strokovnost in iskrenost med nami in našimi uporabniki nam bodo tlakovali zmagovalne poti. To so dejavniki, ki so oblikovali tudi 10 let županovanja Zorana Jankovića in zmagovito spremenili našo Ljubljano v najlepše in najbolj zeleno mesto.

Rudi Dolšak, mag. posl. ved, MBA,
direktor Zdravstvenega doma Ljubljana

Izvajanje osnovne dejavnosti Zdravstvenega doma Ljubljana (ZDL) je v zadnjih letih potekalo uspešno, razvojno naravnano, v dogovoru z ustanoviteljico Mestno

občino Ljubljana in drugimi ter s pogledom v prihodnost, tako da so uporabniki naših storitev lahko ves čas deležni prilagojene, kakovostne in dostopne zdravstvene obravnave.

Referenčnost in prepoznavnost ZDL se iz leta v leto krepi. Številne tuje delegacije, ki so izkazale zanimanje za organiziranost našega zavoda in enot, Simulacijski center z nenehnim razvojem ter vključenost ZDL v domače in mednarodne projekte, postavljajo ZDL kot institucijo v slovenski in mednarodni prostor, usmerjeno v dinamičnost, odprtost in razvoj stroke. Novoustanovljena Inštitut za raziskave in razvoj osnovnega zdravstva (IRROZ) ter Mediacijski center potrjujeta razvojno usmerjenost ZDL. Priznanja za vidnejše dosežke zaposlenih so spodbuda in potrditev kakovostnega dela.

Kolikor mogoče vlagamo v investicije in prenove objektov ter opreme. Vidnejše naložbe, ki smo jih v zadnjih letih dokončali s pomočjo MOL, so obnova ZDL PE Fužine in Črnuče ter prenova stavbe ZDL Bežigrad. Tudi za prihajajoče obdobje imamo velike načrte, za katere upamo, da bodo realizirani. ZDL se bo tudi v prihodnjih letih trudil nuditi celovito in kakovostno zdravstveno oskrbo uporabnikom storitev s področja preventive, kurative in rehabilitacije.

Janko Kramžar,

direktor javnega podjetja Snaga

Foto: Robert Ribič
Odgovornost in prizadevanje sta glavna gibalca zadovoljstva, ugotavljajo filozofi od Spinoze do Nietzscheja. Prav z odgovornostjo in prizadevanjem smo v

Ljubljani dosegli velike spremembe. Navdajajo me z upanjem, da bo ta svet, ko ga zapustimo, malo boljši, kot je bil takrat, ko smo prišli nanj.

Med vsemi glavnimi mesti osemindvajseterice imamo najboljši sistem ravnanja z odpadki in dosegamo najvišji delež ločeno zbranih odpadkov. Ljubljana je poleg tega prvo glavno mesto v EU, ki je stopilo na pot k družbi brez odpadkov (koncept nič odpadkov – *Zero Waste*). Najbrž se bomo šele kasneje zavedeli zgodovinskega pomena te odločitve.

Zgradili smo RCERO Ljubljana, enega najsodobnejših, največjih in najbolj trajnostnih centrov za ravnanje z odpadki. V projektu sodeluje že skoraj 50 občin, zato je regijski center tudi primer dobre prakse na področju povezovanja in sodelovanja občin. Prevzeli smo aktivno vlogo v okolju, kjer se linearni gospodarski model spreminja v krožnega: razvijamo nove poslovne modele, zapiramo krožne zanke, znižujemo porabo surovin, spodbujamo (bolj) odgovorno obnašanje potrošnikov ...

V luči družbenoodgovornih aktivnosti v prvi plan postavljamo ljudi, in ne več odpadkov. Na eni strani smo tisti, ki v območju udobja izbiramo in kupujemo, na drugi tisti, ki v suženjskih razmerah šivajo poceni oblačila, pridelujejo kavo in kakav ter izkopavajo strupene kovine za naše pametne telefone. Pripravljeni smo na še dejavnejše soustvarjanje družbe, ki je usmerjena v večjo kakovost življenja in blaginjo vseh ljudi. Biti pripravljen pa pomeni že napol zmagati.

Krištof Mlakar,

direktor JP Vodovod-Kanalizacija

Foto: arhiv VO-KA
V javnem podjetju Vodovod-Kanalizacija se zavedamo odgovornosti, ki jo prinaša skrb za vodo, najdragocenejši naravni vir, zato so naši vsakodnevni napori usmerjeni k

aktivnostim, potrebnim za kakovostno in nemoteno oskrbo z naravno pitno vodo ter zagotavljanje odvajanja in čiščenja odpadne vode za uporabnike obeh sistemov v upravljanju družbe.

Letos smo skupaj z Mestno občino Ljubljana nadaljevali sočasne obnove obeh oskrbovalnih sistemov na Gosposvetski, Prešernovi in Hradeckega cesti, na Dalmatinovi, Erjavčevi in Hotimirjevi ulici ter v Murglah. Avgusta 2017 je bil potrjen velik kohezijski projekt, pri katerem sodelujemo s strokovnim in tehničnim znanjem. V okviru projekta je predvidena izgradnja 130 km kanalizacijskega omrežja in več pripadajočih objektov ter povečanje zmogljivosti in izgradnja terciarne stopnje čiščenja na centralni čistilni napravi. Na območjih izvajanja kohezijskega projekta bo sočasno potekala tudi obnova vodovodnega omrežja. Po zaključku projekta bo na kanalizacijo v naseljih strnjenegega mestnega značaja priključenih 98 % gospodinjstev, zunaj naselij strnjenegega mestnega značaja, ki so na območjih z več kot 2000 prebivalcev, pa 95 % gospodinjstev.

Župan Zoran Janković je s strokovnim in predanim vodenjem, z jasno vizijo, sledenjem zastavljenim ciljem in sodelovanjem družb in institucij v lasti občine dosegel, kar se je zdelo nedosegljivo, in dokazal, da se svetla prihodnost skriva v sodelovanju, solidarnosti in spoštovanju vsega in vsakogar.

Peter Horvat,

direktor JP Ljubljanski potniški promet

Foto: arhiv LPP
Ljubljanski potniški promet v zadnjih 10 letih zaznamuje trajnostna izgradnja mreže linij v Ljubljani in njeni okolici. V mandatu župana Zorana Jankovića smo občanom zagotovili 45

sprememb linij, 145 novih vozil za mestne linije in 29 novih vozil za medkrajevne oziroma integrirane linije. Leta 2010 smo v sodelovanju z Javnim podjetjem Energetika in izgradnjo prve javne

polnilnice stisnjenega zemeljskega plina – metana – začeli nakupovati mestne avtobuse s pogonom na metan. Danes je celoten vozni park nizkopoden in opremljen s klimatskimi napravami, od katerih ima 68 vozil pogon na metan.

Z zaprtjem ožjega mestnega jedra za ves motorni promet smo leta 2008 uvedli brezplačno storitev prevoza na klic z električnimi vozili, ki smo jih poimenovali Kavalir in pomenijo začetek uvajanja elektromobilnosti. Elektromobilnost uvajamo še naprej: maja smo opravili nova testiranja električnih avtobusov.

Smer razvoja javnega prevoza bo še naprej sledila trendom razvoja sodobne družbe, ki narekuje razvoj kombiniranega transporta (intermodalnost). Za učinkovito zmanjšanje negativnih vplivov osebnega motornega prometa na okolje z ohranitvijo mobilnosti je vloga mestnega potniškega prometa ključna. Poleg okoljske sprejemljivosti bomo stalno izboljševali dostopnost, točnost, varnost, prijaznost in seveda tudi udobnost javnega prevoza v Ljubljani z okolico.

Mateja Duhovnik,

direktorica JP Ljubljanska parkirišča in tržnice

Foto: arhiv JPLPT
Štejejo dnevi, ko se zjutraj polni dobre energije odpravimo na delo, se spopademo z delovnimi izzivi, prehodimo pot do cilja in popoldan ali morda šele zvečer uživamo v družbi najbližjih. Upam

si trditi, da je bilo za vse sodelavke in sodelavce v javnem podjetju Ljubljanska parkirišča in tržnice v zadnjem desetletju veliko takih dni. In prav zato smo zmogli vse storitve na ljubljanskih tržnicah in parkiriščih opraviti v vedno večje zadovoljstvo uporabnikov. Še posebej bi izpostavila upravljanje garažne hiše pod Kongresnim trgom, razširjenega parkirišča P+R na Dolgem mostu in novega parkirišča P+R Barje, katerih investitorica je bila Mestna občina Ljubljana. S postavitvijo nove ter obnovo obstoječe prometne opreme in prometne signalizacije smo zagotavljali varno vožnjo uporabnikom ljubljanskih cest ter omogočili boljšo prometno pretočnost. Želim si čim prejšnje prenove osrednje ljubljanske tržnice, kar bo najemnikom, prodajalcem omogočilo boljše pogoje z zagotavljanjem primernih parkirnih površin, skladiščnih prostorov ter preostalih potrebnih prostorov. Ob tem pa sem ponosna na sodelavke in sodelavce in na to, da skupaj ustvarjamo vedno boljše pogoje za življenje v naši prelepi Ljubljani.

Mag. Robert Martinčič,
direktor javnega podjetja Žale

Foto: Robert Ribič

Župan Zoran Jankovič je v preteklih desetih letih v Ljubljani pustil neizbrisen pečat v pogrebni in pokopališki dejavnosti. Prislulnil je Ljubljančanom, tudi tistim z obrobja mesta, in začel širiti mestna in

lokalna pokopališča. Najprej je bila izvedena širitev pokopališča Žale, in sicer tako žarnega kot klasičnega dela. Pripravljeni so načrti in odkupljena zemljišča za širitev pokopališč Vič, Polje in Rudnik, potekajo prizadevanja tudi za širitev pokopališča Šentvid. Na pokopališču Črnuče je bil zgrajen nov kolumbarij. Na pokopališču Prežganje je bila zgrajena nova mrliška vežica, obnovljeni sta bili mrliški vežici na pokopališčih Mali Lipoglav in Janče. Na pokopališču Dravle so bili urejeni prostori za svojce s sanitarijami. Ti so bili obnovljeni tudi na pokopališču Črnuče. Tudi na pokopališču Vič so bile urejene nove sanitarije. Na vseh pokopališčih smo obnavljali zidove, poti, fontane itd. Uredili smo tudi sanitarije za invalide. Obnavljali smo Plečnikove Žale, za katere zdaj potekajo prizadevanja za vpis na Unescov seznam svetovne dediščine. Prav zato je še posebej pomembna ureditev Šmartinskega parka, ki je darilo sprehajalcem in otrokom na otroškem igrišču in obenem županov poklon Plečnikovim Žalam, kjer smo v obnovljenem objektu levih propilej odprli največji razstaveni prostor pogrebne opreme v Sloveniji.

Mag. Lilijana Madjar,
direktorica Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije

Foto: Robert Ribič

V Regionalni razvojni agenciji Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) zadnjih deset let intenzivno spodbujamo ter soustvarjamo trajnostni razvoj celotne Ljubljanske urbane regije. V tem času smo

postali mednarodno priznana razvojna agencija z uspešnimi projekti in pomembnimi dosežki na različnih področjih, kot so trajnostna mobilnost, zelena infrastruktura, spodbujanje podjetništva, urbana regeneracija, razvoj kreativnega podjetniškega ekosistema ipd. Posebej bi poudarila naše uspešno pridobivanje evropskih sredstev tako na ravni celotne regije kot Mestne občine Ljubljana in RRA LUR. Za takšne uspehe imata zasluge odlično sodelovanje z ustanoviteljico Mestno občino Ljubljana in podpora župana, ki se z ambicioznimi cilji ter pozitivnim podjetniškim razmišljanjem

zaveda pomembnosti povezovanja in sodelovanja ključnih organizacij in akterjev razvoja tako Ljubljane kot celotne Ljubljanske urbane regije. Še naprej sledimo enotnemu cilju – soustvariti razvito, inovativno evropsko regijo, ki je prijazna in dostopna vsem ljudem – in aktivno sodelujemo pri razvoju regije in mesta, ki sobivata v sožitju z naravo in sta usmerjena v trajnostni razvoj.

Tomaž Kučič,
poveljnik Gasilske brigade Ljubljana

Foto: Miha Fras

»Ljudje na prvem mestu, ljudje na pravem mestu,« je slogan, ki najbolje predstavlja vrednote, poslanstvo in vizijo Gasilske brigade Ljubljana. Seveda zgolj lepo zveneč slogan ni dovolj. Poslanstvo je treba primerno izvajati v sodelovanju s ključnimi deležniki. To so prebivalci in prebivalke ter obiskovalke in obiskovalci Ljubljane, naši zaposleni ter vsi pripadniki in pripadnice javne gasilske službe v Mestni občini Ljubljana.

Naše poslanstvo je pomagati ljudem, ki jih prizadene nesreča. Uresničujemo ga z najboljšo ekipo, bogatim znanjem in raznovrstno tehniko. Pri tem morajo biti v ospredju vrednote, kot so hitrost in prilagodljivost, tovarstvo in zaupanje ter ustvarjalnost in učinkovitost. Le tako lahko že desetletja utrjujemo položaj ene vodilnih gasilskih enot v državi. To dosegamo s samostojnim razmišljanjem in pogumnim odločanjem, s krepitvijo povezav in partnerskih odnosov.

Cilj ustreznega požarnega pokritja na območju mesta bo dosežen šele z dodatnimi postajami s poklicnimi gasilci, zato je med glavnimi izvedbenimi cilji Gasilske brigade Ljubljana in javne gasilske službe izvajanje nalog, ki bodo pripomogle, da čim prej pričnemo graditi prvo dodatno postajo s poklicnimi gasilci v Ljubljani – postajo Jug.

Obljubljamo, da bomo še naprej vaši zvesti in srčni gasilci!

Mag. Andrej Orač,
vodja mestnega Inšpektorata

Foto: Primož Korošec

Mesto Ljubljana, glavno mesto Republike Slovenije, zelena prestolnica Evrope 2016 in najlepše mesto na svetu. Spomnim se Prešernovega trga še iz časa, ko je čezenj vozila hrupna dvajsetka, danes pa predstavlja sinergijo pešcev in kolesarjev, srečevališče in izhodišče do

vseh kotičkov prestolnice, ki so zanimivi tako za obiskovalce kot domačine. Nihče ne more oporekati urejenosti različnih lokacij Ljubljane, ki so namenjene odklopu in sprostitvi. Mesto je s prihodom župana Zorana Jankoviča doživelo razcvet na več področjih, kar nam priznavajo tako mediji kot organizacije z različnimi nagradami in priznanji ter navsezadnje tudi občani s svojimi odzivi.

Na Inšpektoratu bomo še naprej operativno usmerjeni na področja ravnanja z odpadki, rabo javnih zelenih površin in oglaševanja, ki smo jih poostri v sklopu izvajanja programa zelene prestolnice Evrope. Brez izvajanja nadzora bi bili predpisi le mrtva točka na papirju. V postopkih moramo ravnati zakonito in strokovno ter upoštevati okoliščine konkretnih primerov. Pri našem delu se je izkazalo, da je potreben in pomemben širok pogled na okoliščine, velika mera razumevanja in vljudnosti v postopkih. Zavedamo se, da je naša ključna vloga v tem, da opozarjamo na nepravilnosti, da hkrati delujemo v dobro ljudi in ob tem varujemo javni interes. Pomembno vodilo za naše delo so potrebe občanov in vizija razvoja Mestne občine Ljubljana.

Roman Fortuna, vodja Mestnega redarstva

Foto: Primož Korošec

V začetku mandata župana Zorana Jankoviča je bilo Mestno redarstvo še pod okriljem Mestnega inšpektorata. Župan je hitro opazil, da je vloga redarjev več kot zgolj listkanje nepravilno parkiranih vozil, zato nam je posvetil pozornost in oktobra 2007 najprej ločil Mestni inšpektorat od Mestnega redarstva. Mestnemu redarstvu je z vključevanjem pri sooblikovanju mestne prometne in varnostne politike dal tudi določeno težo. Pripomogel je k temu, da je Mestno redarstvo sodelovalo pri oblikovanju funkcionalne, kakovostne in privlačnejše uniforme občinskih redarjev ter skrbel za moderno opremo.

Poskrbel je tudi za naš vozi park, saj smo leta 2009 dobili nove Škode Octavia, kolesa in motorje. V letu 2015 se je naš vozi park korenito spremenil tudi v ekološki smeri, saj smo prešli na ekološka vozila (WV ECO UP), leto kasneje smo prejeli še 100-odstotno električno vozilo Renault Twizy. Mestno redarstvo tako uporablja okolju prijazna prevozna sredstva in predstavlja dobro prakso razvoja trajnostne mobilnosti, ki je tudi prednostni cilj Prometne politike MOL.

Komunikacijo smo modernizirali z zamenjavo mobilne naprave za

evidentiranje prekrškov za učinkovitejšo operativno delo. Ves čas poteka tudi izobraževanje zaposlenih na področju strokovnosti, profesionalnosti ter komunikacije in socialne interakcije. Uspeli smo spremeniti ključne predpise na področju varnosti cest in cestnega prometa ter se razviti v uspešno sodobno službo, ki sledi trendom razvoja na vseh področjih dela in delovnih procesov pri izvajanju poslanstva. Župan močno podpira tudi preoblikovanje Mestnega redarstva v sodobno varnostno strukturo v službi meščanov in obiskovalcev Ljubljane.

Trudili se bomo za kar najboljše rezultate pri zagotavljanju varnosti na področju prometne varnosti in javnega reda in miru, pri čemer nam bo v veliko pomoč sprememba redarske zakonodaje, ki je prinesla novosti na kadrovskem in organizacijskem področju. Tudi v prihodnje se bomo pogumno spopadali z izzivi na področju varnosti, sledili viziji razvoja dela ter se trudili za promocijo redarske službe, ki bo v prihodnje še kako pomembna za našo skupno varnost v mestu.

Jasna Plazl, vodja Službe za pravne zadeve

Foto: Miha Fras

Delo Službe za pravne zadeve, ki ga vodim, se precej razlikuje od dela drugih oddelkov mestne uprave, saj nima svojih izvirnih nalog, zato posameznim delovnim procesom s sodelovanjem in

svetovanjem pomaga in s tem celotnemu strokovnemu delu mestne uprave zagotavlja verodostojnost, ki temelji na zakonodaji. Toda zakonov ni vselej preprosto tolmačiti in jih izvajati v praksi, saj nikoli ne morejo predpostaviti vseh življenjskih položajev, v katerih se znajdemo v procesu nastajanja posameznih projektov, zato naše delo stremi k specializaciji sodelavcev za določena pravna področja, da bi dosegli večjo učinkovitost. Ob tem posebej poudarjam, da je za naše uspešno delo izjemnega pomena, da vsak oddelk za svoje delo prevzema polno odgovornost, saj svoje področje najbolje pozna.

Če se ob tem ozrem na zadnjih 10 let mandata župana Zorana Jankovića, lahko povem, da so bila ta leta zaradi narave našega pravniskega dela izjemno zahtevna, polna adrenalina, a tudi izjemno ustvarjalna. Kljub napornemu iskanju pravnih rešitev za uresničitev ciljev v okviru pravnega reda, ki nemalokrat postavlja številne ovire, občutimo zadovoljstvo ob otipljivih rezultatih, h katerim prispevamo s svojimi rešitvami. Z županom se ne strinjamo vedno, a imamo

dogovor, da upošteva naše mnenje, če ga prepričamo – in župan se tega dogovora dosledno drži. Osebnost najbolj cenim županovo odprtost do vseh in vsakogar, njegovo dosegljivost, odzivnost, predanost in strast do dela, ki ves čas motivira tudi mene in moje sodelavce.

Tadeja Möderndorfer,

vodja Službe za javna naročila

Foto: Primož Korošec

Služba za javna naročila Mestne občine Ljubljana deluje od leta 2000 in primarno izvaja postopke javnega naročanja po zakonu o javnem naročanju za vse organizacijske enote mestne uprave.

Od leta 2007 je služba vključena tudi v projekte javno-zasebnega partnerstva. Že vrsto let za nekatere vrste blaga, storitev in gradenj izvajamo skupno javno naročanje za celotno ljubljansko mestno družino, ki ima 109 naročnikov. Z letom 2011 smo začeli aktivno sodelovati tudi s številnimi javnimi zavodi Mestne občine Ljubljana, s čimer je bil narejen prvi velik korak k sodelovanju z drugimi naročniki v Mestni občini, ki se je izkazal za pot v pravo smer, zato se z leti sodelovanje še pogloblja.

V začetku leta 2017 smo prejeli za celotno ljubljansko mestno družino plane javnih naročil in preučili možnosti skupne nabave pri nekaterih predmetnih naročilih. V tem letu smo si zadali nalogo, da istovrstne javne zavode na področju nabave še bolj povežemo in tako dosežemo večjo pretočnost znanja med njimi, kar se bo odrazilo tudi v višji strokovnosti pri aktivnostih, kot so raziskava trga, implementacija predpisov ob pripravi potreb blaga, storitev in gradenj, zmanjšanje administracije v fazi izvedbe nabave tako na strani ponudnikov kot naročnikov ter izvedba skupnega naročanja istovrstnih potreb z namenom doseganja večjih prihrankov pri porabi javnih sredstev. Prav tako vse naročnike v Mestni občini, ki imajo potrebe po nabavi živil, spodbujamo, da del živil kupujejo po sistemu kratkih verig in s tem pripomorejo k večji lokalni samooskrbi v Sloveniji.

Kot vsa leta doslej skrbimo, da številni postopki nabave potekajo pregledno in skladno z veljavno zakonodajo. O oddanih javnih naročilih sproti obveščamo javnost. Skupaj z mestno upravo in drugimi naročniki sledimo načelu gospodarne, učinkovite ter uspešne porabe sredstev. Skrbimo za enakopravno obravnavo vseh ponudnikov na vseh stopnjah postopka javnega naročanja. Prizadevamo si, da so postopki izpeljani v najkrajšem možnem času. Mestna občina Ljubljana je že vrsto let pri nabavi okoljsko naravnana, kar

pomeni, da pri nabavi blaga, storitev in naročanju gradenj poleg ekonomskih vidikov zahtevamo tudi doseganje višjih okoljskih standardov. V prihodnje bomo usmerjeni tudi k večjemu najemu blaga namesto nabave in souporabi namesto lastništva, saj se zavedamo, da lahko tako dosežemo zagotavljanje enakega obsega storitev za meščane in obiskovalce našega mesta in hkrati manj obremenjujemo okolje. K temu spodbujamo tudi druge naročnike v Ljubljani.

Na področju zakonodaje smo kot velik naročnik z bogatimi izkušnjami zelo aktivni tudi ob pripravi vsakega novega zakonskega predpisa na področju javnega naročanja. Naše pobude so usmerjene v večjo fleksibilnost pri izvajanju postopkov javnih naročil, k odpravi administrativnih ovir in k opozarjanju na pravne nejasnosti. Menimo, da so pravila za javna naročila, ki se oddajajo do evropskega praga, še vedno prenормirana. Z vse večjo informatizacijo javnih naročil opozarjamo zakonodajalca tudi na nepredvidene ali nedodelane prepreke, ki jih zaznamo, in tako poskušamo prispevati, da bo področje elektronskega javnega naročanja v Sloveniji sčasoma zaživel učinkovito, prijazno tako do naročnikov kot do ponudnikov. Smo ekipa, ki zna, ve, zmore in ima vizijo.

Mag. Nataša Koprivšek,

vodja Službe za notranjo revizijo

Foto: Primož Korošec

Služba za notranjo revizijo Mestne občine Ljubljana deluje kot skupna notranjerevizijska služba za občino in njene proračunske uporabnike, ki so podpisali dogovor o

pristopu k skupni službi. Naše revizijsko okolje obsega 19 oddelkov oziroma služb mestne uprave, 17 četrtnih skupnosti in 97 zavodov.

Do konca leta 2017 načrtujemo izvedbo 68 notranjih revizij. Z različnimi oblikami sodelovanja se želimo še bolj približati revidirancem, zato jim bomo v okviru zmožnosti pomagali tudi z nasveti. Redno bomo sodelovali z zunanjimi institucijami, predvsem z revizorji Javnega holdinga Ljubljana, Uradom RS za nadzor proračuna, Računskim sodiščem RS in Nadzornim odborom MOL.

Neomajna podpora in razumevanje poslanstva notranjerevizijske dejavnosti s strani župana Zorana Jankovića se kaže v uspešnem in učinkovitem delu naše službe. Ob tej priložnosti se županu zahvaljujemo, da nam omogoča vse, kar potrebujemo, da smo največja in najboljša notranjerevizijska služba v Sloveniji.

Fotografije: arhiv ZDL

Rudi Dolšak, mag. posl. ved, MBA, direktor ZD Ljubljana

Zdravstveni dom Ljubljana letos obeležuje kar dve pomembni obletnici: 85 let od prvega zdravstvenega doma v Ljubljani in 50 let združitve zdravstvenih domov v Ljubljani v enotni javni zavod. Takšne obletnice so vedno priložnost, da se spomnimo ključnih dogodkov, ki so zdravstveno javno službo v našem mestu naredili takšno, kot jo poznamo danes.

Direktor, katere ključne dogodke bi ob teh obletnicah izpostavili sami?

Mesto Ljubljana je 22. novembra 1967 ustanovilo Zdravstveni dom Ljubljana in po predhodnih pripravah je bilo 1. januarja 1968 tako daleč, da se je takrat 25 samostojnih zdravstvenih zavodov osnovnega zdravstvenega varstva na območju ljubljanskih občin in občine Grosuplje združilo v en sam zdravstveni dom. To je bil eden ključnih mejnikov, saj je združitev prinesla skupna sredstva za nabavo sodobne opreme, nove specialistične kadre, izboljšanje pogojev dela ter enotne kriterije dela. Osnovno zdravstvo pa sicer v Ljubljani sega že vsaj v leto 1932 z odprtjem Zdravstvenega doma kraljice Marije v Šentvidu.

V letih mojega vodenja Zdravstvenega doma Ljubljana bi izpostavil troje stvari: racionalizacijo stroškov zaradi centralizacije uprave in strokovnih služb. Izjemno nizek odstotek nezdravstvenih delavcev opravlja strokovna dela, ki so potrebna za normalno delovanje zavoda

Za uspešnost se moram zahvaliti sodelavcem

Pogovor z Rudijem Dolšakom, direktorjem Zdravstvenega doma Ljubljana

dr. Uroš Grilc

in niso povezana z delom za paciente. Ter večjo skrb, posvečeno pacientom, skozi uresničitev in izvajanje dela v Referenčnih ambulantah družinske medicine (RADM).

Kako bi opisali kondicijo zdravstvenega doma danes? Pa pustiva ob strani dejstvo, da ste poslovno uspešni, saj v polletnem poročilu za leto 2017 poslovanje izkazuje presežek prihodkov nad odhodki, kar je na primeru zdravstvenih ustanov v Sloveniji prejkone izjema.

Kondicija ZD Ljubljana, kot pravilno ugotavljate, ne zajema samo poslovne uspešnosti, je pa poslovna uspešnost tista, ki omogoča razvoj, raziskave, uvajanje novitet, izobraževanje. Vse to bi lahko imenovali kot vrhunsko kondicijo ZD Ljubljana, če in ko govorimo o primarnem zdravstvu, ne samo v Sloveniji, temveč na evropski ravni.

“ Poslovna uspešnost omogoča razvoj, raziskave, uvajanje novitet, izobraževanje.

Pomanjkanje zdravnikov družinske medicine tudi vam predstavlja težavo. Kaj lahko uporabniki teh zdravstvenih storitev v prihodnje pričakujejo? Se utegne stanje na tem področju še poslabšati?

Ne, čisto zares smo prepričani, da se stanje na področju družinske medicine ne more poslabšati. Prepričani smo, da bo več mladih zdravnikov pristopilo k specializaciji družinske medicine. Prav tako sindikalni boji in pogajanje med vlado in zdravstvenimi sindikati pomenijo korak naprej v nagrajevanju zdravstvenih delavcev, kar po moji oceni kaže na boljšo organiziranost in nikakor ne poslabšanje stanja na področju zdravstva.

Kateri so izzivi zavoda v prihodnjih štirih letih, ki bodo pripeljali do še boljših storitev ZD Ljubljana za paciente?

Na kratko: boljše storitve za paciente omogoča napredek, tako v izobraževanju zdravnikov oziroma zdravstvenih delavcev kot v opremljenosti v

smislu diagnostike aparatov, strojev, računalniške opreme ipd. Če zdravstveni zavodi v Republiki Sloveniji ne bodo namenili znatnih sredstev za izboljšanje storitev za naše paciente, ne moremo pričakovati bistvenih izboljšav. Izziv za Zdravstveni dom Ljubljana je biti prepoznaven, transparenten, najboljši, s pozitivnimi finančnimi rezultati. Če razmere tega ne bodo omogočale, bo to pomenilo resen izziv za naš zavod v prihodnosti.

Ste tudi oster kritik zdravstvene politike v državi, očitno na podlagi konkretne osebne izkušnje tudi kritik, ki ve, kaj govori, saj dokazujete, da je mogoče za zdravje ljudi tudi v teh okoliščinah učinkovito organizirati javno službo. Katere so po vašem mnenju tri ključne stvari, ki bi jih morala slovenska zdravstvena politika upoštevati, da bi postala uspešna?

Presenetljivo, sam se nikdar nisem imel za ostrega kritika zdravstvene politike v državi, še posebej ne zadnjih 10 let, ko sem na čelu zavoda Zdravstveni dom Ljubljana. Se pa strinjam z vsemi tistimi, ki menijo, da je javna zdravstvena služba v slovenskem okolju lahko učinkovita in dobro organizirana ob sledečih, pa naj bo treh ključnih stvareh:

- nadzor nad poslovanjem v vseh vitalnih točkah poslovanja (delo timov, čas, denar),
- dosledno spremljanje in napoved oziroma ocena poslovnih dogodkov v luči elementov iz prve točke ter
- zadovoljstvo pacientov, kar je tudi končni namen in cilj našega poslanstva in vizije za prihodnost.

Vodenje zdravstvenega zavoda ste prevzeli kot magister poslovnih ved, se pravi kot menedžer in ne kot zdravnik. Tu smo že pri eni izmed dilem vodenja zdravstvenih inštitucij v Sloveniji. Kako po nekaj letih vodenja odgovarjate nanjo?

Tega vprašanja sem deležen vedno, ko bi ljudje od mene želeli dobiti formulo vodenja v smislu, kdo je boljši za vodenje zdravstvene ustanove, zdravnik ali menedžer. Odgovor je, da ni pomemben poklic posameznega vodje, pač pa njegovo znanje in v konkretnem primeru tudi poznavanje zdravstvenega sistema

v državi. Brez tega znanja oziroma vedenja ni mogoče voditi večjih zavodov. Gre torej za klasično korporativno vodenje, z vsemi značilnostmi sistemskega vodenja, nadzornih točk poslovanja. Bistvena pomanjkljivost slovenskega zdravstvenega sistema, tako na primarni kot sekundarni ravni, pa je prevelika razdrobljenost posameznih enot (tako bolnišnic kot zdravstvenih domov). Tu imamo znatne rezerve, še posebej na področju organizacije, racionalizacije, koncentracije prihodkov in financiranja izobraževanja zdravstvenih delavcev.

Glas o uspešnem delovanju ZD Ljubljana je očitno segel tudi preko meja. Kaj je pritegnilo avstrijske strokovnjake, da so si prišli ogledat vaš model poslovanja?

Ne samo avstrijska, temveč tudi številne druge tuje delegacije, gostili smo namreč tudi kitajsko, mongolsko, kazahstansko, belgijsko, litvansko, avstrijsko, hrvaško, filipinsko, moldavsko, japonsko, ukrajinsko, črnogorsko, nemško delegacijo ter delegacijo HOPE. Torej, številne tuje delegacije prihajajo v naš zdravstveni dom po nova znanja in izkušnje, ki jih odnesejo v domače okolje. Model poslovanja na primarni ravni ni nov, novost so referenčne ambulate družinske medicine (RADM), ki so za tujce izjemno zanimiv

in učinkovit način pristopa k izvajanju družinske medicine. Zato smo vedno ponosni, ko model poslovanja na primarni ravni spoznavajo v Ljubljani oziroma v ZD Ljubljana.

Direktor Dolšak, več kot očitno je, da pri svojem delu uživate in vnašate vanj ogromno osebne energije, kar se pozna na rezultatih vašega dela. Za zaključek bi vas vprašal: kako to vašo motivacijo prenašate na sodelavce?

Seveda pri svojem delu uživam in uživam lahko samo, če smo uspešni. Za uspešnost se moram zahvaliti svojim sodelavcem. Prav vsem. Ne samo zdravnikom in drugim zdravstvenim delavcem, ki so nosilci naše dejavnosti, ampak tudi tistim v upravi, na najvišjih vodilnih mestih ter vsem nezdravstvenim delavcem, ki pripomorejo k nemotenemu delovanju sistema. Določen del, če že ne kar vso svojo pozitivno usmerjenost, želim seveda prenesti tudi na sodelavce. Ne vedno uspešno. Sicer pa, pustimo to vprašanje odprto. Ali svojo motivacijo v resnici dobro prenašam tudi na sodelavce, morate vprašati njih.

Zdravstveni dom Ljubljana

- 1533 zaposlenih (na dan 15. 11. 2017)
- preko 2,7 milijona vseh obiskov na letni ravni
- blizu 0,5 milijona opredelitev pacientov

Foto: arhiv ZDL

ZD Ljubljana – Center, Metelkova ulica 9, sedež zavoda

Gimnastična

Miha Štamcar

Fotografije: Miha Fras

Gimnastični center na Koprski ulici 29

Že Miroslav Cerar, za mnoge še vedno najboljši slovenski športnik do zdaj, je pred petdesetimi leti sanjal o gimnastičnem centru, a se mu želja ni izpolnila. Tako kot se ni Aljažu Peganu in Mitji Petkovšku v času njune aktivne športne poti. Zato je bila dolgo pričakovana otvoritev, 27. novembra 2015, pravi praznik ne samo za slovensko gimnastiko, pač pa za vse ljubitelje slovenskega športa.

Dve leti po njegovi otvoritvi je center vsak dan zapolnjen do zadnjega kotička, uporabniki pa so nad njim navdušeni.

»Z gimnastičnim centrom smo dobili odlične pogoje za delo, toda če bi postavili še

en podoben center, podobno dvorano, bi bila tudi ta polna. Toliko je otrok, toliko je zanimanja za gimnastiko, tako da smo še vedno daleč od tega, da bi vsi ljubljanski klubi lahko normalno trenirali.« je ob našem obisku lepote na Viču dejal Sebastijan Piletič, selektor slovenske gimnastične reprezentance.

Že zunanost gimnastičnega centra je mogočna, notranjost pa za tekmovalca in treninge ponuja 1.951,50 m². V pritličju je dvorana za športno gimnastiko s trenažnimi orodji ter dvorana za ritmično gimnastiko, s premičnimi pregradnimi zavesami pa jo je možno razdeliti na dva dela. V prvem in drugem nadstropju centra

ALJAŽ PEGAN

»Morda bi bilo drugače, če bi tudi sam lahko treniral v takšnem objektu, vendar dobri pogoji niso vedno zagotovilo za dobre rezultate, kar smo v preteklosti večkrat dokazali. Je pa res, da se kakšno gimnastično prvinjo lažje naučiš, če imaš dobre pogoje, kakršni so v tem gimnastičnem centru. Mislim, da je tudi veliko prijetneje hoditi na trening, če so pogoji dobri. Gimnastika je vsekakor potrebovala takšen center, v primerjavi s tistim, kar smo imeli mi, je to veliko, veliko boljše in hvala bogu, da smo dobili takšen center. Moramo pa se zavedati, da tudi ob teh boljših pogojih ne bo ravno lahko ponavljati rezultatov, ki sva jih dosegala z Mitjo Petkovškom. Za gimnastiko potrebuješ čas, česar se trenerji zdaj zavedajo in z mladimi delajo malce drugače. Verjamem, da jih bodo enkrat pripeljali vsaj do podobnih, če ne boljših rezultatov, kot smo jih dosegali v preteklosti.«

lepotica na Viču

Fotografije: Miha Fras

Dvorano na dan uporablja okoli 500 otrok.

so prostori za fitnes, ki se deli na dve športni dvorani v skupni kvadraturi 450 m², in telovadnica za vodene vadbe v velikosti 130 m², medtem ko je v tretjem nadstropju hotel s trinajstimi dvopostelnimi in dvema enopostelnima sobama, sejno sobo in savno.

»Dvorano v povprečju na dan uporablja blizu 500 otrok, telovadcev in telovadk v športni gimnastiki ter tekmovalk v ritmični gimnastiki. V naši dvorani rekreacije nimamo, saj gre za izvajanje vaj na specifičnih orodjih. Rekreativci se lahko poslužujejo našega fitnesa, od pomladi do jeseni pa lahko igrajo tenis na naših zunanjih igriščih,« je na kratko pojasnil Aleš Franetič, vodja Gimnastičnega centra Ljubljana.

»Ko so Mira Cerarja spraševali, v kakšnem gimnastičnem centru trenira, da je tako dober, jim je pokazal osiromašeno dvorano v Narodnem domu.

Mislili so, da se šali. A se ni. V tej dvorani smo dolgo trenirali tudi mi, zato je zdajšnji center dodatna motivacija za naprej in moram reči, da se to že pozna na izidih. Lepo pa je videti mlade, da s takšnim veseljem prihajajo v dvorano,« je nad gimnastično pridobitvijo navdušen slovenski reprezentant Rok Klavora, sicer član ŠD Sokol Bežigrad.

»Moja prva misel, ko sem prvič prišel v ta center, je bila, joj, kako toplo je, kajti v dvorani Narodnega doma je bilo zelo hladno. Zdajšnja generacija telovadcev in telovadk ima precejšnjo prednost, saj so zdaj pogoji takšni, kot morajo biti. Imamo vse, kar potrebujemo za normalno vadbo,« je Klavoro dopolnil Alen Dimec, telovadec Narodnega doma, ki je tudi slovenski reprezentant.

Nove pridobitve so se razveselili tudi v ritmični gimnastiki, saj v centru delujejo vsi štirje ljubljanski klubi, Narodni dom, Moste,

Šiška in TiM. »V vsakem klubu je okoli 70 do 80 telovadk. Zaradi velikega števila telovadk pogoji za vadbo še vedno niso idealni, saj nam še vedno primanjkuje prostora. Vseeno pa je tu višina stropa primernejša in pod preprogo je primerna podlaga, ki varuje telovadke pred poškodbami hrbtenice, kolena in podobno,

zato je manj poškodb. Toda če bi dobili še en podoben gimnastični center, ne bi bil prav nič odveč,« je dejala Lena Jakubovska, selektorka slovenske reprezentance v ritmični gimnastiki in strokovna vodja v Narodnem domu.

MITJA PETKOVŠEK

»Pred nekaj več kot desetletjem smo dali pobudo za gradnjo gimnastičnega centra, in če bi tudi pol manj trajalo, bi bilo zame že prepozno, da bi mi pomagal k boljšim rezultatom v karieri. Vendar sem vztrajal toliko časa, da smo dobili ta center in s tem je bilo moje poslanstvo opravljeno in se lahko mirno poslovim. Center redno obiskujem in kadarkoli sem v bližini Viča, se v njem ustavim vsaj za 15 minut, malo zaradi družbe, malo pa tudi zato, da skočim na bradljo za moč, mišice in boljše počutje, saj šport vedno zelo dobro vpliva na počutje. Sicer pa imava z ženo Mojco Rode klub ritmične gimnastike TiM in včasih tudi sam najamem gimnastični del centra, da razveselim svoje rekreativne telovadce, ki jim imam na Igu, Škofljici in v Višnji Gori. Zanje je to posebno doživetje.«

December

Gorazd Vahen

*Včasih se
visoko nad mestom
v zadnjih žarkih
šibkega zimskega sonca
zablešči zlato krilo.*

*Včasih
mrzli zrak nad mestom
prereže krik,
ki ne pripada
nobeni ptici.*

Foto: Dunja Wedam

Izberite dejavnosti, v katerih se dobro počutite.

Ljubljana je športno mesto, saj ima zelo bogato športno zgodovino. V mestu deluje več kot 250 športnih klubov in društev, ki izvajajo programe v javnem interesu, v katere se lahko vključujejo Ljubljančani in Ljubljančanke različnih starostnih obdobj. Poleg tega vse te programe vsako leto sofinancira Mestna občina Ljubljana, ki s sredstvi, namenjenimi ljubljanskemu športu, dokazuje, da ji ni vseeno. Predvsem pa je Ljubljana športno mesto po zaslugi množice Ljubljančanov in Ljubljančank, ki se redno tedensko ukvarja s športom v vseh njegovih pojavnih oblikah. Prebivalci Ljubljane so najdejavnější na področju športa za vse oz. športnorekreativne dejavnosti. To področje je ena od pomembnejših dejavnosti Športne zveze Ljubljane, ki združuje več kot dvesto ljubljanskih klubov in društev. Na naši zvezi skušamo že vrsto let z različnimi aktivnostmi in animacijami Ljubljančane in Ljubljančanke spodbuditi in ozaveščati o pomembnosti gibanja. V zadnjih letih delamo to tudi v sklopu projekta Razgibajmo Ljubljano, v katerem sodelujemo skupaj z zvezama športnih društev Slovan in Krim ter s Športno zvezo Univerze v Ljubljani.

Razgibajmo Ljubljano

Mestna občina
Ljubljana

Fundacija za šport

Aleš Remih, sekretar Športne zveze Ljubljane

Znani Ljubljančani o gibanju

Uršula Majcen, urednica področja športne rekreacije na Radiu Slovenija

Tisti, ki si ne vzamete vsak dan časa za gibanje, si navsezadnje vsak dan vzamete čas za bolezen, tako preprosto je. Izberite dejavnosti, ki vam ustrezajo, v katerih se dobro počutite, ste nasmejani in zadovoljni, preizkusite tudi kaj novega, nikoli ni prepozno. Tudi ekstremnost marsikomu daje občutek zadovoljstva, a pretiravati vendarle ni dobro, zato po pameti. Izberite paleto različnih dejavnosti, ne »uničujte« se le z eno. »Če bi lahko ustekleničili vse koristi, ki jih daje telesna dejavnost, in stekleničko prodali farmacevtski industriji, bi se prodajala za med,« je zapisal dr. George Sheehan. Le kdo si ne želi takšnega seruma? Pa saj veste – z rekreacijo (gibanjem in sprostitvijo), zadostnim počitkom ter zdravo hrano si ga lahko ustvarite kar sami in verjemite, dobro se boste počutili ter imeli tudi več energije za premagovanje vsakodnevnih obveznosti in ovir. Tudi to je veliko. Sicer pa se zdrav življenjski slog v najlepši luči kaže v starosti. Če uspešno preživimo odraslo dobo in nato uspešno zakorakamo v starost ter vzdržujemo svojo samostojnost in neodvisnost, smo naredili največ.

Nasvet strokovnjaka

doc. dr. Gregor Starc, profesor športne vzgoje in raziskovalec s Fakultete za šport

Staršem svetujemo, naj ne nasedajo ponudbam, ki želijo otroka zgodaj usmeriti v določeno športno panogo. To, da imamo v Sloveniji vse več športnikov, ki so sposobni vrhunskih rezultatov na mednarodni ravni, je posledica predvsem izjemno kakovostne športne vzgoje in obšolske športne dejavnosti v šoli, ki

otrokom omogoča širok razvoj gibalnih sposobnosti, na podlagi katerih lahko potem gradijo svojo športno pot, če si jo izberejo. Svoje dodajajo tudi kakovostni programi splošne športne vadbe, ki jih organizirajo različna društva. Tudi vse več društev, ki so specializirana (npr. v judo ali nogomet), je začelo ponujati programe, kjer je velika večina splošne vadbe: gimnastike, akrobatike, atletike. Tako se naredi ustrezna podlaga, na kateri se potem kasneje gradijo specialna športna znanja in tehnika posameznih športov. Zgodnje usmerjanje se nekaterim sicer zdi smiselno, toda zgodnje usmerjeni otroci ostanejo gibalno polpismeni: znajo igrati svojo igro, vendar se ne znajdejo v novih situacijah na igrišču, kjer bi jim prav prišlo še kakšno drugo športno znanje.

Športnik Ljubljane

Aleš Remih, sekretar Športne zveze Ljubljane

V četrtek, 14. decembra, bo v Festivalni dvorani v Ljubljani potekal slavnostni športno-kulturni dogodek s podelitvijo nagrad najboljšim športnikom in športnicam, ekipam, amaterskim športnim delavcem, klubom za jubilej ter športnikom in ekipam, ki tekmujejo v rekreativnih tekmovanjih v programih, ki jih sofinancira Mestna občina Ljubljana. Vsako leto podelimo več kot sto nagrad, izmed katerih so najprestižnejše športnik in športnica Ljubljane ter ekipa leta v moški in ženski kategoriji. Od osamosvojitve do letos je lovoriko športnica Ljubljane največkrat osvojila judoistka Raša Sraka (6), sledi ji Brigita Bukovec (5). Pri moških je na vrhu strelec Rajmond Debevec (7), sledita mu Mitja Petkovšek (5) in Aljaž Pegan (4). Med moškimi ekipami je bila največkrat najboljša ekipa Košarkarskega kluba Petrol Olimpija (5), pri ženskah pa ekipa Rokometnega kluba Krim (13).

Spodbuda: Šport za življenje

Šport ima v našem življenju zelo pomembno vlogo: nauči nas reda, vztrajnosti in discipline, nauči nas premagovati lastne meje in zmagovati, tudi izgubljati in prenesti poraze, ne nazadnje pa nas (na)učiti tudi poštenosti in spoštovanja. Nekatere ugotovitve kažejo, da naj bi vsako leto zaradi pomanjkanja telesne dejavnosti v Evropi umrlo 600.000 ljudi. Zato ne bodite le opazovalec in tudi s pomočjo rekreacije poživite svoj življenjski slog.

Foto: Dunja Wedam

Že po nekajdnevni jutranji vadbi vam bo telo hvaležno.

Koledar rekreacije 2018

Žiga Černe,

strokovni sodelavec Športne zveze Ljubljane
V teh zadnjih dneh starega leta bodo ljubljanska društva pripravila osemnajst rekreativnih dogodkov, kar pomeni, da se letošnji koledar dogodkov izteka, novega pa še nimamo. Vpis podatkov o športno-, turistično- in gibalnorekreativnih dogodkih, ki so namenjeni ljubiteljskim športnikom, je za vse brezplačen. Vanj lahko vpišete katerokoli prireditev ali aktivnost (tekmovalno, netekmovalno, promocijsko, turistično, gibalno, terapevtsko, preizkusno ipd.), na katero želite povabiti večje ali manjše število ljudi. Podatke o dogodkih vpišite v informacijski sistem rekreacija.si ali sporočite osnovne podatke: naziv, datum, panoga, kraj, organizator, kontaktni podatki (telefon, spletna stran, e-pošta) ter kratek opis. Dogodke vpišite **do petka, 15. decembra 2017.**

🔍 **Podrobnosti preberite na www.rekreacija.si, www.szlj.si, pokličite na 041 537 097 ali pišite na koledar@rekreacija.si.**

Športna zima se je že začela

Katarina Šinkovec,

sekretarka Zveze športnih društev Krim

Letos zime ne bo treba dolgo čakati, saj je ljubitelje zimskih športov, predvsem tistih

na prostem, razveselila že zelo zgodaj. Najdejavnejši športniki se nanjo pripravljajo celo leto, rekreativci pa si v vsakem letnem času najdejo svoj najljubši šport. V Ljubljani imamo za to nešteto možnosti, tako veliko, da včasih niti ne vemo, kaj bi izbrali.

V ledenih dvoranah v Tivoliju in Zalogu si lahko privoščite redno drsalno rekreacijo, bolj zagnani se lahko priključite vadbi hokeja. V Mostecu se lahko otroci in mladina pridružijo smučarskim skakalcem, proge za hojo in tek na smučeh pa bodo, ob zadostni količini naravnega snega, pripravljene v Stanežičah, Zadvoru, ob Koseškem bajerju in še kje. Alpski smučarji morajo smučarske strmine poiskati sicer v bližini Ljubljane, a najmlajši bodo imeli letos možnost spoznavati smučanje tudi v mestu, saj bo od sredine decembra na Novem trgu postavljeno čisto pravo smučišče, kjer bo za otroke možno brezplačno smučanje. Poleg mini smučišča bo možno tudi drsanje v parku Zvezda in v pravi Ledeni deželi na prostoru bodoče Emonike, kjer bo tudi poligon za hokej, curling, ledeni tobogan.

V soboto, 13. januarja 2018, med 9. in 13. uro vabljeni na dogodek ŠPORTNA ZIMA – SVETOVNI DAN SNEGA. Dobimo se na Bregu, pred Hišo športa, kjer se bodo otroci lahko spustili po mini Planici, se sankali ali smučali, igrali hokej na ledu in skupaj s starši spoznali še vse druge možnosti za zimsko rekreacijo.

🔍 **Podrobnosti najdete na www.razgibajmoljubljano.si.**

Namig: Miganje za dobro jutro

Krepitvi mišic in utrjevanju telesne pripravljenosti se lahko posvetite, kadar želite ali utegnate. Tudi zjutraj, če niste še preveč krmežljavi. A prav jutranja telovadba vas bo zbudila, vam s krvjo pognala kisik v mišice in možgane. Tudi za hujšanje ali pa če se hočete zrediti, je zgodnja vadba pred zajtrkom idealen čas. Že po nekajdnevni jutranji vadbi vam bo telo hvaležno, vi pa se boste počutili odlično.

Osvojite deset vrhov v okolici Ljubljane

Žiga Černe,

strokovni sodelavec Športne zveze Ljubljane
Ljubljana in njena okolica sta po dolgem in počez preprejeni s pohodniškimi potmi. Nekaj jih lahko izkoristite tudi za načrtno zbiranje žigov in ob tem še pomembnejše redno gibanje. Celoletna pohodniška akcija spodbuja k obisku znanih in lažje dostopnih vrhov: Vrh Staneta Kosca na Rašici, Šmarno goro, Toško čelo, Katarino nad Medvodami, Koreno nad Horjulom, Krim, Kurešček, Mali Lipoglav, Janče in Žagarski vrh. Vse poti so dobro označene in redno vzdrževane, zanje pa skrbijo predvsem planinska in lokalna društva. Kartonček brezplačno dobite v ljubljanskih turističnih informacijskih centrih in v Športnem centru Triglav.

Tega mesta zlepa ne bom pozabila

Besedilo in fotografije: **Staša Cafuta Trček**

Inga

Monica

Agnes Tam

Mike

Diane

dr. Stephen Minger

Arnold

Ayman

Inga, Winnipeg, Kanada
V Ljubljano sem prišla s skupino kolesarjev. Po severni Italiji smo naredili kolesarsko turo, nato pa smo se po priporočilih odločili, da obiščemo še Ljubljano. Čeprav je to prestolnica, smo se tukaj lepo odpočili. Mesto je prijazno, vsi razumejo in govorijo angleško, v informacijskem centru smo dobili veliko koristnih aktualnih informacij. Dobro smo se tudi najedli.

Monica, Winnipeg, Kanada
Kolegica je omenila hrano in naj dodam, da smo včeraj večerjali v gostilni Jakob Franc. Ponudba hrane iz domačega prasiča nas je navdušila. Okusi so se topili v ustih in vesela sem, da sem spoznala slovensko tradicionalno hrano, predstavljeno na sodobno postreženem krožniku. Natakcar je pri vsaki jedi razložil in ponudil izbrano vino. Izvrstno! Saj veste, mesto si zapomnimo predvsem po ljudeh in jedeh. (smeh)

Agnes Tam, upokojenka in aktivna prostovoljka, Hongkong
Ljubljana je tako zelo pristna, da je zlepa ne bom pozabila. Ker sem bila zelo kratek čas tukaj, sem se že ob peti uri zjutraj odpravila raziskovat mesto. Jutranja tišina, le ptice so me pozdravljale, čist zrak in svetloba vzhajajočega sonca. Nepozabno! Ulice so druga za drugo odkrivale stavbe, ki vsaka govori zgodbo zase. Najbolj karakterne so tiste iz časa secesije. Da boste vedeli: za nas so evropska mesta kot mali čudež. Še to! Za tujce je zelo priročno, da uporabljate isti denar kot cela Evropa, tako sem v Ljubljani tudi več potrošila kot v ostalih republikah bivše Jugoslavije.

Mike, upokojenec, San Francisco, Kalifornija
V Ljubljani človek najprej opazi čistočo, nato ugotovi, da je mesto majhno, a ne premajhno. V ZDA smo navajeni gromozanskih mest. Tega tukaj ni in kot tujec lahko hitro prideš do centra in začneš raziskovati. Z ženo greva zdaj na Ljubljanski grad, da vidiva mesto od zgoraj. Vreme nam je naklonjeno in komaj čakava, da vidiva tudi Alpe v ozadju.

Diane, računovodkinja, San Francisco, ZDA
Mož je naredil letošnji plan potovanja po Evropi. Po rodu prihaja iz Češke, zato sva najprej obiskala Prago, nato pa preko Dunaja prišla do Ljubljane, še prej pa sva se ustavila v Kropi. Opazila sva različno vedenje ljudi. Na primer v Ljubljani, če vprašaš domačine »do you speak English«, užaljeno odgovorijo »of course«, če pa v slovenski vasi ne vprašaš, pa so ponovno užaljeni. Malo sva zmedena.

Dr. Stephen Minger, znanstvenik, London
Pred dvema desetletjema sem obiskal Ljubljano in od takrat sem zaljubljen v to mesto. Nameravam se sem tudi preseliti. Mesto je eno izmed najbolj okolju prijaznih evropskih mest. Všeč mi je, da je velik del centra namenjen zgolj pešcem in kolesarjem. Je majhno, a ima vse, kar imajo velika mesta. Na leto preživim v Ljubljani kar nekaj mesecev, zato sem tudi reden odjemalec sveže zelenjave in sadja na tržnici. Sedaj sem že tako domač, da imam priljubljene lokale, trgovine, poti, kjer se sprehajam.

Arnold, vinski promotor, Hongkong
Prihajam iz mesta, katerega populacija je trikrat večja kot celotna Slovenija. Slovenci imate v primerjavi z nami ogromno osebnega prostora, kar meni v Hongkongu zelo manjka. Všeč ste mi, ker ste preprosti in prijazni. Vaša pokrajina je osupljiva. Pogledi, ki jih riše pokrajina, so neverjetni. V Ljubljani mi bo najbolj ostala v spominu inštalacija – dež – na Prešernovem trgu. To je res vrhunec ustvarjalnosti in prav paše v poletno sceno. Kdo je avtor? Poleg »dežja« mi bosta ostali v spominu ljubljanska tržnica in Odprta kuhna. Nekaj dni sem preživel tudi na vasi pri prijateljih, kjer sem doživel življenje na kmetiji. Zdaj, ko vse to naštevam, že kar pogrešam Slovenijo. Vsekakor se mislim še vrniti in se povzpeti na vašo najvišjo goro, da bom postal pravi Slovenec!

Ayman, farmacevt, Savdska Arabija
Vsako leto si zadam, da obiščem eno novo državo. Letos je to Slovenija. Včeraj sem obiskal Bled, danes ter naslednja dva dneva bom v Ljubljani. Dobro se počutim tukaj. Za Estonijo in Indijo je po moji izkušnji Slovenija ena od držav, kjer sem občutil lepo energijo na vsakem koraku. Slabo izkušnjo pa imam s podjetjem, ki se ukvarja z najemom vozil in mi je po vrnitvi avtomobila naprtilo neke napake na avtu, ki jih nisem storil.

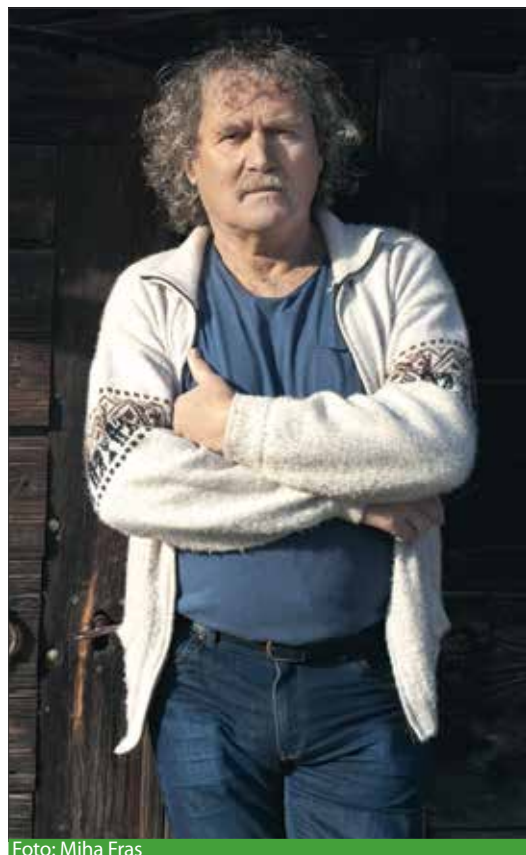

Foto: Miha Fras

Marjan Ogorevc

Marjan Ogorevc je znamenit bioterapevt, iskan predavatelj, pisec knjig in kolumn ter atletski trener. Obiskovalec je preprosto prevzet, ko obiše njegov zeleni leseni dom, ob katerem še v pozni jeseni žarijo dišeče vrtnice starih sort, sivobela skalna bloka z Gorjancev, terasasti vrtovi ob dolgi zeleni strmini hriba, okrasna in sadna drevesa, ki hranijo z lepoto in z domala vse leto radodarnimi sadeži.

Želela sem slišati, kakšna je Ljubljana v očeh bioterapevta, ki deluje iz zornega kota kvantne fizike in bere sporočila hiš in mest z enako gotovostjo, kot je do temeljev preučil zakone delovanja človeka kot telesnega, energijskega in duhovnega bitja.

Kako občutite in zaznavate energijo Ljubljane?

Včasih sem se precej ukvarjal s tem, ko sem potoval po svetu, danes pa me zanima predvsem človek in njegov vpliv na okolje. Praviloma so vsa velika mesta nastala na močnih energijskih točkah. Na našem planetu izrazito izstopajo Pariz, Amsterdam, zelo močno Berlin v nasprotju z Münchnom. Berlin je multikulturen, tam je bilo tudi manj nacizma, ljudje so odprti. Tudi druga velika mesta, Beograd, Zagreb, Sarajevo, Ljubljana, ležijo na izrazito močnih energijah. Ni naključje, da se je Ljubljana razvila ravno na tem mestu. Je že res, da so tu potekale

Ljubljana pod žarki osi sveta

Pogovor z Marjanom Ogorevcem

Nada Šumi

naravne vodne in kopenske poti, vendar je brez močne energije zanesljivo ne bi bilo.

Kje so glavne energijske, morda celo zdravilne točke v Ljubljani?

To je dobro opisano v Aurigovi knjigi *Zmajeve črte*, ki je izšla v založništvu urednika Tadeja Pretnerja. Praviloma so v vseh večjih mestih vladne stavbe, sodišča, cerkve, v Ljubljani na primer tudi Mestna hiša, na zelo močnih energijskih mestih. Vladarji so se v preteklosti tega zavedali in to s pridom izkoriščali. Nekdo, ki vlada iz take hiše, ima več energije in ta mu

“Tisto, kar pride od zunaj, nas obogati.

omogoča, da so njegove misli, namere in dejanja močnejši. Močna energija na določenem mestu namreč nima predznaka dobro ali slabo, ker je nevtralna; moč, ki si je deležen, lahko izkoristiš v dobrobit ljudem.

Ko smo na mestu, kjer je vzpostavljena naravna os sveta ali pa si jo samo postavimo z ritualom, dobimo toliko energije, kolikor si je le drznemo uporabiti, dobimo občutek tukaj in zdaj ter ravnovesje med svetim in profanim. Vse, kar počnemo, je lažje, bolje se počutimo, imamo več idej, smo bolj intuitivni, vzpostavljamo boljše odnose. Menim, da je vsak na svojem položaju, v skladu s pristojnostmi in obveznostmi, odgovoren za to, da to *axis mundi* vzpostavi za tiste, ki jih vodi. Če ne delaš v dobro vseh ljudi, narava na dolgi rok vedno sama uravna vsako neravnovesje in izstavi račun. Tadej Pretner pravi, da so slovenski parlament na srečo zgradili na energijsko šibkem mestu, tako da neposrečene odločitve nimajo prevelikega vpliva.

Mestni urbanist podžupan prof. Janez Koželj je poudaril, da je Plečnik tako velik umetnik, da je samo »on vedel, kaj je zakodiral v svoje delo«. Kako vi občutite Plečnikovo arhitekturo?

Nisem strokovnjak za arhitekturo in še manj za Plečnika, moj pogled je pogled bioterapevta z nekaj znanja in poznavanja človeka, sveta, odnosov v svetu in vpliva okolja na človeka in obratno. Da bi sploh lahko razumeli Plečnikovo sporočilo ali sporočilo koga drugega, ki je deloval na več ravneh, se moramo dvigniti na višjo raven zavesti. Plečnik je imel staro znanje, karkoli je postavil, leži na zmajevih črtah.

Bil je na evolucijsko višji ravni zavesti, ki je večina ljudi tudi v tem času še ni dosegla. Moral si je pridobiti znanje o božanski, naravni matematiki, kako vse narediti v skladu z zlatim rezom. Zavedal se je, da so tudi stavbe podobno kot človek duhovna bitja, ki obstajajo na telesni, energijski in duhovni ravni. Plečnikove stavbe niso samo lepe, ampak imajo pravo sporočilo za ljudi, nas nagovarjajo na nevidnih ravneh, neposredno, brez razumske presoje in filtriranja.

Kako vidite Ljubljano pred obdobjem župana Zorana Jankovića in zdaj po prenovah?

To premalo poznam, da bi si drznil ocenjevati. Iz mojega zornega kota moraš vse novozgrajeno obredno vključiti v sistem, tak ritual so poznali stari Slovani. Stožice bi na primer potrebovale neko iniciacijo, povezavo na duhovne energijske ravni, da bi objekt vključile v mesto, potem bi bile tu še vse drugačne energije kot zdaj. Seveda to lahko naredi samo strokovnjak, ki je tudi na dovolj visoki ravni zavesti. Nekaj podobnega dela Marko Pogačnik. Hišo moraš, ko jo zgradiš, sprejeti, se zahvaliti za bivanje zavesti prostora, moraš se odpreti, da postaviš v njej vez z osjo sveta. Tega bi se morali naučiti od Plečnika.

Kakšno mesto Ljubljana zavzema v evropskem prostoru ob tem, ko je že ponarodelo geslo, da je najlepše mesto na svetu?

Menim, da nam realno sliko Ljubljane lahko podajo tisti, ki so tukaj doma, in tujci, ki nas praviloma vidijo bolj nepristransko. Meni se zdi zelo prijazno mesto, brez pretiranih prometnih zamaškov v primerjavi z drugimi velikimi mesti, ima dovolj parkov, parkirišč v mestu in primestju, kar je zelo dobro za zunanje obiskovalce, za razbremenitev prometa in čist zrak. Ljubljana je del evropskega prostora, je multinacionalna in tudi karmično ni tako obremenjena kot druga evropska mesta. Menim, da je džamija za Ljubljano pridobitev. Ljubljana bo z džamijo dobila drugo dimenzijo. Kulturni center tudi nekaj prispeva. Menim, da nas vse, kar pride od zunaj, obogati, tujci prinesejo nove ideje, nas primorajo, da se spremenimo in smo bolj spravljeni.

S svojimi množično obiskanimi predavanji, ki so potekala skozi celo leto 2017, ste Ljubljano očarali.

Ljubljana je čarobna, ni je potrebno začarati.

Nisi obtičal v prometu,

Fotografije: Dunja Wedam

Nakupovalna mrzlica v decembru

Veseli december ima običajno dve plati: iskreno veselje ob izteku uspešnega leta, ki se porodi na nasmejanih praznovanjih s sorodniki in prijatelji bodisi v umirjenem domačem bodisi živahnem mestnem okolju, ter ironično »veselje«, ki nastane ob zastojih tako v prometu kot pri blagajnah. Kakšen rezultat dobimo, če v enačbo vnesemo zimske vremenske razmere – mraz, poledico in sneg, prištejemo gnečo, pomnožimo s hitenjem, dodamo nakupovalno mrzlico na potenco in to dopolnimo še z večkratnikom negativnega stresa, ki ob tem nastane, vse pa nato poskušamo premagati z uporabo avtomobila, ki mnogim predstavlja edino sredstvo za boj proti snežinkam in času?

Vita Kontić

Raje z avtom ali javnim prometom?

Avtomobil je za mnoge, kot pravijo, »edini možen« način premikanja po mestu, udoben, varen, hiter, učinkovit ... »Ljudje se nočejo odpovedati udobju avtomobila, to je njihova vrednota: avto je več kot prevozno sredstvo, ima ogromno pripisanih pomenov, sama pozitivna podoba je vezana nanj,« je pred časom izpostavil prof. Janez Koželj, podžupan Mestne občine Ljubljana in »oče« mestne prometne politike, ki smo jo letos nadgradili v Celostno prometno strategijo. Ampak dejstvo je, da to ni edino možno prevozno sredstvo, zlasti pa mu navedenih pozitivnih pridevnikov ne gre pripisati ob navedeni enačbi. Na drugi strani enačaja je namreč precej nižja kakovost življenja, ki se odraža v slabšem počutju, raznih boleznih, tako fizične kot psihične narave, finančnem primanjkljaju in še čem, česar pa uporaba avtomobila ne odpravi. To želimo v Mestni občini Ljubljana s številnimi ukrepi, kampanjami in dogodki v zadnjih letih spremeniti.

Verjetno si nihče ne želi negativnih posledic, pa vendarle iz nekega slepega prepričanja vztrajamo pri takšnem počutju. Vsak december sedemo v avto, se odpeljemo v nakupovalno središče, čeprav do tod redno vozijo avtobusi in so tam postajališča za avtomobile iz sistema souporabe vozil Avant2Go (t. i. car sharing), za zimi primerno oblečene

ti si promet!

pa tudi, denimo, kolesa Bicikelj. Vse alternative avtomobilu so seveda na voljo po vsej Ljubljani in koristno bi jih bilo uporabiti predvsem ob vsakodnevnih prometnih konicah ter ob obisku prireditelj, ki jih decembra v Ljubljani ne manjka. Če upoštevamo, da v zadnjih letih zaradi pestrega dogajanja in živahnega predprazničnega utripa decembra v mestno središče pride kar okoli milijon ljudi, si predstavljate, kako bi bilo, če bi se vsak od njih v center pripeljal s svojim avtomobilom? Če se bo trend prednjačenja avtomobila nadaljeval, ta slika niti ni daleč od resničnosti.

Prav zato, da ne bi gledali take slike, nudimo veliko drugih možnosti za prevoz po mestu, kajti rešitev niso širše ceste in razmnoženi parkirni prostori, saj imajo ti za posledico le še dodaten motorni promet, ki si ga v Ljubljani ne želimo. Velikokrat se soočamo s kritikami, da mesto ne poskrbi za zmanjšanje prometne gneče, medtem ko pa se nergači ne zavedajo, da gnečo s svojimi avtomobili – v katerih je, kakor kažejo raziskave, večinoma samo voznik, morda še en sopotnik – pravzaprav povzročajo sami. Z drugimi besedami (kot se v prevodu glasi eno bolj pronicljivih ozaveševalnih sporočil v prid trajnostni mobilnosti): »**Nisi običajen v prometu. Ti si promet.**« Na to opozarjajo tudi prometni strokovnjaki in svetujejo, da najprej premislimo, kako lahko sami prispevamo k zmanjšanju gneče. Na to namreč lahko vpliva sleherni posameznik, in sicer z izbiro ustreznjšega načina premikanja po mestu.

Učinkovito po mestu:

• vozite se z avtobusi

Ljubljanskega potniškega prometa, ki nenehno posodablja svoj vozni park z do okolja prijaznimi avtobusi za 1,20 evra in omogoča brezplačen prestop v 90 minutah; ob tem pa podaljšuje proge tudi v sosednje občine in optimizira linije skladno s potrebami potnikov;

• priporočamo tudi vožnjo z vlaki, čeprav kot občina nimamo pristojnosti pri urejanju železniškega prometa;

• uporabite lastno kolo

ali tisto iz sistema izposoje mestnih koles **Bicikelj**, ki vključuje 58 postajališč in 580 koles, pri čemer je prva ura vožnje brezplačna;

• avtomobila za premagovanje kratkih razdalj ne potrebujete – sprehodite se, med drugim po 10 ha velikem območju za pešce v mestnem središču, kjer se lahko brezplačno zapeljete z enim od **6 električnih vozil Kavalir**, in številnih zelenih površinah, ki smo jih v zadnjih letih dopolnili s kar 90 ha prenovljenimi degradiranimi območji z različnimi vsebinami;

• če že uporabljate avtomobil, poskrbite, da vas bo v njem več: za prevoz se dogovorite s sosedji, sodelavci, znanci, prijatelji, sorodniki ..., ali pa ponudite prevoz komu, ki ga išče na raznih platformah, kot so SocialCar, Prevozi.org, skupine na družbenih omrežjih ipd.;

• v mestu ni prave potrebe po lastnem avtomobilu, zato si ga rajši izposodite samo takrat, ko ga dejansko potrebujete – v Ljubljani od lani deluje **sistem souporabe izključno električnih vozil Avant2Go**, ki spodbuja deljenje vozil namesto lastništva (angl. »car sharing«);

- če v Ljubljano prihajate od drugod s svojim avtomobilom, ga pustite na obrobju – na katerem od **petih parkirišč po sistemu P+R** (P+R Dolgi most, P+R Barje, P+R Stožice, P+R Studenec, P+R Ježica) za ugodno ceno (1,20 evra plačate za parkirnino do konca tistega dne in dobite še 2 voznini za avtobus); v sodelovanju z drugimi občinami smo vzpostavili še P+R Sinja Gorica (Vrhnika), P+R Središče Škofljica, P+R Ig – Banija in P+R Medvode, mrežo pa bomo še razširili;
- ker izvajamo **strožjo parkirno politiko v mestu** (omejitev dostopa motornim vozilom – območje za pešce, Slovenska cesta, višje cene parkiranja v coni I, zmanjševanje števila površinskih parkirnih mest ipd.) in ugodnejšo na obrobju (nižja cena parkiranja, parkirne dovolilnice za stanovalce, medtem ko se na njihove pobude območje plačljivega parkiranja širi z namenom preprečevanja dolgotrajnega parkiranja »zunanjih« vozačev, omogočanje parkiranja na P+R), se vam bolj splača avto pustiti doma;
- **z dobrim načrtovanjem** poti ste že na dobri poti – spremljajte aktualne objave in uporabite katero od **aplikacij in spletnih orodij**, s katerimi boste na podlagi ažurnih informacij in **optimalne kombinacije različnih načinov premikanja** hitreje prišli do cilja (PROMinfo, A to B: Ljubljana, Urbana ...);
- uporabljajte prometno **manj obremenjene poti**;
- odpravite se od doma **pravočasno** (zlasti ob slabem vremenu);
- bodite **pozorni na trenutno stanje na terenu** in **upoštevajte predpise ter signalizacijo**;
- **bodite prijazni** – sodelovanje, spoštovanje in strpnost so trije ključni pojmi za uspešno sobivanje, tudi v prometu.

Dostopno in plemenito

200 let glasbenega šolstva na Slovenskem

Nada Breznik

Foto: Janez Platiše

Dirigent Simon Krečič

Foto: Janez Platiše

Helena Maffli, predsednica Zveze evropskih glasbenih šol

Če se med letom pozorni mimoidoči, ki jih pot zanese po Vegovi, Smoletovi ulici ali Starem trgu, za hip ustavijo in prisluhnejo akordom, ki se ubrano prikradejo izza oken glasbenih šol, je decembra povsem drugače. To je mesec praznovanj, manjših koncertov, povabil za nastopanje na različnih odrih na prostem, na uličnih vogalih, v atrijih ali v malih in velikih koncertnih dvorinah. Sramežljivi in negotovi akordi se umikajo odločnim, izurjeni prsti, loki, strune, tipke, piščali, triangleri, bobni in gasilke ponesejo melodije med starše in sosede, prijatelje, poznavalce in ljubitelje, ne toliko v oceno kot v veselje in užitek. Pred prazniki je na prostem že prava kakofonija zvokov, a praznično razpoloženi meščani in turisti se sprehajajo skozi to prepletanje glasbenih zvrsti nasmejani.

Toda, roko na srce, do lahkotnosti obvladovanja instrumentov, ki se zdi, kot bi bila nekaterim kar prirojena, se ne da priti po nobeni bližnjici. Tudi najbolj nadarjeni morajo obvladati note ter leta dolgo, disciplinirano in vztrajno vaditi.

Domači glasbeni pedagogi

V glasilu Ljubljana že več let predstavljamo mestne štipendiste, ki so se po končanem formalnem izobraževanju uveljavili doma ali v tujini. Med njimi so tudi glasbeniki, pevci in instrumentalisti, dirigenti in skladatelji. Tudi v generaciji, ki se trenutno šola na nižji glasbeni šoli pa vse do akademije, so bodoči vrhunski umetniki, solisti, člani zborov in orkestrov, dirigenti in skladatelji. Vključeni so v sistem glasbenega izobraževanja, ki ima v Sloveniji že častitljivo 200-letno tradicijo. Znotraj njega so poučevali in še predano poučujejo odlični glasbeni pedagogi, mentorji in vzgojitelji. Ne smemo pozabiti, da so tudi tistim, ki so odšli v tujino po dodatna znanja in tam poželi uspeh, dali osnovna znanja in jih naučili spretnosti instrumentalne igre ali pevske virtuoznosti, jih pripravljali

za prve nastope, avdicije, recitale in koncerte, domači glasbeni pedagogi in slovenske glasbene šole. Tistim, ki so kljub letom vzporednega glasbenega šolanja ubrali čisto druge poti, pa je glasba izostrila občutljivost za lepoto, umetnost, dojemanje sveta, duhovnost in človekoljubne vrednote.

Domina Musica

Dvestoletna glasbena tradicija se še kako odraža v kakovosti glasbenega izobraževanja. O njeni preteklosti je izredni profesor mag. Ivan Florjanc med drugim zapisal: »Rekli so ji *domina Musica* – gospa Glasba – ali *gospa Harmonia*. Takšno spoštovanje je uživala. Tisti, ki je želel veljati za izobraženega, ni smel biti neuk v glasbi. Za Ljubljano in mnoge druge slovenske kraje vemo, da je bila glasba ves čas zelo visoko cenjena tako na podeželju kot v mestih, in to od ustoličevanj karantanskih knezov na Gosposvetskem polju naprej.«

Leta 2016, ko se je zaokrožilo teh 200 let, smo ponovno dokazali, da je glasba v Sloveniji visoko cenjena. Zvezi slovenskih glasbenih šol je predsednik države Borut

Pahor podelil srebrni red za zasluge.

Praznovala so vse glasbene šole v Sloveniji. Vrhunec je bil prav gotovo nastop učencev glasbenih šol in študentov Akademije za glasbo pod taktirko dirigenta Simona Krečiča ob podelitvi tega visokega priznanja.

Kakor nikjer drugje v Evropi

Boljše predstavitve kakovosti našega glasbenega izobraževanja, kot so jo pokazali nastopajoči mladi glasbeniki iz 61 glasbenih šol po Sloveniji, 2 konservatorijev za glasbo in balet (iz Ljubljane in Maribora) in ljubljanske Akademije za glasbo, združenih v treh simfoničnih orkestrih, zares ni moglo biti. Visoka gostja na slovesnosti, predsednica Zveze evropskih glasbenih šol, gospa Helena Maffli je bila nad koncertom navdušena. Presenetila jo je visoka raven, ki so jo s svojim igranjem predstavili mladi glasbeniki. »Česa takega ne bi mogla doživeti nikjer drugje v Evropi,« je dejala v pogovoru s predsednikom Zveze slovenskih glasbenih šol, Bojanom Štihom. V orkestre so bili vključeni res najboljši, zmagovalci tekmovanj in večkratni

Foto: Janez Platiše

Magdalena Mederal, ravnateljica GŠ Franca Šturma, ravnateljica in direktor Glasbenega ateljeja Tartini Vildana in Vlado Repše z Bojanom Štihom, predsednikom ZSGŠ

dobitniki visokih priznanj. Izvedli so bogat program in navdušili. Dirigent Simon Krečič je za to slovesnost premišljeno izbral sodobna in klasična dela slovenskih in tujih skladateljev: Črta Sojerja Voglarja, Edvarda Griega, Lucijana Marije Škerjanca, Bedřicha Smetane, Johanna Brahmsa in Marjana Kozine. Mlade glasbenike je z zanosom in ponosom vodil skozi izvedbe. »Bravo, maestro,« so se v naslednjih dneh vrstile pohvale in čestitke na družbenih omrežjih. Simon Krečič, mlad, a že zelo cenjen in uveljavljen dirigent ter umetniški in glasbeni direktor Opere SNG Maribor, mi je dejal: »Ko dirigiram mladim, imam do njih povsem enak odnos kot do poklicnih glasbenikov. Mladi se zavedajo, da se morajo naučiti orkestrske kulture. Bistri so, hitro razumejo in hitro se odzivajo.«

ZVEZA SLOVENSКИH GLASBENIH ŠOL – ZSGŠ
V Sloveniji deluje 78 izvajalcev glasbenega izobraževanja, v Zvezo je vključenih 54 javnih in 8 zasebnih glasbenih šol.

Predsednik ZSGŠ Boris Štih je poudaril, da so poglavitne naloge Zveze izboljševanje učnih in delovnih pogojev, uveljavljanje glasbenega izobraževanja in dvigovanje nivoja kulturnih prireditev. Zveza prireja tekmovanja za glasbenike. Pod njenim okriljem potekajo revije za orkestre glasbenih šol. Tekmovanja in revije so priložnost za pregled, primerjavo in prikaz doseženega v določenem obdobju. ZSGŠ aktivno deluje tudi v Evropski zvezi glasbenih šol, ki vsako drugo leto sklicuje skupščine. Redno se jih udeležujeta po 2 predstavnika iz Slovenije. Gospod Štih je tako na Poljskem, na eni od skupščin Evropske zveze, predaval o sistemu glasbenega izobraževanja pri nas ter o vključenosti glasbenega izobraževanja v program obvezne osnovne šole, kar ni praksa v drugih evropskih državah. Požel je veliko zanimanja, zlasti zadnje je dobilo zelo pozitiven odmev. Opozoril pa je, »da moramo biti pozorni do potez nekaterih politikov pri nas, ki niso naklonjeni financiranju glasbenega šolstva. Tako pred tremi leti ni bilo v proračunu za glasbene šole namenjenega

niti centa. Zavedati se moramo, da javno glasbeno šolstvo omogoča vsem otrokom v Sloveniji pridobiti glasbeno izobrazbo. Vendar od leta 2008, ko so glasbene šole zadnjič dobile 20 oddelkov več, ni bilo v glasbenih šolah nikakršne širitve. Če bi plačilo glasbenega izobraževanja v celoti padlo na ramena staršev, bi kar 80 % učencev prenehalo hoditi v glasbeno šolo,« je prepričan Boris Štih.

Zanimivo je to, da je bil pouk glasbe, ki je novembra 1816 prvič zaživel na *Javni glasbeni šoli pri Ljubljanski normalni*, namenjen revnim otrokom. Gotovo so bile zgled glasbene ustanove, ki so se začele tedaj porajati po Evropi z namenom, da se začne v njih načrtno poučevati ne le bogate, temveč tudi revne otroke. Da je celo po 200 letih podpora socialno šibkim, glasbeno nadarjenim otrokom še kako potrebna, pričajo dobrodelne prireditve in zbiranja sredstev. Odmevna je bila tudi gesta v svetu že slavnih glasbenikov Luke Šuliča in Stjepana Hauserja, ki sta po velikem koncertu v ljubljanski dvorani Stožice svoja loka podarila za avkcijo, katere izkupiček sta namenila prav glasbenemu šolanju otrok, katerih starši tega bremena ne zmorejo.

ZASEBNA GLASBENA ŠOLA TARTINI

Glasbeni atelje Tartini ima najdaljšo tradicijo med zasebnimi glasbenimi šolami, saj deluje že 27 let. Ravnateljico in profesorico Vildano Repše sem zato povprašala, kakšen je položaj zasebnih glasbenih šol v sistemu glasbenega izobraževanja.

Po njenih besedah je z ustanavljanjem zasebnih glasbenih šol omogočena večja pluralizacija, bolj svobodno snovanje in izvajanje programov z različnimi pedagoškimi pristopi in metodami poučevanja in vzgoje otrok in mladostnikov. Zasebne glasbene šole zapolnjujejo tudi vrzeli, ki nastajajo zavoljo večjega povpraševanja, kot je na voljo prostih mest na javnih šolah.

Soodvisnost in sodelovanje med javnim in zasebnim glasbenim šolstvom sta pomembni: če se namreč upošteva tisto, kar je kakovostno in dobro, so izmenjave med šolami zelo koristne. Tartini tako sodeluje z javnimi in zasebnimi šolami, na njihovi šoli potekajo tudi hospitacije študentov Akademije za glasbo. Ravnateljica

Vildana Repše je aktivno sodelovala pri kurikularni prenovi glasbenega šolstva, je redna članica ocenjevalnih žirij na tekmovanjih TEMSIG (tekmovanja mladih slovenskih glasbenikov) in na mednarodnih tekmovanjih za godala in komorno igro. Na Zavodu za šolstvo vodi študijsko skupino za violino in violo. »Zelo pomembno je, da so naši učenci, ki jih pripravljamo za nadaljnje šolanje, uspešni na sprejemnih izpitih in tako nadaljujejo študij na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani, na Akademiji za glasbo v Ljubljani, na Dunaju, v Pragi, Moskvi, Zagrebu, Amsterdamu, pa tudi na univerzi Juilliard v New Yorku, v Dallasu in drugod.«

Glasbena šola Tartini organizira in izvaja tudi seminarje za učitelje, mojstrske tečaje in delavnice. V okviru založniške dejavnosti izdajajo bogato in otrokom privlačno ilustrirane učbenike in učne

“ Glasba z univerzalnim jezikom in energijo povezuje vse ljudi sveta.

pripomočke, ki preizkušene tradicionalne metode nadgrajujejo s sodobnimi dognanji strok na področju glasbenega izobraževanja. Tudi pri njih so obeležili visok jubilej glasbenega šolstva z izdajo predstavitvene brošure svojih edicij in v uvodu zapisali: »S to kratko predstavitvijo se poklanjamo bogati tradiciji glasbenega šolstva, hvaležni, da lahko iz tega izvora črpamo in se hkrati napajamo.«

Naj izbrane besede in lepe misli o glasbi, o njenem poslanstvu in pomenu za kulturo naroda, izrečene ob praznovanjih in govorih ob različnih slavnostih in podelitvah nagrad, ne izzvenijo v prazno. Glasba z univerzalnim jezikom in energijo povezuje vse ljudi sveta. Naj bo tako tudi v teh božično-novoletnih praznikih.

*Naslov prispevka je povzet po naslovu razstave, posvečene 200-letnici glasbenega šolstva na Slovenskem, ki je bila na ogled v Slovenskem šolskem muzeju. Razstava **Dostopno in plemenito** bo vse do marca 2019 gostovala po vsej Sloveniji. V oktobru 2018 bo ponovno na ogled v Ljubljani, in sicer na Glasbeni šoli Moste – Polje, v decembru 2018 pa v Mestni knjižnici Ljubljana.*

V Ljubljani izvajajo glasbeno izobraževanje javne glasbene šole: Glasbena šola Franca Šturma, Glasbena šola Moste – Polje, Glasbena šola Vič – Rudnik, Konservatorij za glasbo in balet ter **zasebne glasbene šole:** Glasbeni atelje Tartini, Zavod Salesianum – Glasbena šola Rakovnik, Glasbena šola pri Zavodu sv. Stanislava, Glasbeni center Edgar Willems in Waldorfska glasbena šola. Zadnji dve izvajata programe glasbenega izobraževanja po posebnih pedagoških načelih. V lanskem šolskem letu je pričela delovati še zasebna glasbena šola Arsem, v letošnjem pa glasbena šola Amarilis.

MENT Ljubljana

31. januar–2. februar 2018

Rok Avbar

Od leta 2015 naprej se v začetku februarja Ljubljana spremeni v festivalsko prizorišče. Med Kinom Šiška, Kinoteko, Staro mestno elektrarno, Metelkovo s Hostlom Celica, Orto barom in Klubom K4 se v treh dneh predstavlja preko 60 glasbenih izvajalcev, ki prihajajo iz več kot 20 evropskih držav, skupni imenovalec njihovega zvoka pa sta drznost in svežina. Raznovrstni koncerti, močna podpora domače glasbene skupnosti in dobra organizacija vzpodbujajo k uživanju številne obiskovalce: tridnevnega dogodka se jih udeleži okrog 3000.

Med nastopajočimi glasbeniki, ki jih bo Ljubljana gostila od 31. januarja do 2. februarja, so z britansko nagrado Mercury nagrajeni Young Fathers, škotski trio, ki je na lanski evropski turneji delal družbo trip-hop zasedbi Massive Attack, in Algiers, bend iz Atlante v ZDA, ki spaja vplive protestniškega soula iz 60. let, gospela in udarnejših ritmov.

“MENT Ljubljana je prinesel pravo prevetritev. Pozna se, da pravi ljudje počnejo stvari iz pravih razlogov in imajo pri tem potrebne veščine, znanje in dober okus. Kakovost glasbe je bila izjemno impresivna! Imam občutek, da lahko zelo kmalu iz Slovenije pričakujemo veliko dobrih stvari!»

– Helen Sildna,
Tallinn Music Week

Največ nastopajočih pa na MENT prihaja iz evropskih držav. Med domačimi imeni so

“To je najboljši rokerski predstavitveni festival, na katerem sem bil.»

– Nick Hobbs, nekdanji
menedžer Laibach in vodja
svetovne promocijske
agencije Charmenko

to Neomi, MRFY, Kukushai, Darla Smoking, Natriletno kolobarjenje s praho, Nesesari Kakalulu, YGT in FFX.

Koncertni večeri sledijo strokovnim vsebinam, ki glasbene profesionalce zaposlujejo čez dan. Obisk predstavnikov založb, medijev, festivalov, promotorjev in agencij je iz leta v leto večji, tokrat jih pričakujemo okoli 350. Ljubljano s tem spreminjajo v priljubljeno stičišče konferenčnega ter kulturnega turizma. Poleg kakovostnega programa bo odmeval tudi appointMENT, »zmenek na slepo« med mladimi slovenskimi vizualnimi umetniki in nastopajočimi na festivalu MENT. Že letos je

nastala omejena serija petdesetih različnih likovnih del, navdahnjenih z glasbo izvajalcev. Mnogo plakatov so navdušeni obiskovalci MENT in galerije DobraVaga, kjer je potekalo odprte prodajne razstave, razgrabili. Zaradi izrednega odziva bodo zmenek na slepo ponovili tudi naslednje leto. Organizatorji so med letom aktivni tudi na področju promocije slovenskih izvajalcev v tujini. V okviru dejavnosti MENT platforme je v letu 2016 na različnih tujih festivalih in prizoriščih na 38 koncertih nastopilo 12 slovenskih zasedb.

MENT Ljubljana

31. 1.–2. 2. 2018

Prizorišča: Kino Šiška, AKC Metelkova mesto, Orto bar, Stara mestna elektrarna, Hostel Celica, Slovenska kinoteka, Klub K4

Obiskovalci: 3.000

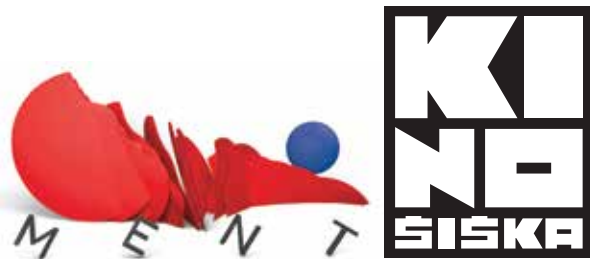
Število nastopajočih: več kot 60 različnih izvajalcev

Spletna stran: www.ment.si,
www.kinosiska.si

Foto: Aleš Rosa

Koncert skupine Deathgrips

Ljubljana med nostalgijo in sanjami

Novi številki domoznanske revije

Tomaž Miško, vodja Slovanske knjižnice

Foto: arhiv MKL

Revija je zasnovana poljudnoznanstveno.

V prvi številki letošnjega letnika se spominjamo starih ljubljanskih poklicev. Dr. Jurij Šilc je v prispevku o tacevskih sodarjih predstavil zgodovino te izginjajoče obrti, ki je omogočala izdelavo sodov s prostornino do 35.000 litrov. Anka Zuljan je orisala poklic postreškov, ki so nekoč v Ljubljani prinašali prtljago in tovor, danes pa njihovo delo opravlja »hitra pošta«. Estera Cerar je predstavila delo krojača od srednjega veka do 50. let preteklega stoletja, ko je zaradi poplave cenjenih konfekcijskih izdelkov število krojačev sicer močno upadlo, obrt pa se je kljub temu obdržala.

V drugi številki sta sodelavki Maša Šipič in Simona Pečenik iz Slovanske knjižnice predstavili bogato zgodovino te knjižnice, ki je bila ustanovljena kot del arhiva na ljubljanskem magistratu daljnjega leta 1901, njen prvi knjižničar pa je bil pesnik Anton Aškerc. Leta 1936 je bila ločena od arhiva, po vojni pa

V MKL Slovanski knjižnici od leta 2012 izdajamo domoznansko revijo *Ljubljana med nostalgijo in sanjami*. Bralkam in bralcem smo v šestih letih predstavili številne vidike kulturno-zgodovinskega razvoja mesta. Orisali smo urbanistični razvoj nekaterih mestnih predelov, nastanek in pomen posameznih stavbnih znamenitosti, predvsem pa življenje njihovih prebivalcev in obiskovalcev: kako so se po mestu prevažali, kakšne poklice so opravljali, kako so se prehranjevali in preživljali prosti čas. Te podobe in zgodbe iz preteklosti ohranjajo spomin na mesto, kakršnega so poznali naši starši in stari starši, in so lahko dragocen predmet medgeneracijskega dialoga. In prav spomin je pomemben dejavnik pri oblikovanju človekovega spoštljivega odnosa do okolja, v katerem živi in deluje.

preimenovana v Slovansko knjižnico. Vanjo se je stekalo gradivo iz različnih ukinjenih institucij in Federalnega zbirnega centra, z večletno premišljeno nabavno politiko pa je oblikovala tehtno, humanistično obarvano zbirko, ki privablja številne raziskovalce, znanstvenike in študente. Leta 2008 je bila pridružena Mestni knjižnici Ljubljana kot Center za domoznansko in specialne humanistične zbirke.

Revija *Ljubljana med nostalgijo in sanjami* je zasnovana poljudnoznanstveno, zato je privlačna za širše občinstvo. Z njo lahko ljubitelji lokalne zgodovine obogatijo zasebno zbirko ali jo kot dar poklonijo prijateljem in sorodnikom. Kupite jo lahko v vseh enotah Mestne knjižnice Ljubljana, kjer so posamezni izvodi dostopni tudi za čitalniško uporabo v priročnih zbirkah.

📍 **Revija je dostopna tudi v digitalni obliki na www.mklj.si in na portalu www.kamra.si.**

www.mklj.si/mesto-bere

Afganistan, kamor se Bog ...	Siba Shakib	IRAN
Balzac in kitajska šiviljica	Dai Sijie	KITAJSKA
Beli tiger	Aravind Adiga	INDIJA
Bog majhnih stvari	Arundhati Roy	INDIJA
Čakanje	Ha Jin	KITAJSKA
Da bi lahko živela	Yeonmi Park	S. KOREJA
Darilo števil	Yoko Ogawa	JAPONSKA
Dediščina izgube	Kiran Desai	INDIJA
Divji labodi	Jung Chang	KITAJSKA
Dnevnik nekega norca ...	Lu Xun	KITAJSKA
Dotik	Adaniyah Shibli	IZRAEL
Družinske zgodbe	Ephraim Kishon	IZRAEL
Gora	Rabindranath Tagore	INDIJA
Gora je mlada	Han Suyin	KITAJSKA
Harmonija svile	Tash Aw	MALEZIJA
Hiša ob mošeji	Kader Abdolah	IRAN
Iran se prebuja	Širin Ebadi	IRAN
Južno od meje, zahodno od sonca	Haruki Murakami	JAPONSKA
Kamen potrpljenja	Atiq Rahimi	AFGANISTAN
Kapučino v Ramali	Suad Amiry	SIRIJA
Kuhinja	Banana Yoshimoto	JAPONSKA
Lepota je pogubna	Eka Kurniawan	INDONEZIJA
Mehlisovo poročilo	Rabi Jabir	LIBANON
Mirdadova knjiga	Mikhail Naimy	LIBANON
Moj glas za svobodo	Drolma Chöying	NEPAL
Mož in žena	Tseruyah Shalev	IZRAEL
Mračna plat ljubezni	Rafik Schami	SIRIJA
Nebesni pokop	Xinran	KITAJSKA
Očetova puška	Hiner Saleem	IRAK
Otroci polnoči	Salman Rushdie	INDIJA
Pod istim nebom	J. Kim, S. Talty	S. KOREJA
Potovanje skozi temno noč	Naoya Shiga	JAPONSKA
Potrgajte poganjke, postrelite ...	Kenzaburo Oe	JAPONSKA
Prebiranje Lolite v Teheranu	Azar Nafisi	IRAN
Prepovedane barve	Yukio Mishima	JAPONSKA
Prosim, pazi na mamo	Kyong-suk Sin	J. KOREJA
Rašomon in druge zgodbe	Ryunosuke Akutagawa	JAPONSKA
Rez	Natsuo Kirino	JAPONSKA
Rikša	Lao She	KITAJSKA
Samarkand	Amin Maalouf	LIBANON
Sestre Makiokove	Jun'ichiro Tanizaki	JAPONSKA
Snežna dežela	Yasunari Kawabata	JAPONSKA
Tek za zmajem	Khaled Hosseini	AFGANISTAN
Ugovor vesti nekega fundamentalista	Mohsin Hamid	PAKISTAN
Vlak v Pakistan	Khushwant Singh	PAKISTAN
Volčji totem	Rong Jiang	KITAJSKA
Vrt počitka	Ba Jin	KITAJSKA
Zgodba o ljubezni in temnini	Amos Oz	IZRAEL
Zlomljena krila	Kahlil Gibran	LIBANON
Ženski kupe	Anita Nair	INDIJA
Živeti	Yu Hua	KITAJSKA
Arabske zgodbe		
Naj cveti sto cvetov		
Najdeno v Tokiu		
Zgodbe iz Indije		
Zgodbe iz Japonske		
Zgodbe iz Kitajske in s Tajvana		
Zgodbe iz Malezije		
Zgodbe iz Nepala		
Zgodbe iz Pakistana		

Foto: Dunja Wedam

Knjižnica Zalog

Bralsko popotovanje po svetovnih književnostih

Veronika Rot Gabrovec

Ljubljana je mesto trte in vina, zelenja in literature. Tokrat bom razmišljala predvsem o slednjem, o knjigah in branju, pa čeprav se zavedam, da povsem spregledati ne gre prav nobene od naštetih dobrin ...

Začetek bralskega brbotanja sicer sega v leto 2011, ko so v Mestni knjižnici Ljubljana (MKL) začeli ambiciozen večletni projekt. Da bi spodbujali ustvarjalno razmišljanje ob branju kakovostnih besedil, so članom ponudili obsežen seznam slovenskih romanov in zbirk poezije. Kdor si bo izbral vsaj pet knjig, jih prebral in napisal kratko oceno, pa bo zaslužil priznanje. Iz sezone v sezono si je posadka mestnih bralcev med popotovanji po književnostih sosedov, po evropskih zgodbah in na poti po severnoameriškem kontinentu kar spotoma nabirala nove in nove sopotnike. Pravila za sodelovanje so ostajala enaka, le datuma začetka in zaključka vsakoletne bralne akcije sta se po dveh letih malce spremenila: bralci se odslej na startno linijo postavijo na rojstni dan Franceta Prešerna oz. na Veseli dan kulture, torej 3. decembra, zadnje obrazce pa lahko oddajo 3. maja naslednje leto. Književnost se rada družijo tudi s filmsko umetnostjo, zato se je MKL v tretji sezoni pridružil še Kinodvor, naš mestni kino: takrat je mesto lahko ob branju gledalo tudi filme, posnete po romanih s seznama.

Jorge Luis Borges je nekoč dejal, da pisanje ni nič drugega kot vodene sanje – prepričana sem, da isto velja tudi za branje.

V prvi sezoni se je Mestni knjižnici pri sanjah pustilo voditi 147 članov, ki je bralo in prebralo vsaj zahtevanih pet knjig ali celo dosti več. V letošnji sezoni nas je bilo že 333, ki smo v mestu in z mestom brali zgodbe iz Latinske Amerike. Toda v MKL pravijo, da imajo še raje podatek, koliko knjig smo skupaj prebrali: 2.217!

In kaj smo lahko brali letos? Šestdeset naslovov, tri pesniške zbirke; Nobelovce in manj znana imena, nekaj žensk (ki so med predlaganimi avtorji sicer vedno v manjšini). Nekaj romanov, ki sodijo na brisačo na plaži, pa magični realizem in zgodovinske romane, dnevniške zapise – čtiva je bilo dovolj in seznam dovolj

“ Branje so vodene sanje.

pisan, da so nekaj zase našli prav vsi bralci. Bralke, pravzaprav – med sodelujočimi je običajno več žensk kot moških. Povprečna starost beročih Ljubljancev in okoličanov je menda med 45 in 49 leti – številka, ki me je presenetila, saj sem pričakovala višjo. Morda zato, ker sva med sodelujočimi tudi midva z očetom – očitno sva oba ‚nadpovprečna‘ (oče je bil verjetno s svojimi 82 leti med najstarejšimi).

MKL naju s svojimi bralnimi predlogi spodbuja, da seževa po besedilih, ki jih sicer morda ne bi vzela s knjižne police. Družinska bralna naveza nama ob pogovorih o prebranem omogoča odkrivati še drugačne poglede na književne pokrajine, pogosto zelo

samosvoje in zato izredno zanimive. Obenem spoznavava tudi drug drugega in zame je to neprecenljiva izkušnja. »Jaz pripadam tehnični stroki, sem konkretna in realist,« je k eni izmed prebranih knjig v svoj bralni dnevnik zapisal oče, skoraj kot opravičilo, ker mu prebirano besedilo ni bilo posebej všeč. A je pri knjigi vztrajal in o prebranem razmišljal na tak način, da sem jo v roke vzela tudi sama. In kar nekajkrat sva oba drzno zakoračila v svet povsem neznanega besedila, včasih pa za seboj potegnili še mojo mlajšo sestro. Je potreben še boljši dokaz o uspešnosti bralnosposodbujevalne akcije *Mesto bere*?

Najina velika latinskoameriška sestavljanica, ki sva jo gradila s pomočjo bralnega seznama MKL, se je nenadoma začela zanimivo dopolnjevati še z neknjižnimi kosci. V kino naju je potegnil film o Nerudi. Profesorica Metka Špes mi je prijazno dovolila, da se pridružim njenim študentom geografije pri predavanjih o Latinski Ameriki. Po zaslugi njenega doživetega predavanja o Haitiju sem segla po knjigi *Krik? Krak!*, ki je sicer morda sploh ne bi izbrala za bralni izziv, in svoje branje *Bolivijskega dnevnika* Che Guevare sem ob njenih posnetkih lahko umestila v širši zgodovinski in geografski kontekst. Skupaj z očetom sva v Hiši literature prisluhnili pogovoru o prijateljskih nitih, ki jih z Latinsko Ameriko tkejo Tone Hočvar, Veronika Rot in Blažka Müller Pograjc. Da o tem, da sem v trgovini opazila argentinski česen, sploh ne govorim.

Priznam: čeprav se sučem v svetu jezika in literature, mi je bilo decembra 2016 marsikatero ime s seznama neznano. Danes zaradi spodbude Mestne knjižnice Ljubljana in ob pomoči knjižnih in neknjižnih potovanj po Latinski Ameriki vem, da so na tem koncu sveta res doma pravi pripovedovalci zgodb. Eden najvidnejših, Nobelovec Gabriel Garcia Marquez, je menda nekoč zapisal, da je bila literatura izumljena tistega dne, ko je Jona ženi razložil, da je domov prišel tri dni prepozno, ker ga je požrl kit. Po branju latinskoameriške književnosti si zlahka predstavljam, da je bil Jona Južnoameričan ...

Z očetom že navdušeno sodelujeva na naslednjih mestnih bralnih dogodivščinah. Od začetka decembra je Ljubljana, mesto literature, spet *mesto, ki bere*; zdaj potujemo po zgodbah, zapisanih v azijskih pisavah. Izbirava med novimi imeni, ki so nama bili še neznani, in se spet sprehajava z velikani svetovne književnosti, kot so Rabindranath Tagore, Haruki Murakami, Kahlil Gibran, Amos Oz, Khaled Hosseini, Han Suyin ali Arundhati Roy. Se srečamo kje med zavoji in metuljčki azijskih pisav?

📍 Navodila za sodelovanje preberite na www.mklj.si.

Jože Toporišič

dr. Tomaž Toporišič

Foto: Miha Fras

Spomenik jezikoslovcu akad. dr. Jožetu Toporišiču v Foersterjevem vrtu za Filozofsko fakulteto

Ljubljana, očetovo mesto, v katerem se je ugneznil in ga vzel za svojega

V pogovorih ali ob različnih priložnostih, ko se sproži razmišljanje o očetu, z bratom Andrejem in ostalimi člani družine vedno prepotujemo nekaj smeri mentalnega in fizičnega zemljevida, ki sta ga zaznamovali osebna in profesionalna pot najinega očeta. Tako je bilo tudi ob odkritju spominskega obeležja 18. novembra v Foersterjevem vrtu. Od rojstne vasi Mostec, na katero je bil v vseh fazah svojega življenja zelo navezan, do Ljubljane, kjer je študiral in doštudiral slovenistiko in rusistiko, si ustvaril družino in dom. In potem Zagreb, v katerem je kot lektor in predavatelj ter iskalec novega med izjemnim krogom intelektualcev, ki so postali njegovi zaščitniki, deloval več kot desetletje, preden je bil »končno in prepozno« sprejet v ljubljansko univerzitetno sfero.

Največ spominov je vezanih na Ljubljano, mesto, v katero se je po izgnanstvu v Šleziji in »partizanski« gimnaziji v Mariboru napotil kot mlad študent. Po več kot desetletnem prostovoljnem lektorskem »izgnanstvu« v bližnjem Zagrebu se je v Ljubljano tudi vrnil in se v njej ustalil. Tu je našel svojo študentsko vrstnico Evo, ki je postala njegova žena in najina mama in ki je gotovo v veliki meri zaslužna za njegove dosežke, hkrati pa za polno družinsko življenje. Naši mami je v enem izmed

pisem iz Amerike, 10. maja 1968, zapisal:

»Eva, veseli me, da si napisala radijske pogovore. /.../ Ljubo mi je, da te je to delo na svoj način veselilo. Jaz res mislim, da bi ti lahko kaj pisala o tem, o stvarih, o katerih jaz ne utegnem. /.../ Če si sreče ne doselimo sami, kdo nam jo bo? Le čemu potem živimo?«

Ko je oče postal Ljubljančan, je hkrati postal nekdo, ki Ljubljančan zares nikoli ni hotel biti čisto do konca. Raje je bil raziskovalno razseljena oseba, ki je vlekla premice med jeziki in kulturami, od Hamburga preko Chicaga do Regensburga, Gradca, Moskve, Varšave ... Na teh popotovanjih, ki so bila vsa znanstvene in univerzitetne narave, smo ga kot družina včasih spremljali ali ga na njih obiskali. Kar spet sproža prijetne, vesele spomine na drug svet, v katerem je blestel kot znanstvenik, ki pa mu je bil hkrati tuj. Ni mu odehtal Slovenije, kar je večkrat poudarjal, saj ga je že v mladih letih preveč nelagodno zaznamovalo izgnanstvo v Šleziji, po drugi strani pa se je zavedal, da kot slovenist lahko največ naredi v matici, v Ljubljani. Zavedal se je, da je okolje, ki si ga želi, Slovenija. Tako je v enem zadnjih pisem iz Chicaga 18. junija 1968 družini napisal:

»Stankiewicz mi je že večkrat rekel, naj se vrnem v Ameriko. Mene ni preveč volja, ne rečem mu pa nič. Zdi se mi, da je Slovenija tako lepa, da je ne gre zamenjevati npr. za tako džunglo, kot je Čikago ali sploh Amerika.«

Najboljše v mestu. Dec./Jan.

O ilustriranju ljudskih pravljič, pogovor

Četrtek / 14.12. / 18.00
Vodnikova domačija Šiška
Hana Stupica in Pavle Učakar /
vodi Špela Frlic

Marjan Kolar, Frane Tomšič, Milan Vincetič, Saša Vuga, spominski večer za preminulimi pisatelji

Četrtek / 14.12. / 19.00
Kosovelova dvorana
Cankarjevega doma
Jurij Souček / vodi Meta Kušar

Prevod na oknu - izbor antologijskih prevodov v slovenščino

Petek / 22.12. / 19.00
Trubarjeva hiša literature
Nives Vidrih in Petra Koršič

Razstava ob 100. obletnici izida prve slovenske slikanice

Nedelja / 23.12. / 17.00
Velika čitalnica NUK
Slavnostno odprtje

Decembrski sejem ilustracije

Odprto do četrтка, 30.12.
Galerija Vodnikove domačije Šiška
Sejem in številni dogodki

Aleš Šteger: Neverend

Petek / 12.01.2018 / 20.00
Klub Cankarjevega doma
Bralna uprizoritev ob izidu romana

Carlos Pascual: Debeli zidovi, majhna okna

Sreda / 25.01.2018 / 18.00
Knjigarna Konzorcij
Knjižni pobeži z Nino Kožar, pogovor

Vsaj majhno darilce za lepše praznike

Taja Zidanšek, 6. b, Osnovna šola Hinka Smrekarja

Tu je december, z njim pa tudi trije dobri možje. Eden med njimi je dedek Mraz. Vsako leto nas obišče s svojimi pomočniki: zajčki, miškami in drugimi gozdnimi živalmi ... Pride tudi v vrtce, šole in druge ustanove.

Zelo me je zanimalo, kakšno je življenje gospoda dedka Mraza, zato sem sklenila, da se podam na dolgo pot, da ga spoznam in mu zastavim nekaj vprašanj ... Dolgo sem se trudila in ga iskala in nato sem ga le našla. Ampak čisto vsega, kar sem izvedela, na primer, kaj počne vse druge mesece v letu, ne bom razkrila. Naj kakšna podrobnost iz njegovega življenja ostane skrivnost.

Zakaj ste se odločili, da boste obdarovali otroke?

Toliko iskrene ljubezni, kolikor je dobi dedek Mraz, je najbrž nihče drug. Seveda je življenje dedka Mraza kdaj tudi naporno, a decembrski dnevi so vedno najlepši v letu.

Kako dolgo že obdarujete otroke kot dedek Mraz?

Že 25 let.

Koliko časa potrebujete, da obdarite vse otroke?

6. decembra sem srečal Miklavža in povedal mi je, česa vsega ni uspel opraviti. Dela bo še veliko in otroke bom zato obdaroval vse do silvestrovega.

Letos bom pripravil tudi nekaj več kot 40 skupinskih obdaritev, največ v Mini teatru. Vsako leto sem tudi »hišni« dedek Mraz v nekaterih dravelskih vrtcih, kamor zdaj tisti, ki so me spoznali pred dvajsetimi leti, vozijo svoje otroke.

Največ otrok pa bom videl med veličastnim sprevodom dedka Mraza. Tedaj bom s podporo Turizma Ljubljana razdelil eno tono bonbonov. Ni slabo, kajne?

Kdo vam pri tem pomaga?

Spremljajo me predvsem snežne figure: snežaki in snežinke, vojščaki dedka Mraza, škoromati, zajčki, medvedi, vile, princeske.

Ljubljanski sprevod dedka Mraza je že nekaj časa v znamenju bele barve; malo zato, ker zadnja leta ni bilo snega, malo pa zato, ker je bela barva značilna zame – rdečo ima že Božiček.

Radi opravljate svoje delo?

Sprevod, ki ga pripravljamo, je namenjen otrokom, ki želijo videti svojega prijatelja

dedka Mraza, poklepetati z njim, mu stisniti roko. Zelo se trudimo, da je sprevod zato čim bolj pristrčen. Otroci imajo najraje, kadar se z njimi pogovarjam, se pošalim in zapojem z njimi.

Toda kot dedek Mraz sem pravzaprav velik zaupnik in marsikateri otrok mi zaupa kakšno stvar o družinskih razmerah, ki ni zmeraj najbolj prijetna. Večkrat moram biti zato tudi pravi psiholog, da pomagam otrokom v težavah.

V vrtcu moram kdaj tudi na kolena, se najmlajšim približati kot kakšen mali škrat, in uporabiti »finte«, kot so bonboni v žepih. Tako se jim približam in pokažem, da jih želim razveseliti in da jim želim dobro.

Da, rad opravljam svoje delo, saj vidim, da jim prinašam notranjo toplino.

Kje živite?

Vsi otroci v Sloveniji vedo, da je dedek Mraz doma pod Triglavom.

Ampak decembra me, izjemno svečanega in urejenega po podobi slikarskega mojstra Maksima Gasparija, lahko srečate tudi v Mini teatru, in to že od leta 1997, ko smo pripravili prvi sprevod v Ljubljani.

Ko pridem v Ljubljano, si nadenem bel usnjen plašč z ovčjim krznom, na katerem so všiti različni narodni motivi rož. Na glavo si posadim polhovko in v roko vzamem palico. V njej imam zataknjeno smrekovo vejico, na njej pa slovensko zastavo, kar je pomembna podrobnost. In potem se odpravim med otroke.

Poznate tudi Miklavža? Od nekdanj me zanima, kaj naredijo s porednimi otroki parkeljni?

Tudi Miklavž decembra začasno gostuje v Mini teatru in ga tam večkrat srečam, ampak se ne pogovarjava o porednih otrocih.

Dedek Mraz obdaruje vse otroke, saj verjamem, da so vsi otroci v svojem srcu dobri in da si zaslužijo pozornost ob mojem prihodu in tudi darilo, pa če je to samo nekaj skromnega, na primer bonbon. Smisel obdarovanja niso velikanska darila, ampak izkazovanje pozornosti s srečo, veseljem in nasmehom.

Kako se počutite, ko vidite, da je otrok vesel darila?

Spominov se je v teh letih nabralo ogromno, predvsem so tu spomini na velikanske oči, od ušesa do ušesa

Foto: Dunja Wedam

Dedek Mraz prinaša vsem veselje in dobre želje.

raztegnjena usta, na objeme, pesmice, risbice in vsesplošno radost. Radost stotin, tisočev otrok, ki sem jim imel priložnost polepšati dan, morda teden, celo otroštvo. Rad se spominjam objetih otrok, ki skupaj s starši, starimi starši, bratci in sesticami na mrazu prepevajo *Siva kučma, bela brada* ... Vesel sem, če vidim, da sem v njih vzpodbudil ustvarjalnost, ljubezen, strpnost, sprejemanje drugačnih in drugačnega, odprtost in vero v tovarištvo in pravičnost.

Ali se kdaj zgodi, da katerega otroka ne obdarite? Zakaj?

Želel bi si, da bi bil vsak otrok v mesecu decembru deležen pozornosti vsaj enega od treh dobrih mož.

V Ljubljani imava zato povorko oba z Miklavžem. Oba skušava s sadjem in sladkarijami obdariti prav vsakega malčka in vsem izvesti srečo in iskrice v očeh. Gotovo pa je še veliko otrok, ki naju iz različnih razlogov ne srečajo. Prav bi bilo, da bi se vsi v družbi trudili in jim omogočili, da bi bili deležni več sreče in veselja vsaj v mesecu radosti, v mesecu decembru.

Prav bi bilo, da bi vsak otrok dobil vsaj majhno darilce za lepše praznike.

LJUBLJENI LJUBLJANI

STARO LETO H KONCU GRE
IN NOVO BLIZU NAM JE ŽE.
NAJ LJUBLJANA VSA ZASIJE,
V LJUBEZEN NAŠO SE OVIJE.
NAJ MIRU JI BO IN VSEM ŠE ZDRAVJA,
ZDAJ, KO STARO LETO SE POSLAVLJA.
IN KO NOVO SE PRIPRAVLJA.

Tiana Jarnovič, 9. b
OŠ Milana Šuštaršiča Ljubljana

LAŽNE NOVICE NISO NOVICE, AMPAK LAŽI

Vitan Furlan Sketelj, 8. a, OŠ Majde Vrhovnik

»Kaj imata skupnega Omar Naber in orjaška anakonda?«

Naslov okroglice mize je bil dovolj vznemirljiv, da se je v petek, 29. septembra 2017, okoli trideset učencev ljubljanskih osnovnih šol z učitelji zbralo v prostorih Zveze prijateljev mladine Slovenije v Ljubljani. Udeležili smo se okroglice mize o medijski pismenosti, na kateri smo govorili o lažnih novicah in njihovem vplivu na svet.

Organizacijo dogodka ob Tednu otroka je prevzela Sonja Merljak Zdovc, urednica spletnega časopisa za otroke Časoris. Na pogovor je povabila Barbaro Kampjut, ravnateljico Osnovne šole Franceta Bevka, dr. Sandro Bašić Hrvatin s Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem, Roka Bačovnika, dijaka četrtega letnika Šolskega centra Velenje, in Vesno Đukić, devetošolko z Osnovne šole Franceta Bevka.

Že na začetku nas je dr. Sandra Bašić Hrvatin, ki na fakulteti poučuje o medijih, opozorila, da je besedna zveza »lažne novice« neprimerna. »Uporabljajmo raje izraz laž, saj to dejansko tudi so,« je dejala. Seznanili smo se tudi s pojmom medijska pismenost, ki pomeni sposobnost prepoznavanja laži v množici različnih informacij, razbiranja vsebine iz konteksta

Foto: Katarina Tomc

Ne verjamem vsemu zapisanemu v medijih, novice preverim v več virih.

ter znanje pravilne uporabe medijev kot virov informacij. Laži iz medijev slabo vplivajo na javnost, saj jih ljudje nekritično širijo po družbenih omrežjih in od ust do ust. Toda medijsko pismeni znajo razlikovati oglase od novic in prepoznati tiste, ki so napisane v obliki novinarskih prispevkov. Ta oblika je zelo priljubljena, saj bralci bolj zaupajo novinarskim besedilom kot oglasom. Toda taka besedila morajo biti ustrezno označena.

Spregovorili smo tudi o osnovnih pravilih varnosti na spletu in prišli do spoznanja, da družbena omrežja postajajo vse pomembnejša v našem življenju. Po njih se žal širijo tudi laži in tam je tudi veliko nevarnosti za najrazličnejše zlorabe. Vse, kar objavimo na spletu, tam tudi ostane, zato moramo razmisliti, kaj bomo objavili in delili.

Nekaj nasvetov, da se boste lažje izognili lažem:

- Če je avtor podpisan samo z začetnicama, ne pa s polnim imenom in priimkom, je večja verjetnost, da novica ni resnična.
- Ime in priimek avtorja sta lahko lažna.
- Slika avtorja je lahko prevzeta s spletnega mesta s slikami.
- Veliki udarni naslovi so lahko naslovi lažnih novic.
- Če neki podatek objavi še kakšen drug zanesljiv vir, obstaja večja verjetnost, da ni lažen.
- Če želiš vedeti, ali je vir zanesljiv, ga preveri.

ZARADI NAVIJAČEV SO TUDI ŠOLARJI NA MARATONU TEKLI KOT STRELA

Aleksandra Zdovc,

4. b, Osnovna šola Hinka Smrekarja

Na ljubljanskem maratonu je bilo zelo zabavno. Tekla sem v skupini deklet od 3. do 5. razreda. Naš tek ni bil tekmovalen, ampak promocijski. To pomeni, da naših rezultatov niso merili.

Ko sem tekla, sem se dobro počutila. Nekatera dekleta so se pohvalila, da so zmagala, ampak meni je bilo vseeno za zmago. Važno je, da sem se zabavala.

Krog, ki sem ga pretekla, je bil naporen, ampak sem se potrudila in prišla do konca. Ko smo začeli teči, sem imela malo treme. Med tekom so nas navijači spodbujali, zato sem začela teči kot strela. Na koncu sem bila utrujena, ampak smo potem dobili vodo in prigrizek. To je bilo dobro.

O maratonu sem se za Časoris in Ljubljano pogovarjala tudi z Mino, Zaro in učiteljem Urošem iz OŠ Hinka Smrekarja. Povedali so mi, kako so se počutili in kako so se imeli, ko so tekli. Od njih sem se naučila veliko zanimivega.

Mina Atintas, 3. razred: »Najbolj mi je bilo všeč, da sem videla mamico ob progi. Malo je bilo težko, najbolj pred ciljem. Zelo mi je bilo všeč, da so bili navijači glasni. Začela sem teči bolj od zadaj, ker mi je mami rekla, naj grem najprej malo bolj počasi, pred ciljem pa naj začnem hitro teči. Na cilj sem prišla med zadnjimi, ampak bom še kdaj tekla, ker je bilo zabavno.«

Zara Zorko, 5. razred: »Fajn je bilo teči, bolje kot lani in predlani, zdi se mi, da sem se še bolj potrudila.«

Uroš Stankovič, učitelj OPB in spremljevalec tekačev: »Navijal sem za naše športnike, ampak ne toliko, kot bi želel, ker sem moral otroke peljati na štart. Otrok ni bilo težko kondicijsko pripraviti in jih motivirati za tek, saj se zelo zabavajo, težko pa je bilo zanje skrbeti med prireditvijo, saj je tukaj velika gneča.«

Foto: Sonja Merljak/Časoris

Tečemo in navijamo!

Z BOBRI MED POEZIJO

Tadeja Pungerčar

Bobri, 10. ljubljanski festival kulturno-umetnostne vzgoje (20. 1. do 8. 2. 2018)

Bobri, ki ob začetku leta za tri tedne v Ljubljano pripeljejo živahno kulturno dogajanje za otroke in mlade, **praznujejo 10. rojstni dan**. Festival vsako leto izpostavi določeno temo: v preteklih letih smo podrobneje predstavljali knjigo, likovne umetnosti, film, glasbo, arhitekturo in oblikovanje, ekologijo in večkulturnost. V letu 2018 bo rdeča nit festivala poezija, ki jo bomo na različne načine predstavljali obiskovalcem.

**Prevzem brezplačnih vstopnic:
sobota, 13. januarja, od 11. do 16. ure,
Festivalna dvorana, Vilharjeva 11**

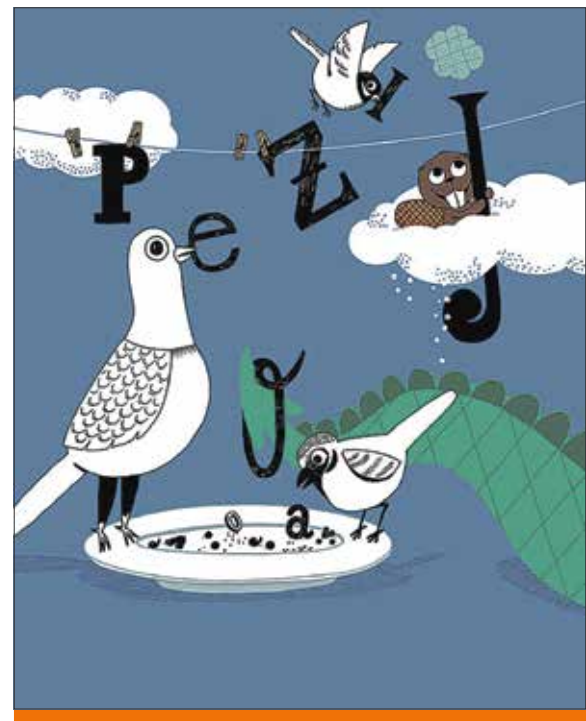
V svet poezije bomo vstopali preko različnih glasbenih, gledaliških, knjižnih in filmskih dogodkov, na številnih delavnicah se bomo z njo poigrali, iskali rime in kovali svoje ... Spoznavali bomo slovenske pesnike, tako tiste, ki jih ni več med nami, a so pomembno zaznamovali področje pesništva za otroke, kot tiste, ki nas s svojim pisanjem in nastopi razveseljujejo še danes.

Odprtje, ki bo tudi tokrat potekalo v Slovenskem mladinskem gledališču, bo posvečeno poeziji Toneta Pavčka. Pred leti se je Tomaž Grom z Zavodom Sploh v projektu *Sonce in sončice po vsem svetu* odločil v glasbo preliti zvočnost in barvitost Pavčkovih verzov, k izvirnosti predstave pa pripomorejo prevodi poezije v tuje jezike, ki jih bomo slišali v izvedbi slovenskih in tujih umetnikov.

Verzom številnih slovenskih pesnikov bomo lahko prisluhnili tudi na sklepnem dogodku festivala, ki bo na slovenski kulturni praznik v Centru urbane kulture Kino Šiška. V gledališko-glasbeni predstavi *Sončnica na luni* v produkciji Lutkovnega

gledališča Ljubljana in Centra urbane kulture Kino Šiška bodo ustvarjalci uprizarjali pesmi, ki razpirajo otroške čustvene svetove in spregovorijo o občutkih – o notranjih turbulencah ljubezni, strahu, poguma, upora, nesreče, prijateljstva, žalovanja in veselja. Ustvarjalci so navdih našli v antologiji *Sončnica na rami*, ki je pred kratkim doživela svojo četrto izdajo. Program 10. festivala sestavljajo še druge prireditve, ki se tako ali drugače dotikajo poezije. To so različne glasbene, gledališke, plesne in literarne predstave ter številne zanimive dejavnosti in projekti, pri katerih se otroci in mladi preizkusijo kot soudeleženci, poučna in zabavna gradiva ter srečanja s številnimi ustanovami, ki delujejo na področju kulture in skrbijo za navzočnost umetnosti, domišljije in dobre volje v naših življenjih.

📍 Sredi januarja skočite na spletno stran www.bobri.si in preverite program festivalskega dogajanja.

Za podobo jubilejnih 10. Bobrov je poskrbela ilustratorica Tanja Komadina.

NEVERJETNA LETA: DINAMIČNI TRENINGI STARŠEVSTVA

Besedilo in fotografije: Veronika Sorokin

V različnih krajih v Sloveniji od aprila 2015 v okviru mednarodno priznanega programa »Neverjetna leta« potekajo dinamični in nadvse poučni treningi starševstva. Njihova avtorica je ameriška psihologinja Carolyn Webster-Stratton iz Seattla, ki se s področjem otroške psihologije ukvarja že več kot 30 let. Treningi so namenjeni staršem otrok od 3. do 8. leta starosti, ki se soočajo s težavnim vedenjem svojih otrok. Kot nezanemarljiv podatek omenimo, da je jeseni 2016 pri Založbi UMco v slovenskem prevodu izšel priročnik za starše *Neverjetna leta*.

Delavnice, ki se v organizaciji usposobljene ekipe slovenskih strokovnjakov s področij otroške psihologije, socialne pedagogike idr. odvijajo v različnih institucijah in svetovalnih centrih, so brezplačne, zanimanje pa vse večje. Program »Neverjetna leta« je bil kot pilotski projekt v letu 2015 vzpostavljen in financiran iz sredstev Norveškega finančnega mehanizma, zdaj pa ga financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. V Ljubljani ga trenutno izvajajo štiri institucije: Javni zavod Mala ulica, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše ter Služba za otroško psihiatrijo in Ambulanta za avtizem na Pediatrični kliniki Ljubljana. Program temelji na zahtevnem in strukturiranem izobraževanju, pri čemer vključuje tudi praktične domače naloge. V Mali ulici, kjer sem se o treningih, strokovnih izzivih in odzivih staršev pogovarjala z ekipo mladih izvajalk programa, se z dvema skupinama staršev srečujejo enkrat tedensko, posamezna delavnica pa skupaj s premorom traja dobri dve uri. Predvidenih srečanj je 15.

Treningi obsegajo programe za starše, učitelje in otroke, namenjeni so zmanjševanju in zgodnjemu odkrivanju vedenjskih težav pri otrocih ter krepitevi njihovih socialnih veščin, samonadzora in čustvenega izražanja. Kot je povedala pedopsihiatrinja dr. Marija Anderluh iz Službe za otroško psihiatrijo na Pediatrični kliniki Ljubljana in koordinatorka Neverjetnih let, se »razdiralno vedenje kaže že v predšolski dobi. Prepoznamo ga kot nevodljivost, agresivnost, v izbruhih jeze, kljubovalnosti itd., kasneje pa se mu pridružijo še laži, medvrstniško nasilje, lahko se stopnjuje z zlorabo alkohola in drog, pa tudi z drugimi kršitvami družbenih norm in zakonov.«

»Vsako srečanje je tematsko in temelji na video posnetkih. Prve pol ure se posvetimo domači nalogi, nato z metodo možganskih neviht obravnavamo

določeno tematiko, čemur sledi krajši premor. Nadaljujemo z video posnetki, igranjem vlog in delom v parih. Glede na samo zasnovo programa lahko starši ozavešajo svoj pristop, kakšen je bil ta pred vstopom na delavnico in po zaključku druženja. Na naših srečanjih morajo starši izpolniti več psiholoških vprašalnikov. Najprej že v sami prijavi fazi, nato pred začetkom treningov, po zaključenem 3-mesečnem druženju in tudi kasneje, pol leta po zaključku programa. To vsekakor pripomore k spreminjanju posameznikovega avtopilota v odnosu do otroka.«

Duši Kumer,
koordinatorka programa za starše,
univ. dipl. socialna pedagoginja

Koordinatorke programa za starše Manca Kaliman in Duši Kumer sta povedali, da srečanja v prvi vrsti temeljijo na preventivnem programu, ki se je s strani avtorjev in neodvisnih raziskovalcev izkazal kot učinkovit pri izboljšanju veščin starševstva in vzgojnih učiteljskih metod. Vsebina in izvedba delavnic v celoti temeljita na strokovnih temeljih krovnega programa »Neverjetna leta« omenjene ameriške psihologinje, redka odstopanja v vsebinskem pogledu se uvedejo le zaradi prevelikih kulturnih razlik. Na tem mestu povejmo, da je ameriška permissivna vzgoja vendarle precej drugačna od demokratične, mestoma tudi avtoritarne vzgoje, ki je nam bližje.

Pomembna novost v sklopu programa Neverjetna leta, ki je pika na i treningom starševstva, je »Dinozavrova šola«. Od septembra 2016 poteka v Mali ulici, gre pa za vzporedni izobraževalni program, namenjen otrokom staršev, vključenih v program Neverjetna leta.

»Zaradi velikega zanimanja in čakalne vrste smo morali vzpostaviti sistem izbire staršev v program. Predusem je odvisna od vedenjske specifikacije njihovih

otrok, prislunemo zlasti kompleksnejšim vedenjskim primerom. Na naših srečanjih po metodi »pozornosti in ignoriranja« usmerjamo starše, kako se poglobiti v sleherni odnos. To v praksi pomeni, da jih spodbujamo k temu, da pri svojem otroku opazijo tudi njegovo sleherno samoumevno vedenje, ga pohvalijo, se odzovejo nanj ipd. Odzivi staršev na program Neverjetnih let so izjemno pozitivni.«

Manca Kaliman,
koordinatorka programa za starše,
univ. dipl. socialna delavka

»Urice druženja z otroki posvetimo igranju vlog, pri čemer se učimo spoštovati pravila, upoštevati soigralce, nadzorovati

čustva itn. Pri tem sta nam v največjo pomoč lutki Dina – ravnateljica šole za dinozavre in Wally – reševalec problemov. Delo z otroki terja veliko več prilagajanja in dinamike, vzamemo si tudi daljši odmor. Podobno kot starši tudi otroci vsakič dobijo domačo nalogo, o kateri se naslednjič pogovorimo.«

Katja Poznič,
izvajalka in koordinatorka
programa Dinozavrova šola,
akademska restavratorka s
pedagoško-andragoško izobrazbo

»Ideje mladih spreminjamo v projekte in pomagamo pri njihovi uresničitvi«

Ivana Naceva

Foto: arhiv Mladi zmaji

Projekt mladim omogoči življenjsko izkušnjo ter pridobitev pomembnih kompetenc.

MESTNI INKUBATOR MLADIH ZMAJEV

Na pobudo javnega zavoda Mladi zmaji se je v Ljubljani oblikoval Mestni inkubator, ki mladim nudi mentorsko in finančno podporo pri uresničitvi njihovih idej. Letos v sodelovanju z izobraževalnim centrom za ustvarjalnost, podjetnost, pogum in učenje TiPovej! nadaljujejo program »Kaj je dobro in je lahko še boljše?«, ki pomaga aktivnim mladim od 18. do 29. leta v Ljubljani ideje spreminjati v projekte. In to od A do Ž.

Program se je začel novembra, ko so potekale tri delavnice, na katerih so mladi skozi diskusije in zabavo zbrusili svoje ideje do konkretnega projekta. Vse projekte bo nato premislila komisija, ki bo izmed njih izbrala največ 10 projektov za izvedbo. Projekti bodo ocenjeni na podlagi vrednosti, ki jo prinašajo mestu, pozitivnega učinka, ki ga imajo na skupnost, ter seveda na podlagi inovativnosti projekta ter zavzetosti prijavitelja. Izbrani mladi bodo imeli do aprila še pet individualnih mentorskih ur, ki jim bodo pomagale uresničiti projekt, vsi pa bodo za izvedbo projekta dobili do 1000 evrov ter 200 evrov dodatne nagrade.

Namen programa je mlade slišati in jim dati možnost, da s svojo idejo izboljšajo kakovost življenja v Mestni občini

Ljubljana. Mladim nudi podporo za izvedbo njihovega projekta, hkrati pa jim omogoči življenjsko izkušnjo ter pridobitev pomembnih kompetenc, ki jim bodo v nadaljnjem življenju koristile. Vsem ostalim pa sporoča, da je uresničitev idej možna, a le, če verjameš vanje.

📍 Več o projektu najdete na:

www.mladizmaji.si/mestni-inkubator/

LEGENDA O ZMAJU IN PEHTRANU

Lana Urbančič Rak, študentka Fakultete za turistične študije – Turistica

Ko sem na internetu zasledila možnost sodelovanja v projektu Mladi zmaji, kjer mladi Ljubljančani in Ljubljančanke lahko svoje ideje realiziramo in pripomoremo k razvoju Ljubljane, sem brez odlašanja izpolnila obrazec za prijavo. Na razpis sem se prijavila predvsem zato, da dobim znanje in usmeritve mentorjev za razvoj projekta oziroma ideje. Kot že ime ideje pove, smo si z ekipo želeli povezati ljubljansko maskoto zmaja in Ljubljano s kulinariko, in ker smo odkrili zmajevo zelišče (pehtran), smo dobili odlično idejo. Naredili bomo pehtranove brezalkoholne pijače, ki bi se prodajale po turističnih trgovinah, lokalih in barih,

turističnih točkah, pa tudi v nekaterih trgovinah z živili.

Moj projekt ima na lokalno okolje prav poseben učinek, Ljubljana bo namreč dobila nov, inovativen in edinstven kulinarčni izdelek (ali morda več) za otroke in vse, ki ljubijo brezalkoholno osvežitev in okusno kulinariko. Z oblikovanjem serije izdelkov prav za Ljubljano bomo razširili izbiro okusov Ljubljane, hkrati pa s projektom želimo vplivati tudi na zmanjšanje uživanja nezdravih gaziranih pijač med mladimi in jih ozavešiti o pomenu in možnosti uporabe zelišč. V čim večjem obsegu bomo vključili tudi ljubljansko maskoto zmaja Ljubota in skupaj s turisti »poleteli« nad najlepšim mestom na svetu.

Brez podpore projekta Mestni inkubator bi verjetno nekoč, ko bi zbrala dovolj financ, uresničila ta projekt, z njihovo pomočjo pa ga lahko začnem uresničevati takoj. Njihova podpora mi pomeni več kot le finančno in mentorsko pomoč, pomeni tudi, da hodim po pravi poti. Mislim, da Ljubljana potrebuje več podobnih projektov oziroma povezovanja ter sodelovanja med njimi.

HUMANITARNI BALKAN RELI: OD LJUBLJANE DO TIRANE

Anita Volčanjšek, zaljubljena v knjige, gledališče in potovanja

K prijavi na razpis me je spodbudila letošnja udeležba relija do Mongolije in nazaj. Trije mladi popotniki smo se strpali v 30 let star Golf 2, spoznali 13 držav ter v 75 dneh naredili 30.000 km. Pogrešali pa smo druženje in aktivnosti z ostalimi ekipami.

Moja ideja je organizacija mednarodnega humanitarnega relija »Od Ljubljane do Tirane«. V Ljubljani bi bil štart (predvidoma konec junija) za vse ljubitelje starih avtomobilov (eden izmed pogojev), željnih druženja ter »vežbanja« v iznajdljivosti. Narediti želim spoznavne dni za udeležence relija, jih povezati z različnimi aktivnostmi (v sodelovanju z nekaterimi ljubljanskimi

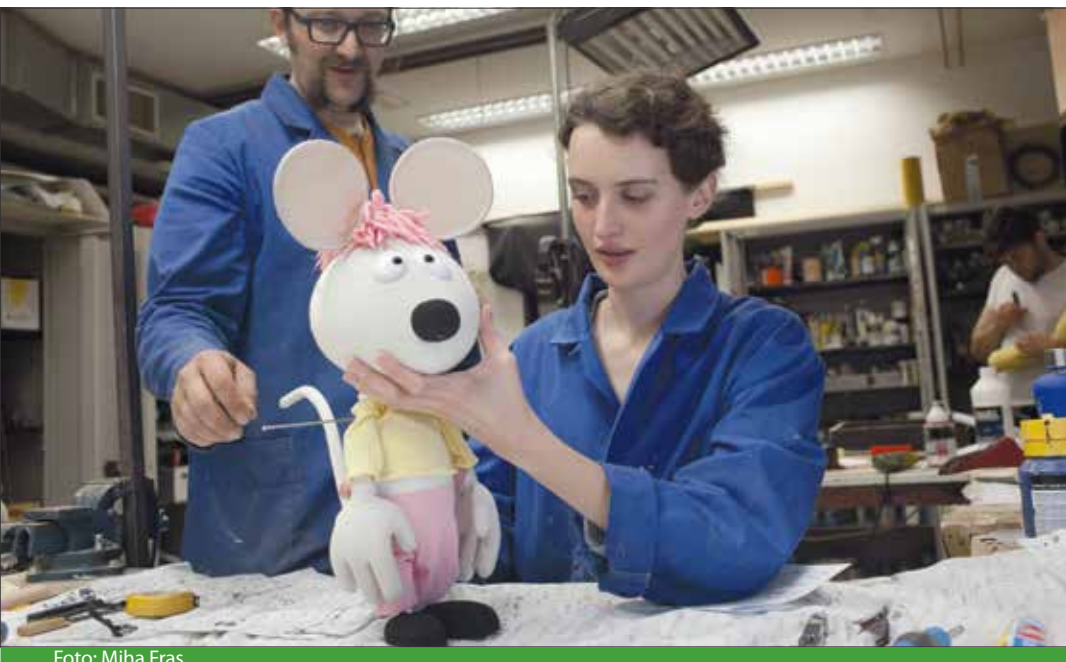

Foto: Miha Fras

Usposabljanje v Lutkovnem gledališču Ljubljana

partnerji) in poskrbeti za pozitivno vzdušje pod sloganom »Na poti nisi sam«. Od 3 do 4 dni bi se vse ekipe spoznavale, oblikovale konvoje za nadaljevanje poti in se naužile vsega, kar ponuja naša prestolnica. Ljubljana je idealna za raziskovanje, odkrivanje skritih kotičkov in uživanje. Reli omogoča, da zeleno mesto spozna še več turistov, mesto samo pa bi, že v času počitnic, dobilo veliko mladih, željnih druženja, humanitarnosti (del sredstev od štartnin gre ljubljanskemu društvu za zaščito živali in UKC-ju) ter odkrivanja neznanega. Vse ekipe čaka parkirišče, namestitev v hostlu, info točka z zemljevidi Ljubljane in vodiči. Po zaključenih aktivnostih pa gre zares: skupinski štart iz Ljubljane, kamor vsaka ekipa odide po svoji poti, le da v mesecu dni doseže Tirano.

Ideja je kompleksna, za realizacijo pa potrebujemo partnerje in dobro organizacijo. Menim, da bo Balkan reli s pomočjo Mestnega inkubatorja zaživel veliko hitreje. V slogi je moč!

KOMUNICIRAJMO BREZ TIPK

Članice projekta: **Tara Duralija, Eva Remec, Maja Krnaič, Kristina Škerjanec, Tjaša Kapun, Claudia Wilke Pacek**

Smo študentke socialne pedagogike, ki smo si zadale cilj spodbuditi mlade k aktivnejšemu preživljanju prostega časa, neodvisnega od novodobnih tehnologij oziroma brez telefonov. Zakaj? Zanima nas, ali nam lahko uspe med seboj komunicirati brez tipk.

Vse se je začelo na kavi s prijateljicami. Ali bolje rečeno: na kavi s telefoni v roki. Vsi to počnemo, ne da bi se tega sploh zavedali. Telefoni so postali podaljšek naših rok, njihova uporaba pa vse bolj zloraba in navada. Za nas je bilo dovolj eno neuspešno druženje, da smo si zaželele to tudi spremeniti. Ne samo pri sebi, tudi pri drugih. Oblikovati smo želele metode dela, ki bi spodbudile kritičnosti in samorefleksijo, hkrati pa ne bi delovale moralistično. S sloganom »Telefon zavij in zabavo odkrij!« smo želele poudariti, da obstajajo tudi drugačni načini preživljanja prostega časa, ki ne zajemajo uporabe telefona. Glavne aktivnosti našega projekta so zavijanje telefonov na gimnazijah, srednjih šolah in fakultetah. Prav tako je tudi deljenje interaktivnih letakov (po kavarnah, gledališčih in drugih prostorih, ki so v prvi vrsti namenjeni druženju) namenjeno temu, da preseneti uporabnike in jih morda, tudi če le za trenutek, spodbudi k temu, da so v neposrednem stiku sami s seboj in okoljem.

Načrtovanje tega projekta je zelo obsežno in zahtevno, zato smo bile mnenja, da bi nam dodatna podpora Mestnega inkubatorja brez dvoma koristila. Mestni inkubator nudi tako delavnice kot tudi individualno vodenje, kar nam je bilo v veliko pomoč pri načrtovanju vseh podrobnosti in kasneje tudi izvedbi in nadzoru naše uspešnosti.

Spodaj vam dodajam povezavo na našo facebook stran in naš blog:

📍 www.facebook.com/komunicirajmobreztipk/
komunicirajmobreztipk.blogspot.si/

NAPOVEDNIK DOGODKOV ZA MLADE

Društvo »UP« organizira

»Šolo vseživljenjskih veščin«.

19. 12. 2017: *Kdo si in kaj lahko postaneš?*

16. 1. 2018: *Pasti odraščanja s sodobno tehnologijo*

20. 2. 2018: *Čustveno izsiljevanje – strategija, ki uničuje odnose*

Predavanja potekajo v Knjižnici Otona Župančiča na Kersnikovi ulici 2 v Ljubljani.

📍 Več: www.drustvo-up.si

Zavod Ypsilon organizira 2 delavnici:

6. 2. 2018 ob 18. uri: *Učinkovito vodenje projektov*

13. 2. 2018 ob 18. uri: *Hitra šola organizacije dogodkov*

Delavnici bosta potekali v ABC Hubu (spodnja etaža Emporiuma, BTC City Ljubljana).

📍 Več: <http://ypsilon.si>

Društvo za nenasilno komunikacijo

Individualna pomoč otrokom in mladim z izkušnjo nasilja. Pomoč lahko poteka v obliki druženja s prostovoljko ali individualnih svetovanj s svetovalko na društvu. Obe obliki pomoči sta brezplačni. Vključijo se lahko otroci in mladi, stari od 4 do 15 let, ne glede na spol, socialni status družine, v kateri živijo, državljanstvo ali druge osebne okoliščine.

Zmorem drugače – vodena skupina za mlade fante, ki se vedejo nenasilno.

Skupina ponuja mladostnikom varen prostor, v katerem lahko izrazijo svoje ideje, mnenja, prepričanja, dvome in vprašanja. Mlade spodbujamo, da izražajo svoja mnenja, pa tudi nestrinjanja z idejami drugih na način, ki nikogar ne poniža, užali, razvrednoti ali drugemu kakorkoli odvzame moč. Prav tako jim pomagamo, da razvijajo pozitivno samopodobo, kar jim omogoča, da občutke moči iščejo v sebi in ne v nadvladi nad drugimi.

📍 Več: www.drustvo-dnk.si

PODJETNO V SVET PODJETNIŠTVA

Ustvarjalnikov program podjetniškega opismenjevanja mladih

Nada Šumi

V okviru srednješolskih krožkov, ki jih ljubkovalno imenujemo »podjetniški peskovnik«, imajo mladi možnost svoje ideje – ne glede na to, kako (pre)drzne so – pretvoriti v resnične posle. Letošnja generacija mladih podjetnikov, že šesta, odkar se program izvaja, močno izstopa po družbeni odgovornosti, saj je skoraj polovica vseh zamisli, ki so jih mladi izpeljali, družbeno odgovornih. To velja tudi za prejemnico naziva Naj mladinski startup 2017, Saro Hrašar, ki ji je mednarodna komisija vlagateljev podelila povabilo in delno štipendijo za študij na elitni ameriški univerzi Watson.

Zmagovalka največjega mladinskega podjetniškega tekmovanja v tem delu Evrope, ki se ga vsako leto udeležuje več kot 500 srednješolcev iz Slovenije in tujine, je dijakinja tretjega letnika Gimnazije Celje – Center, ki je vlagatelj prepričala s Compatki. Namenjeni so osebam na invalidskih vozičkih, da po vrnitvi s sprehoda z umazanimi kolesi ne umažejo doma. Mlada podjetnica prek spletne strani izdelek že uspešno prodaja kupcem, a pomembnejše kot zaslužek se ji zdi to,

“Mlada generacija bolj kot v dobiček verjame v družbeno korist.

da »osebam z gibalno oviro zagotovimo dostojanstvo pri vsakodnevnih drobnih ritualih, ki delajo življenje najbolj polno, a jih praviloma niso deležni.« Sara Hrašar dodaja, da je navdih za izdelek njen oči, ki je na invalidskem vozičku.

Vzgoja nove generacije voditeljev, ki bodo pozitivno vplivali na gospodarstvo

Ustvarjalnikov program mlade spodbuja, da se že v času šolanja preizkusijo v podjetniških vodah. Njegov ustanovitelj, Matija Goljar, sicer znan tudi kot voditelj podjetniške oddaje Štartaj, Slovenija, pojasnjuje: »V času, ko še vedno govorimo o visoki brezposelnosti mladih in malo priložnostih, ki jih ponuja trg dela, bodo zagotovo v prednosti tisti, ki bodo že izpeljali kakšen posel. Tudi če ga ne bodo nadaljevali, jim bodo ostale izkušnje, znanja in veščine, zaradi katerih ne bo

Foto: arhiv društva Ustvarjalnik

S svežimi zamislimi postavljamo temelje svoji prihodnosti.

prav veliko možnosti, da bodo obstali na zavodu za zaposlovanje.«

Sistematično podjetniško opismenjevanje, kot ga izvaja Ustvarjalnik, pomeni možnost, da mladim podjetniški mentorji z nasveti in zgledi privzgojijo podjetno miselnost, a še pomembnejše, da bodo z njihovo pomočjo postali odgovorni posamezniki, ki bodo s svojimi ravnanji soustvarjali družbo, ki temelji na poštenem poslovanju in etičnih načelih. »Veliko nam pomeni, da kar polovica mladih za svoje projekte izbere družbenokoristne iniciative, pa čeprav imajo možnost ustvariti kakršenkoli posel. To je najlepši dokaz, da vzgajamo mlado generacijo, ki spreminja splošno priznano paradigmo, da mora biti poslovni svet komolčarski in brezkompromisen,« še dodaja Goljar. Med osmimi finalisti največjega slovenskega mladinskopodjetniškega tekmovanja je bilo družbenokoristnih projektov kar pet. V Ustvarjalniku so prepričani, da je to znak, da se bo način razmišljanja v gospodarstvu v prihodnosti, ko bo odrasla ta generacija, zelo spremenil.

Poziv izkušenim podjetnikom, da postanejo mentorji

Ustvarjalnik tudi to šolsko leto organizira podjetniške krožke v vseh večjih krajih po Sloveniji, zato v svoje vrste vabi vse podjetnike, ki bi bili pripravljeni z zgledom in izkušnjami pomagati do prvih poslovnih korakov bodoči generaciji.

➔ **Prijavni obrazec lahko zainteresirani podjetniki najdejo na www.ustvarjalnik.org.**

O PREKARNOSTI MED MLADIMI

dr. Tanja Pihlar

Prekarnost je zlasti razširjena med mladimi, saj se jih skoraj sedemdeset odstotkov po diplomi zaposli na ta način. Toda v kolikšni meri gre pri prekarnosti za svobodno odločitev posameznika in koliko je mladim ta položaj vsiljen?

Inštitut za študije prekariata, Društvo slovenskih pisateljev in Trubarjeva hiša literature so 12. oktobra v Trubarjevi hiši organizirali okroglo mizo z naslovom »Iz študentstva v prekarnost«. Sogovorniki so bili: režiser, pisatelj in novinar Goran Vojnovič, pesnik Vid Sagadin Žigon ter predsednik Študentske organizacije Slovenije Aleksandar Spremo. Pogovor je vodil Črt Poglajen, vodja omenjenega inštituta.

Kaj je prekarnost?

Vojnovič je menil, da mnogim svoboda ustreza, vendar ni res, da si vsi izberejo svobodo v vsakem obdobju življenja in v vsakem položaju, ne glede na to, za kakšno svobodo gre. Opozoril je tudi na razliko med prekarstvom in svobodnjaštvom, sam se ima za svobodnjaka: »Moja svoboda je izbrana, ker imam privilegij, da lahko izbiram projekte in mi ni treba sprejeti vsakega. Da to dosežeš, je potrebno kar precej časa. Na začetku ne moreš, nato si ne upaš zavrniti, ker ne veš, kakšne bodo posledice v tem majhnem prostoru, in se bojiš, da se boš komu zameril. Imam srečo, da si to lahko zdaj privoščim; marsikdo pa je v prvi fazi, ko ne more odkloniti, ali pa

je v drugi fazi, ko bi že lahko odklonil, a si še ne upa. To pa so prav prekarci, ki ne morejo izbirati projektov in se sami ne odločajo, koliko bodo delali.« V veliko poklicih, na primer na področju filma in vizualne umetnosti, se delo danes opravlja projektno.

Tudi Spremo je menil, da je pri tem ključna vsiljena odločitev. Problem niso različne oblike dela, kot so podjemna in avtorska pogodba, študentska napotnica, ampak to, da se zlorablja za druge namene. Prekarci delajo dolgo časa za istega naročnika; za opravljanje istega dela zaslužijo manj od redno zaposlenih in so brez socialne varnosti. Ker to ni sistemsko urejeno, veliko delodajalcev to izkorišča in jih tako rekoč prisili v to. Vojnović je opozoril na to, da je prekarnost razširjena tudi v državnih ustanovah, javnih zavodih ipd. in ne le v zasebnem sektorju. Še zlasti pereča je plačilna nedisciplina.

O prekarosti na področju kulture je spregovoril Sagadin Žigon: »Vrhunski umetniki, humanistični znanstveniki, antropologi, sociologi, filozofi so večinoma prekarci. V današnji družbi, ki je izrazito materialistično naravnana, sodi humanistika med suficitarne poklice. Pozablja se, da je osnovni temelj, na katerem bi moralo temeljiti vse ostalo. Duhovno delo danes ni cenjeno, težko je prepričati materialistično naravnane ljudi, da pravzaprav sploh kaj delaš, če pišeš – to sodi v območje prostega časa.« Problematično je, če ima kdo previsoko izobrazbo, saj so takim vrata marsikje zaprta. Država noče posegati v delovanje

“ V kolikšni meri gre pri prekarosti za svobodno odločitev posameznika in koliko je mladim ta položaj vsiljen?

trga, mlade prepušča njegovi stihiji in nima nobene vizije, kako bi jih zaposlila po končanem študiju.

Spremo je povedal, da je tudi študentsko delo prekarno, in sicer v primerih, ko gre za fiktivno vpisane študente, ki delajo na študentsko napotnico in izpolnjujejo elemente delovnega razmerja. Ker so cenejši od redno zaposlenih, delodajalci to izkoriščajo. Vendar so se s spremembo zakonodaje v zadnjih letih fiktivni vpisi močno omejili. Študentsko delo je po njegovem socialni korektiv, saj so povprečni mesečni stroški študija visoki, premalo je državnih štipendij; mnogi si

morajo zato pomagati z alternativnimi viri financiranja.

Ureditev prekarstva

Kako bi bilo mogoče položaj prekarosti urediti in kakšno vlogo ima pri tem civilna družba? Po Vojnovićevem mnenju se bo moral sindikat ovedeti, da je današnja norma na trgu dela prekarnost: »To ne pomeni, da bo moral prenehati ščititi vse redno zaposlene, ampak da bomo dobili modernejšo obliko sindikalnega gibanja, ki bo ugotovila, kateri problemi so za prekarce, ki so si med seboj zelo različni, najbolj pereči, in jih bo začel odpravljati.« Sindikati so se prepozno odzvali, prekarnost je že dolgo pereča, šele v zadnjem času se je začelo o tem več govoriti. Veliko je stvari, ki jih je treba urediti in odpraviti anomalije, da bo prekarci lahko normalno preživel in ne bo, kot je pripomnil Sagadin Žigon, »imel nenehnega občutka ogroženosti«. Slednji v civilni družbi pogreša resno opozicijo temu sistemu, tako levemu kot desnemu krilu, neko neodvisno pozicijo, ki ne bi bila sistemska in bi mogla premakniti stvari. Vlogo akademikov pa vidi v oblikovanju teorije o prekarstvu, saj je najboljša praksa vrnitev k teoriji.

S tem se je strinjal tudi politolog Andrej A. Lukšič, visokošolski učitelj na FDV-ju, ki je povedal, da je projektno delo razširjeno tudi na akademskem področju. »Celotna raziskovalna sfera je od leta 1990 na projektih, ki se menjajo vsakih 2–5 let in ni zagotovljenega vseživljenjskega financiranja.« Mladi, ki vstopajo v akademski svet, so v zelo različnem položaju. Treba je začeti pri oblikovanju teorije, ki je najboljša možna praksa, saj je praksa brez teorije slepa.

Andrej Rozman Roza je dodal, da je »naša moč naš vpliv, dobiti moramo besedo in medije«. Miran Zupanič, profesor filmske režije na AGRFT-ju, je v razpravi pogrešal predvsem razmislek o vzrokih in družbenih posledicah prekariata. Dejal je, da je iluzorno pričakovati, da bodo država in politične stranke reševale problem prekarnosti, ker »država skrbi za obstoječa razmerja gospodarstva in znotraj tega poskuša ohraniti vzdržno stanje. Besede politikov veljajo le toliko časa, dokler ne dobijo našega volilnega glasu, nato pa se pričnejo kombinatorike in računice. Zdravstvo, šolstvo, kultura – država je eden od glavnih generatorjev prekariata, ker tem dejavnostim glede na njihov obseg zagotavlja bistveno premalo denarja. Obseg javnih služb rešuje tudi tako, da ne zaposluje novih ljudi, ampak jih najema pod bistveno slabšimi pogoji.«

Še zlasti pa bi nas morale skrbeti dolgoročne družbene posledice prekarnosti, saj se nekdo, ki je v negotovem položaju, težje odloča za ustvarjanje družine.

V Mladinskem središču Vič organizirajo zate naslednje dogodke:

20. 12. 2017 (od 15. ure dalje) ter 10. 1., 17. 1., 24. 1., 7. 2. in 14. 2.

2018: Kreativne delavnice Kamra – snežna dekoracija. Delavnice potekajo celo leto. Na delavnicah se ustvarja iz različnih materialov in različnih tehnik.

27.–29. 12. 2017: Počitniški program (Vodno mesto Atlantis, Kinodvor, kuharija ...)

9. 1. 2018 (dopoldan od 10. ure dalje): Medgeneracijske delavnice – fimo masa. Gre za povezovanje mladostnikov in starejših ter aktivnega delovanja mladostnikov, prostovoljcev in programa kot takega v lokalni skupnosti.

11. 1., 18. 1., 25. 1., 1. 2. in 8. 2. 2018: Družabne igre z različnimi naslovi. Delavnice bodo namenjene izboljšanju komunikacijskih spretnosti, samospoštovanja in samopodobe, učenju socialnih veščin, izražanju čustev in domišljije, povezovanju v skupini in zabavi.

13. 2. 2018: Medkulturne delavnice – namizne igre medkulturno. Medkulturne delavnice so namenjene srečevanju mladih proslilcev za azil, mladih prostovoljcev in mladih, ki obiskujejo program Mladinsko središče Vič, ter vseh mladih v lokalni skupnosti, ki jih to zanima. Dogodki potekajo v Mladinskem središču Vič (Trg MDB 14).

☎ Več: www.msvic.si

Mladi zmaji

21. decembra prazničnemu utripu mesta dodajamo dva dogodka za mlade.

Ob 15.30 vas s partnerji vabimo na praznični ulični dogodek Neki dogaja v Celovških, ki bo potekal na prostem, na eni od postojank Uličnih zmajev, v Celovških dvorih. **Med 16.00 in 19.30** se nam na drugem koncu mesta pri Mladih zmajih Zalog, **Zaloška 220**, lahko pridružite na Pravljicnem večeru s Slonom. Prireditelji mladih za mlade je namenjena druženju ob peki piškotov in izdelavi optičnih igrač ter projekciji kratkega filma, ki je nastal na delavnicah. Pravljicni večer bomo zaključili s projekcijo animiranega filma Medena koža (r. Jung, Laurent Boileau, l. 2012, 75 min, 10+). Po filmu sledi pogovor. Dogodek je primeren za raznoliko občinstvo, od otrok do najstarejših obiskovalcev. Vstop na oba dogodka je prost.

☎ Več: www.mladizmaji.si

Delo Mestnega sveta

Poročilo o 28. seji Mestnega sveta MOL

Veronika Sorokin

Sprejeti dokumenti

Na **28. seji** (23.10.2017) so svetnice in svetniki odločili o naslednjih zadevah. Marku Aškercu preneha mandat namestnika predsednika Sveta za varstvo pravic najemnikov stanovanj; za namestnika predsednika sveta se imenuje Jovo Denkovski. V Svet javnega zavoda Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije se za predstavnike MOL imenujejo: Nives Cesar, Miran Gajšek, David Polutnik, Metka Tekavčič, Aleš Vidmar, za predstavnike zainteresirane javnosti pa Barbara Vrtačnik, Lidija Breskvar Žaucer in Marta Turk. V Svet javnega

zdravstvenega zavoda Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije Soča so izvolili Barbaro Kobal Tomc, v svet JZ Psihiatrične klinike Ljubljana Marijo Horvat, h kandidaturi za ravnateljico Osnovne šole Kolezija so dali pozitivno mnenje Mateji Miklavčič in Nini Triler. ● Sklenili so, da se v okviru urejanja cestnega prometa ukine projekt ureditve kolesarske mreže v MOL s sofinanciranjem ESRR (CNT) in se ga nadomesti s petimi novimi projekti; v podprogramu Investicijsko vzdrževanje, gradnja občinskih cest pa se ukineta projekta s šifro prenova Trubarjeve ceste

v Ljubljani in prenova Erjavčeve ceste od Cankarjevega doma do ulice Josipine Turnograjske z navezavo na južni Trg republike; projekta se nadomesti z novima projektoma. V podprogramu Osnovno šolstvo se za OŠ Kolezija najavi projekt ureditve igrišča na strehi novozgrajenega prizidka in nakup dostavnega avtomobila za dostavo hrane. ● Svetnice in svetniki so nato potrdili vse proračunske dokumente. ● Svetnice in svetniki so potrdili tudi Predlog spremembe finančnega načrta Javnega stanovanjskega sklada MOL za leti 2017 in 2018, dopolnjeni Osnutek Odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o Občinskem

prostorskem načrtu, Predlog rebalansa poslovnega načrta družbe JP Ljubljanska parkirišča in tržnice za leto 2017.

Glavni poudarki razprave

28. sejo so mestne svetnice in svetniki začeli z obravnavo Rebalansa proračuna Mestne občine Ljubljana za leto 2017, v okviru katerega so vzeli v precep 7 županovih amandmajev. Pri tej točki so spregovorili tudi o Predlogu sprememb proračuna za leto 2018, ki je za 51,3 milijona evrov višji od sprejetega proračuna in znaša 385,3 milijona evrov. Ob njem so na mizo prejeli 13 županovih amandmajev, predvsem zaradi spremenjenih

Napovednik dogodkov v četrtnih

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
DELAVNICA O TEMELJNIH POSTOPKIH OŽIVLJANJA IN PRIKAZ UPORABE DEFIBRILATORJA	Defibrilator je aparat, s pomočjo katerega lahko rešimo življenje komu s srčnim zastojem. Naučimo vas pravilne uporabe defibrilatorja. Brezplačne meritve krvnega sladkorja, tlaka in holesterola. Delavnica je namenjena vsem generacijam.	ČS POSAVJE ČS ŠIŠKA ČS JARŠE	Četrtek, 18. 1. 2018, ob 18. uri Četrtek, 25. 1. 2018, ob 18. uri Četrtek, 15. 2. 2018, ob 18. uri Četrtek, 22. 2. 2018, ob 18. uri	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana Trg komandanta Staneta 8, klet, sejna soba Jesenkova 1, I. nadstropje, sejna soba PGD Šmartno ob Savi, Kopna pot 6
MOŽGANSKI FITNES Z JASMINO LAMBERGAR: VAJE ZA IZBOLJŠANJE SPOMINA	VAJE ZA IZBOLJŠANJE SPOMINA ● ali lahko priključimo preteklo dogodka ● zakaj se ne spomnimo ● z vajami do boljšega priklica Priznana mednarodna trenerka spomina Jasmina Lambergar iz Centra za urjenje spomina vas bo naučila tehnik za boljše pomnjenje. Z vajami za spomin bo razgibala vaše možgane.	ČS JARŠE ČS POLJE	Sreda, 10. 1. 2018, ob 18. uri Sreda, 14. 2. 2018, ob 18. uri	Sedež ČS Jarše, Kvedrova c. 32, I. nadstropje, sejna soba Center Zalog, Zaloška 267, I. nadstropje, sejna soba
DEMENCA – PREPOZNAVANJE IN PRVI ZNAKI DEMENCE	Demenca je kronična napredujoča bolezen, ki prizadene možganske celice, odgovorne za spomin, mišljenje, orientacijo, razumevanje, računske in učne sposobnosti, sposobnosti govornega izražanja ter presoje. Namen strokovnih predavanj je omogočiti osebam prepoznavanje prvih znakov demence (izvedba: strokovni sodelavci Združenja za pomoč pri demenci Spominčica). Strokovno predavanje je namenjeno svojcem in drugim, ki skrbijo za osebe z demenco v domačem okolju.	ČS ROŽNIK	Sreda, 17. 1. 2018, ob 17. uri	Sedež ČS Rožnik, Viška cesta 38, sejna soba
ZA VEČJO VARNOST V CESTNEM PROMETU – SOŽITJE	Delavnice: ● osvežitev znanj pravil cestnega prometa ● praktične izkušnje policije ● svetovanje o zdravstvenih kriterijih za vožnjo ● temeljni postopki oživljanja ● varna vožnja po avtocesti in hitri cesti ● svetovalna vožnja z ocenjevalci na voziščnem izpitu – inštruktorji varne vožnje Delavnice so namenjene starejšim voznikom in voznikam, ki bi radi ostali čim dlje mobilni in varni na cestah.	ČS JARŠE	Sreda, 10. 1. 2018, od 9.30 do 13.00	PGD Šmartno ob Savi, Kopna pot 6
SREČEVALNICA KORK ZELENA JAMA	Različne delavnice – program je objavljen na http://www.ljubljana.ozrk.si/sl/SRECEVALNICA	ČS JARŠE	Četrtek, 21. 12. 2017, 4. 1. 2018, 18. 1. 2018, 1. 2. 2018 in 15. 2. 2018, od 10. do 12. ure	Zelena jama, Perčeva 22
SREČEVALNICA ČAJ OB PETIH	Brezplačna srečanja in delavnica ročnih del – pletenje, kvačkanje, klekljanje. (RK Slovenije, OZ Ljubljana)	ČS CENTER	Vsak torek ob 16. uri	Rozmanova 12, mala sejna soba
USTVARJALNE DELAVNICE	Božično-novoletne ustvarjalne delavnice, druženje ob čaju. (HD Nikoli sam in ČS Center)	ČS CENTER	Vsak torek ob 15.30	Štefanova 11, sejna soba
MERJENJE KRVNEGA TLAKA	Ustvarjalne delavnice, ročna dela, barvanje mandal in pobarvank. (DU Poljane)	ČS CENTER	Vsak torek od 12. do 14. ure	Zarnikova 3, pisarna društva, soba 5
DELAVNICA ZA URJENJE SPOMINA	Merjenje krvnega tlaka. (HD Nikoli sam in ČS Center)	ČS CENTER	Sreda, 10. 1. 2018, od 17.00 do 17.30	Zarnikova 3, dvorana
UPORABA IN DELO Z NIHALOM	Vaje za krepitev in urjenje in ohranjanje spomina, pozornosti in socialne inteligence. Delavnica je namenjena starejšim. (HD Nikoli sam in ČS Center)	ČS CENTER	Sreda, 10. 1. 2018, od 17.30 do 19.00	Zarnikova 3, dvorana
AKTIVIRANJE ČAKER	Spoznavna in predstavitvena delavnica. Uporaba in delo z nihalom za osebne namene. Izdelava in uporaba rozet za delo z nihalom. (HD Nikoli sam in ČS Center)	ČS CENTER	Sreda, 17. 1. 2018, od 17.30 do 19.00	Zarnikova 3, dvorana
JOGA ZA STAREJŠE	● Energijske delavnice za boljše počutje in zdravje. ● Korenska in spolna čakra. ● Vpliv na naše počutje in zdravje ter vaje za aktiviranje in vzpostavljanje ravnesoja v čakrah. Delavnica je namenjena polnoletnim osebam. (HD Nikoli sam in ČS Center)	ČS CENTER	Sreda, 20. 12. 2017 in 24. 1. 2018, od 17.30 do 19.00	Zarnikova 3, dvorana
KONCERT OB 35-LETNICI MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA PENTAKORD	Redne tedenske vaje joge za spodbujanje in krepitev zdravega načina življenja. Vaje pomagajo pri lajšanju bolečin in drugih zdravstvenih težav. (HD Nikoli sam in ČS Center)	ČS CENTER	Vsak torek, od 9.30 do 11.00	Zarnikova 3, dvorana
BOŽIČNA TRŽNICA	Vijudno vabljeni na slavnostni koncert ob 35-letnici mešanega pevskega zbora Pentakord.	ČS POLJE	Nedelja, 17. 12. 2017, ob 19. uri	Center Zalog, Zaloška 267, dvorana za prireditve
	Božična praznična tržnica s spremljevalnim glasbenim in kulturnim programom ter obiskom dobrega moža. Namenjeno vsem generacijam.	ČS POSAVJE	Četrtek, 21. 12. 2017, ob 17. uri	Bratovševa ploščad, osrednji del ploščadi

virov financiranja, na osnovi katerega se je spremenila dinamika financiranja za projekte protipoplavne varnosti: zadrževalnik Glinščica, Brdnikove ulice za izvedbo protipoplavnega nasipa, pri prenovi Trubarjeve in Erjavčeve ceste ter pri projektu Gallusovo nabrežje. Razpravljavci so v to tematiko uvrstili še projekt ureditve avtobusnih postajališč, projekt Plato Interreg Mediteran, UrbForge, upravljanje in uporabo urbanih gozdov kot naravne dediščine v podonavskih mestih in projekt Festival Europa Cantat Ljubljana 2021. Navzoči so si zastavili vprašanje, ali so rebalans proračuna za leto 2017 in spremembe proračuna v letu 2018 po sprejetih amandmajih glede prihodkov in odhodkov usklajeni, s strani župana in Oddelka za finance pa so nato prejeli pritrdilno mnenje. V nadaljevanju so mestne svetnice in svetniki prešli na razpravo o načrtu ravnanja z

nepremičnim premoženjem MOL v vrednosti nad 200 tisoč evrov za prihajajoče leto 2018, pri čemer je bilo izpostavljeno, da se v prihodnje načrtuje pridobivanje nepremičnega premoženja v orientacijski vrednosti 3 milijone 98 tisoč evrov, razpolaganja z nepremičnim premoženjem pa v orientacijski vrednosti 37 milijonov 486 tisoč evrov. Udeleženci razprave so se dotaknili tudi problematike finančnega načrta Javnega stanovanjskega sklada v letih 2017 in 2018 in poudarili, da povpraševanje po najemnih stanovanjih še vedno krepko presega ponudbo. Navedli so, da se je po podatkih stanovanjskega sklada na zadnjem zaključenem javnem razpisu od ponujenih 400 najemnih stanovanj, zanje potegovalo kar 3.432 prosilcev. Med drugim je bilo v tem delu razprave s strani nekaterih navzočih slišati pohvalno mnenje glede delovanja

stanovanjskega sklada, ki, kot so navedli mestni svetniki, sledi sprejetim ciljem in jih tudi uresničuje. Tudi v nadaljevanju debate o spremembah in dopolnitvah odloka o Občinskem prostorskem načrtu je bilo slišati pohvalne besede glede strokovno brezhibno pripravljenega gradiva s strani Oddelka za urejanje prostora. Pohvaljeno je bilo načrtovanje na področju urbanega kmetijstva in urbanega gozda s smernicami za drevorede, zagotavljanje komunalno opremljenih zemljišč za alternativne oblike bivanja, urejanje kolesarskega prometa tudi na obmestnih vpadnicah itn. V okviru prostorskega načrta je bilo s strani nekaterih svetnic in svetnikov pozitivno ocenjeno razmišljanje o zaščiti starih vil v naseljih, kot je Rožna dolina, in drugih starejših soseskah ter o ohranjanju enotne arhitekturne podobe. Podani so bili še predlogi

glede načrtovanja varovanih stanovanj v novozgrajenih stanovanjskih soseskah, obenem pa je bilo poudarjeno, da Ljubljana potrebuje parkirišča, kot so P+R zunaj Ljubljane, v sosednjih občinah zato, da bi lahko dejansko prišel promet v Ljubljano na učinkovit, hiter in prijazen način. Na razpravi je bila izrečena tudi pobuda, da bi bilo treba pospešiti izgradnjo že načrtovanih mestnih cest (obeh predorov, in sicer predora v Šiški ter predora s Kajuhove do Rakovnika). Glede predlagane spremembe odloka obdelave komunalnih odpadkov in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov so svetniki pojasnili, da se obračunsko obdobje z dveh let podaljša na tri leta zato, da bi se lahko v proračunsko kalkulacijo optimalno vključilo vse stroške, vezane na nemoteno izvajanje gospodarske javne službe. V krajših obdobjih so namreč nihanja in kratkoročni odkloni preveliki, zato na letni

skupnostih december–januar

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTRNA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
ČAJ OB PETIH: Tedenska druženja, družabne igre, kreativne delavnice ipd.	Ustvarjalne in animacijske delavnice, preizkus v igranju šaha, v kartanju in drugih družabnih igrah, animacije in vodene dejavnosti. Zaradi bližajočih se praznikov bomo v novembru med drugim izdelovali tudi voščilnice, darilne vrečke ipd. Dejavnost je namenjena vsem generacijam.	ČS POSAVJE	Vsak četrtek, od 16. do 19. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
RISARSKO IZRAŽANJE Ljubiteljsko risarsko izražanje	Udeleženci tečaja se ljubiteljsko risarsko izražajo in se učijo novih tehnik in metod risanja. Dejavnost je namenjena vsem generacijam.	ČS POSAVJE	Vsak četrtek, od 16. do 19. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
MERJENJE KRVNEGA TLAKA	Brezplačno merjenje krvnega tlaka – namenjeno vsem.	ČS POSAVJE	Četrtek, 4. 1. 2018 in 1. 2. 2018, od 17.00 do 17.40	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
AKTIVIRANJE ČAKER: Energijske delavnice za boljše počutje in zdravje	Temenska čakra in vaja aktiviranja vseh čaker. Vpliv na naše počutje in zdravje ter vaje za aktiviranje in vzpostavljane ravnesvaja v čakrah. Namenjeno polnoletnim.	ČS POSAVJE	Četrtek, 4. 1. 2018, od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
DELAVNICA ZA URJENJE SPOMINA	Vaje za krepitev in urjenje spomina na zadovoljivi ravni. Delavnica je namenjena starejši generaciji.	ČS POSAVJE	Četrtek, 11. 1. 2018 in 1. 2. 2018, od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
POZDRAV KULTURI Kulturno-družabna prireditve	Tradicionalna prireditve POZDRAV KULTURI, ki jo vsako leto za krajane organiziramo v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Na prireditvi se s programskimi točkami predstavijo otroci, posamezniki, pevске skupine in drugi zainteresirani. Po prireditvi se za krajši čas vsi skupaj družimo in pokramljamo ter si izmenjamo izkušnje in par besed.	ČS POSAVJE	Četrtek, 15. 2. 2018, od 17.00 do 19.30	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
DEHTEČI CHI GONG	Vaje za krepitev in ohranjanje dobrega počutja in zdravja ter za pomoč pri odpravljanju zdravstvenih težav in bolezenskih stanj. Z vajami odpravimo tudi blokade in vzpostavimo ravnesvaja v predelih nezdregega stanja organov ter v telesu. Delavnica je namenjena polnoletnim osebam.	ČS POSAVJE	Sobota, 16. 12. 2017, 13. 1. 2018, 27. 1. 2018 in 3. 2. 2018, od 10. do 12. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
UPORABA IN DELO Z NIHALOM Spoznavna in predstavitvena delavnica	Na delavnici bo predstavljen praktičen prikaz dela in uporabe nihala za osebne namene izboljšanja zdravja ipd. Izdelava in uporaba rozet za delo z nihalom. Delavnica je namenjena polnoletnim osebam.	ČS POSAVJE	Četrtek, 18. 1. 2018, od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
RISANJE ZDRAVILNIH MANDAL S SIMBOLOM ZA DOLOČEN NAMEN	Na delavnici bodo udeleženci sami narisali svojo zdravilno energijsko mandalo s posebnim simbolom z namenom za boljše počutje, izboljšanje zdravja, za srečo ipd.	ČS POSAVJE	Četrtek, 25. 1. 2018, od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
PLES Z VRTNICO: DRUŽENJE OB PLESU 50+	Vadba osnovnih korakov standardnih in latinskoameriških ter skupinskih plesov.	ČS POSAVJE	Vsako sredo od 20.15 do 22.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
DRUŽENJE OB PLESU 50+	Plešemo standardne in latinskoameriške plesove s Društvom Vrtnica.	ČS POSAVJE	Vsak petek od 20. do 22. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
PILATES	Pilates s Športnim društvom Ježca – poudarek na dihanju pri vsaki izvedbi vadbe, ki krepi mišice in omogoča ozaveščanje celotnega telesa. Namenjeno vsem starostnim skupinam.	ČS POSAVJE	Vsak torek od 20. do 21. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
OBČNI ZBOR PGD STOŽICE	Občni zbor je vsakoletni dogodek, ki ga pripravimo za člane, partnerske organizacije, društva in posameznike, s katerimi sodelujemo tako na operativni kot organizacijski ravni.	ČS POSAVJE	Petek, 19. 1. 2018, ob 19. uri	PGD Stožice, Stoženska ulica 18, dvorana
KRVNE SKUPINE IN MAKROBIOTIKA	Po občnem zboru Društva za biodinamično gospodarjenje 'Ajda' bo predavanje ge. Iče Krebar o krvnih skupinah in makrobiotiki.	ČS SOSTRO	Sreda, 17. 1. 2018, ob 18. uri	Sedež ČS Sostro (Zadružni dom Zador), Cesta II. grupe odredov 43, I. nadstropje, sejna soba
NOVOLETNI KONCERT KUD SVOBODA – KORENINE	KUD Svoboda v sodelovanju s Četrtno skupnostjo Črnuče vabi na tradicionalni koncert instrumentalne skupine Ljubljanske korenine.	ČS ČRNUČE	Petek, 15. 12. 2017, ob 19. uri	Sedež ČS Črnuče (KD Črnuče), Dunajska cesta 367, dvorana
NOVOLETNI KONCERT ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA KUD SVOBODA	Ženska pevska sekcija KUD Svoboda vabi na božični koncert. Vabljeni!	ČS ČRNUČE	Petek, 22. 12. 2017, ob 19. uri	Sedež ČS Črnuče (KD Črnuče), Dunajska cesta 367, dvorana
TELOVADBA	Vaje za razgibavanje – organizira KORK Ljubo Šercer.	ČS ŠIŠKA	Vsak ponedeljek, ob 9. uri	Sedež ČS Šiška, Kebetova 1
BRALNA SREČANJA	Združuje nas veselje do branja, poezije in dobrih zgodb. V svojo družbo vabimo vse, ki radi berete in želite svoja doživetja in mnenje o prebrani knjigi deliti z drugimi. Knjige za branje in pogovor izbiramo skupaj na srečanjih. Organizatorica in moderatorica srečanj je Nataša Finžgar. (Vsak tretji petek v mesecu med 19. in 21. uro.)	ČS ŠIŠKA	Petek, 15. 12. 2017 in 19. 1. 2018, od 19. do 21. ure	Jesenkova 1

ali dvoletni ravni ne izkazujejo verodostojnosti stroškov. Preostali dokumenti so bili razen nekaj manjših pripomb ocenjeni kot dobro pripravljeni in sprejeti z večino glasov svetnic in svetnikov.

Svetniška vprašanja in pobude z odgovori mestne uprave

Svetniku **Janezu Žagarju (SLS)** so z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet odgovorili na dvoje njegovih pobud. V zvezi z zarisom prehodov za pešce ob avtobusnih postajališčih na Litijski cesti in predstavitev postajališča v križišču Litijske ceste in Ceste 13. julija so mu sporočili, da bodo pobudo posredovali DRSI. Na pobudo v zvezi z ureditvijo Hrdeckega ceste so mu z Oddelka sporočili, da so za umirjanje prometa na celotni trasi ceste predvideni novi ukrepi, in sicer ureditev petih trapeznih

ploščadi na enakomernih razdaljah ter postavitev grbin na točki prehajanja pešcev, kakor tudi za potrebe omejevanja hitrosti. Svetnico **Simono Pirnat Skeledžija (SMC)** pa je zanimalo, kako se bo rešilo dilemo stanovalcev, ki se pritožujejo zaradi prahu ob neasfaltirani Periški cesti. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so jo obvestili, da sicer razumejo nezadovoljstvo ljudi, vendar da cesta zaenkrat ni v načrtu za asfaltiranje.

Svetnico **Mojco Škrinjar (SDS)** je ob tokratni seji zaposlovalo veliko različnih vprašanj, od kulturne dediščine, zakonitosti in enotnosti poslovanja šol in vrtcev do Lekarne Ljubljana. Spraševala se je, ali bo poskrbljeno za spomeniško varstveno zaščito starih tipskih vil v Rožni dolini, in z Oddelka za urejanje prostora so ji pojasnili, da v postopku sprememb in dopolnitev OPN MOL

obravnavajo več vilskih četrti v Ljubljani, tudi v Rožni dolini. Kot so povedali, se večina predlaganih sprememb za območje Rožne doline nanaša na višje zahteve po zelenih površinah, manjšo pozidanost in določitev višine venca objektov. Svetnico so mučile dileme glede primera oddaje prostorov v šolski stavbi izven pouka in terminov, ki jih zase oz. za svoja društva in klube določi MOL, zlasti vprašanje, po kakšnem kriteriju se določa ceno. Z Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje pojasnjujejo, da so javni vrtci in javne osnovne šole samostojne pravne osebe in se kot take samostojno odločajo o načinu poslovanja, torej glede oddaje stvarnega premoženja. Pri točki o Lekarni Ljubljana se je svetnica poglobila v vprašanje o hipotekarni obremenjenosti prostorov za novo lekarno v Medicinskem centru Vilharjeva. Z Oddelka za zdravje in socialno varstvo

je prejela odgovor, da bo po določitvi predpogodbe kupnina nakazana prodajalcu šele po sklenitvi kupoprodajne pogodbe, ki bo kupcu omogočala bremen prost vpis lastninske pravice. V pojasnilo so dodali, da hipoteka, trenutno še vpisana na predmetnih poslovnih prostorih, ne zadeva Lekarne Ljubljana. Skupaj z mestnim svetnikom **Antonom Kastelicem (DeSUS)** pa sta na Mestno upravo naslovila vprašanje glede postavitve nadstreška na avtobusni postaji v Besnici, pred podružnično šolo v Besnici. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so jima odgovorili, da nadstrešek trenutno ni v načrtu in da je v okviru spletne platforme PromInfo, ki jo je vzpostavila MOL ob letošnjem Evropskem tednu mobilnosti, vedno možno preveriti točen prihod avtobusa. Svetnica **Mojca Sojar (Svetniški klub NSi)** se je natančneje pozanimala v

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHNA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
PLESNA SKUPINA DU KOSEZE	Družabni plesi. Primerno za boljše plesalce.	ČŠ ŠIŠKA	Vsak ponedeljek in četrtek ob 9. in 17. uri Vsak ponedeljek ob 19. uri	Trg komandanta Staneta 8
Otroška predstava »KDO SE BOJI BRADATEGA MOŽA?«	Zabavna zgodba o strahu in bradatem možu. Predstava traja približno 25 min in je primerna za otroke od 3. do 10. leta.	ČŠ ŠMARNNA GORA	Petek, 15. 12. 2017, ob 18. uri	Dom krajanov, Srednje Gameljne 50, dvorana
PRAZNIČNI SEJEM	Na sejmu bodo predstavljeni lokalni izdelki, obiskovalci se boste lahko pogreli in posladkali z vročo čokolado ali čajem. Poleg tega se bo odvijal tudi pester zabavni program.	ČŠ ŠMARNNA GORA	Sobota, 16. 12. 2017, od 16. do 20. ure	Cesta v Gameljni
POTOPISNO PREDAVANJE – ISLANDIJA	Islandija je 18. največji otok na svetu in drugi največji otok v Evropi za Veliko Britanijo. Obala se zajeda v kopno v obliki manjših in večjih fjordov. Je pravljica zgodba matere Narave, saj malokje lahko občudujemo prvinsko moč narave v njeni neokrnjeni obliki na način, kot ga ponuja Islandija.	ČŠ ŠMARNNA GORA	Četrtek, 21. 12. 2017, ob 19.30	Dom krajanov, Srednje Gameljne 50, dvorana
OGLED JASLIC	Jaslice so darilo ge. Ane Korenč, okraske na jelki pa so prispevale članice društva upokojencev Tacen – Šmartno.	ČŠ ŠMARNNA GORA	Od petka, 22. 12. 2017, naprej	Pod zvonikom cerkve Sv. Jurija v Tacnu
PREMIERNI KONCERT ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA ROŽMARIN	Vse ljubitelje lepega zborovskega petja vabimo na Premierni koncert Ženskega pevskega zbora Rožmarin.	ČŠ DRAVLJE	Petek, 15. 12. 2017, ob 18. uri	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, mala dvorana
SLOVESNOST S KULTURNIM PROGRAMOM OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI	TD Dravlje in ČŠ Dravlje vse kraje vabita na Slovesnost s kulturnim programom ob dnevu samostojnosti in enotnosti. Slovensko vegansko društvo v sodelovanju s Četrtno skupnostjo Dravlje vabi na brezplačni Enostavni veganski izživ. Na izživ se lahko prijavijo prav vsakdo, ki ga zanimajo različni vidiki veganstva (od vpliva na živali in okolje do zdravlja in receptov), cilj udeležencev pa je poskusiti 30 dni živet vegansko. Brezplačno uvodno predavanje, ki udeležencem predstavi veganstvo ter postrže s praktičnimi nasveti ter odgovori na njihova vprašanja.	ČŠ DRAVLJE	Nedelja, 17. 12. 2017, ob 17. uri	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
ENOSTAVNI VEGANSKI IZŽIV	Pilates je celostna telesna vadba, ki poudarja vadbo na težje dostopnih, manjših in šibkejših mišicah, ki pripomorejo k pravilni in zdravi telesni držji, krepitvi mišic in kardiovaskularnega sistema, izboljšani telesni pripravljenosti in koordinaciji ter bolj poudarjenemu samozavedanju. Treening vključuje vaje za moč, raztezanje in dihanje. Vadba je primerna tudi za rehabilitacijo po poškodbah. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Sobota, 6. 1. 2018, od 17. do 21. ure	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, mala dvorana
PILATES	Pilates je celostna telesna vadba, ki poudarja vadbo na težje dostopnih, manjših in šibkejših mišicah, ki pripomorejo k pravilni in zdravi telesni držji, krepitvi mišic in kardiovaskularnega sistema, izboljšani telesni pripravljenosti in koordinaciji ter bolj poudarjenemu samozavedanju. Treening vključuje vaje za moč, raztezanje in dihanje. Vadba je primerna tudi za rehabilitacijo po poškodbah. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Vsak ponedeljek, od 20. do 21. ure Vsak torek in četrtek, od 19.30 do 20.30	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
AEROBIKA	Odlična skupinska vadba za krepitev celotnega telesa in pridobivanje telesne vzdržljivosti. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Vsako sredo, od 20. do 21. ure	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44
Vadba ABE0	Vadba je namenjena rekreativcem, ki želijo ohranjati in razvijati pomembne gibalne in funkcionalne sposobnosti, mišično zmogljivost, gibljivost, koordinacijo, ravnotežje ter aerobno vzdržljivost. Vadba temelji na premagovanju lastne telesne teže ter uporabi rekvizitov. Vadba bo zasnovana ciljno, smiselno ter pestro. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Vsak ponedeljek in sredo, od 19. do 20. ure	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
TEK Z NASMEHOM	Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Vsak ponedeljek, torek in sredo, od 17. do 18. ure	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44
BADMINTON	Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Vsak ponedeljek in sredo, od 17.30 do 19. ure	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
NAMIZNI TENIS (aktivni)	Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Vsak torek in četrtek, od 20. do 22. ure	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, mala dvorana
NAMIZNI TENIS (super aktivni seniorji)	Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za seniorje.	ČŠ DRAVLJE	Vsak ponedeljek, od 19. do 21. ure Vsak torek, od 11. do 13. ure Vsako sredo, od 18. do 19.45 Vsak četrtek, od 10. do 12. ure	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, mala dvorana
TAI JI QUAN	TAI JI QUAN je učinkovita kitajska večšina za krepitev in varovanje zdravlja. Temelji na znanosti o negovanju življenjske moči, zakonih, življenjski energiji, ki kroži v človeškem telesu, na teoriji ravnesja jin-jang in učinkovitih samoobrambnih tehnikah. Poleg akupunkture ter kitajske masaže in želiščarstva je tai ji quan eden od glavnih stebrov tradicionalne kitajske medicine. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Vsak ponedeljek, od 10.00 do 11.30 Vsak četrtek, od 17.00 do 18.30	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, ob ponedeljkih v mali, ob četrtrkih v veliki dvorani
QI GONG	Negovanje življenjske energije. Gre za celovit sistem položajev in gibov, dihanja in meditacije za boljše zdravje in osebnostni razvoj. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino.	ČŠ DRAVLJE	Vsako sredo, od 10.00 do 11.30 Vsak četrtek, od 18.30 do 19.30	Sedež ČŠ Dravlje, Draveljska 44, ob sredah v mali, ob četrtrkih v veliki dvorani

zvezi s koncertom Svetlane Makarovič z gosti junija letos na Kongresnem trgu, in sicer, ali je bil umeščen v program 65. Festivala Ljubljana. Z Oddelka za kulturo pojasnjujejo, da koncert ni bil del programa 65. Festivala Ljubljana, izveden pa je bil v dogovoru z MOL, ki se je pozitivno odzvala na predlog Humanitarnega društva Sapramiška o realizaciji koncerta. Precej vprašanj je nanizala tudi svetnica **Nataša Sukič (ZL)**, ki jo je tokrat zanimala problematika prekomernega oglaševanja na različnih lokacijah v Ljubljani. Posvetila se je zlasti številnim primerom jumbo plakatov v bližini objektov, ki imajo status kulturne dediščine, in navzočnosti plakatiranja v zgodovinskem mestnem jedru, kjer so jo denimo zmotile svetlobne vitrine na Mestnem trgu. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet je prejela zelo natančen popis dovoljenj s strani

različnih institucij, ki zakonsko opredeljujejo oglaševanje na dotičnih lokacijah. Kot so sporočili svetnici, so bile svetlobne vitrine na Mestnem in Dvornem trgu ter na ploščadi Krekovega trga postavljene skladno s koncesijsko pogodbo za vzpostavitev in upravljanje javnega sistema izposoje koles, ki jo je MOL sklenila z družbo Europlakat. MOL je z imenovano družbo sklenila tudi pogodbo za postavitev svetlobnih vitrin na vogalu pred otroško bolnišnico na sredini pločnika Vrazovega trga in Rozmanove ulice ter vitrin ob Šempetškem mostu. Z Oddelka še navajajo, da za določene lokacije (Kopališče Ilirija, del stavbe na naslovu Poljanska cesta 28, Urbančeva palača) MOL ni izdala dovoljenja za oglaševanje, ker omenjene stavbe niso v njeni lasti. Z Oddelka za urejanje prostora je prejela tudi odgovor na pobudo glede ureditve zelenih streh na novih gradnjah Javnega

stanovanjskega sklada in večjih površinah streh občinskih objektov, predvsem zaradi dobrega izolacijskega učinka in zmanjševanja odtokanja meteornih vod. Svetnici sporočajo, da se vsekakor strinjajo s pobudo in da je načrtovanje zelenih streh dopustno tudi na strehah z manjšo površino. To pomeni, da lahko JSS oz. MOL zelene strehe urejata na vseh objektih, katerih investitorja sta. **Svetniški klub SDS** je zanimala poraba proračunskih sredstev v prvem polletju 2017, v okviru katere so izpostavili pobudo za preglednejšo predstavitev porabe. Z Oddelka za finance in računovodstvo utemeljujejo, da se v okviru Polletnega poročila, pripravljenega skladno z Zakonom o javnih financah in Statutom, daje poudarek obrazložitvam realizacije po proračunski postavki in kontih glede na načrtovane odhodke za posamezni namen za prvo

polletje. Kot so še pojasnili, obrazložitve Polletnega poročila niso namenjene prikazu realizacije po prejemnikih. Svetniški klub je prejel tudi pojasnilo glede seznama sodnih zadev, kjer bi bili po vrsti našeti posamezni primeri z navedbo datumov opravljenih in razpisanih obravnav na sodišču in navedena poraba proračunskih sredstev za vsak primer posebej. Iz Službe za pravne zadeve utemeljujejo, da se podatki o opravljenih sodnih obravnavah s prikazom o porabljenih sredstvih ne nahajajo v nobeni zbirni obliki, zaradi česar bi organ moral obdelati veliko količino dokumentarnega gradiva vseh sodnih zadev, za kar pa ni zakonske podlage. Dodajajo, da dostop do tovrstnih podatkov sicer ureja Zakon o dostopu do informacij javnega značaja.

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHNA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
ŽABA SKAČE	Zabavna vadba za otroke od 4 do 6 leta. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com.	ČS DRAVLJE	Vsako sredo, od 16.30 do 17.30 Vsak dan do petka, 22. 12. 2017, od 14. do 18. ure.	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana Dom starejših občanov Ljubljana – Šiška, Kunaverjeva ulica 15, park
STOJNICA VESELI DECEMBER	Stojnica veseli december v Dravljah	ČS DRAVLJE		
TEČAJ IN VADBA TAI CHI IN QUIGONG – DRUŠTVO TOLMUN	Taijiquan (Tai chi, taj či) je kompleksna oblika qigonga v gibanju. Je starodavna kitajska borilna veščina, ki se v novešem času uveljavlja predvsem kot sprostilno-meditativna veščina krepitev vitalne življenske energije in vzdrževanja dolgotrajnosti. Je izjemno učinkovita veščina doseganja notranjega ravnotežja, ki se še posebej obnese v današnjem hitrem tempu kot blagodejna oblika telesno nezahtevne protistresne vadbe. Je ena od naprednih oblik energetsko gibalnih in meditativnih tehnik qigonga, katerega korenine segajo v tisočletne tradicije Orienta. Informacije: Igor Grgorč 041 030 650 Smo mlado društvo, ki združuje mlajšo, srednjo in starejšo generacijo skozi program Skupine starih ljudi za samopomoč. Dejavnost društva je dobrodelna oziroma humanitarna. Namenjena je vsem zainteresiranim in pomoči potrebnim posameznikom, ne glede na to, ali so člani društva ali ne. V skupinah se družimo enkrat tedensko po uro in pol. Kontakt: Ana: 040 291 523; Mojca: 031 641 726 Namen društva sta pomoč in podpora osebam, ki trpijo ali so trpele za katerokoli obliko anksioznih motenj in depresije, ter njihovim sorodnikom in podpornim osebam. Zavzemamo se za širjenje znanja in informacij s področja anksioznih motenj ter za večjo ozaveščenost javnosti o resnosti in prisotnosti tega problema v družbi. Ob ustanovitvi društva smo se zavedali, da v Sloveniji primanjkuje ustrezna literatura o anksioznih motnjah, pogrešali pa smo tudi center, kjer posamezniki s tovrstnimi težavami lahko pridejo v stik z drugimi osebami s podobnimi izkušnjami. Kontakt: Kristijan: 040 452 196; Mateja: 040 243 565. Društvo Šola zdravlja je ustanovljeno z namenom širjenja jutranje telovadbe na prostem. Cilj društva je pripeljati jutranjo telovadbo v vsak kraj, vas in naselje v Sloveniji. Namen »Šole zdravlja« je, da posameznikom podamo osnovne podatke, kako doseči čim boljše življenje, zato organizira različna predavanja in praktične delavnice, ki jih izvajajo različni strokovnjaki.	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 17.00 do 19.30 in vsak četrtek od 18.00 do 19.30	Belokranjska 6, mala dvorana
MEDGENERACIJSKO DRUŠTVO TROMOSTOVJE – DELAVNICE, PROSTOVOLJSTVO	Javni zavod Mladi zmaji – ČMC Bežigrad. Odprti smo vsak dan, od ponedeljka do petka, od 14. do 19. ure. Naš program in aktivnosti lahko spremljate na spletni strani www.mladizmaji.si in FB: Mladi Bežigrad // Mladi zmaji Bežigrad Mladinc	ČS BEŽIGRAD	Vsako sredo, od 17. do 19. ure	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 1
DAM – DRUŠTVO ZA POMOČ OSEBAM Z DEPRESIJO IN ANKSIOZNIMI MOTNJIAMI – TERAPEVTSKE DELAVNICE, PREDAVANJA	Javni zavod Mladi zmaji – ČMC Bežigrad. Odprti smo vsak dan, od ponedeljka do petka, od 14. do 19. ure. Naš program in aktivnosti lahko spremljate na spletni strani www.mladizmaji.si in FB: Mladi Bežigrad // Mladi zmaji Bežigrad Mladinc	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 17.00 do 18.30 in vsak torek od 18. do 20. ure	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 3
USTVARJALNE (PRAKTIČNE) DELAVNICE – ŠOLA ZDRAVJA	Javni zavod Mladi zmaji – ČMC Bežigrad. Odprti smo vsak dan, od ponedeljka do petka, od 14. do 19. ure. Naš program in aktivnosti lahko spremljate na spletni strani www.mladizmaji.si in FB: Mladi Bežigrad // Mladi zmaji Bežigrad Mladinc	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 9. do 11. ure	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 3
DELAVNICE, DOGODKI	Druženje za mlade, starejše od 14 let.	ČS BEŽIGRAD	December 2017, 1.01.2018	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
14+ JE ZAKON!	Ustvarjanje animirane zgodbe; 10–29 let.	ČS BEŽIGRAD	Vsak petek od 18. do 21. ure in v soboto, 16. 12. in 30. 12. 2017, od 18. do 21. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
IZDELOVANJE ANIMIRANKE	3 dni počitniških aktivnosti z Mladimi zmaji. Točna lokacija bo znana naknadno na spletni strani www.mladizmaji.si .	ČS BEŽIGRAD	Torek, 19. 12. 2017, od 15.30 do 18.30	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
ZIMSKA AVANTURA Z MLADIMI ZMAJI	Tudi letos vas vabimo v najlepšo Plečnikovo plesno dvorano, na že tradicionalni Božični ples. Za dobro plesno vzdušje bosta skrbela DJ Roman ter plesni učitelj Primož Mršek iz Plesnega studia Ritem. Za polno plesišče ob živi glasbi pa Marko Bezovšek in Saša Korun iz Dua OK, ki sta bila z nami tudi lani. Ob koncu večera bomo zaplesali še Gala Jenkovo četvorko ter izbrani skupinski ples; *Vstopnina: 15 € Zimbabwe, država v južnem delu afriške celine, je širši javnosti dokaj neznan dežela. Preseneča z zanimivo kulinariko, čudovitro naravo, veličastnimi Viktorijinimi slapovi in prostornimi savanami ter predvsem z iskreno prijaznimi ljudmi.	ČS BEŽIGRAD	27. 12.–29. 12. 2017	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
BOŽIČNI PLES*	Na srečanju bo med drugim predstavljen sedanjí položaj slovenskega jezika v Sloveniji in po svetu, kakor je določen z ustavo in zakoni in kakor se dogaja v praksi. V kratkem anonimnem pisnem preizkusu pa bo mogoče tudi preizkusiti svoje praktično znanje. Prireditelj vodi prof. dr. Boža Krakar Vogel s sodelavci.	ČS BEŽIGRAD	Ponedeljek, 25. 12. 2017, ob 20. uri	Pionirski dom – Center za kulturo mladih Festivalna dvorana, Vilharjeva cesta 11
ZIMBABWE – MARKO MOLE IN EVA BORIN	Mestna knjižnica Ljubljana – Knjižnica Bežigrad, Knjižnica Savsko naselje in Knjižnica dr. France Škerl vabijo na zanimiva predavanja in dogodke. Obiščite njihovo spletno stran http://www.mkj.si/knjiznica-bezigrad	ČS BEŽIGRAD	Četrtek, 18. 1. 2018, ob 18.30	Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva 1, dvorana
DAJMO PRILIKOST SLOVENŠČINI	Na delavnici bo potekala izdelava manjših zimskih okrasov iz polimernih mase. Material udeleženci dobijo na delavnici, izdelke pa bodo lahko odnesli domov. Delavnica je namenjena odraslim in otrokom v spremstvu odraslih. Obvezne so prijave na poligilda.slo@gmail.com ali 01 428 03 45, najkasneje do srede, 17. 1. 2018, do 12. ure.	ČS BEŽIGRAD	Sreda, 24. 1. 2018, ob 18. uri	Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva 1, dvorana
PREDAVANJA IN DELAVNICE	V pričakovanju kulturnega praznika bo na delavnici potekala izdelava knjižnih kazal na 5 načinov. Material udeleženci dobijo na delavnici, izdelke pa bodo lahko odnesli domov. Delavnica je namenjena odraslim in otrokom v spremstvu odraslih. Obvezne so prijave na poligilda.slo@gmail.com ali 01 428 03 45, najkasneje do srede, 31. 1. 2018, do 12. ure.	ČS BEŽIGRAD	December 2017–Februar 2018	Einspielerjeva ul. 1, Belokranjska ul. 2 Vojkova cesta 87
USTVARJALNA DELAVNICA POLIGILDA: ZIMSKA VASICA		ČS RUDNIK	Četrtek, 18. 1. 2018, od 18. do 20. ure	Ižanska c. 303 (stara barjanska šola), I. nadstropje
USTVARJALNA DELAVNICA POLIGILDA: KULTURNI PRAZNIK		ČS RUDNIK	Četrtek, 1. 2. 2018, od 18. do 20. ure	Ižanska c. 303 (stara barjanska šola), I. nadstropje

Foto: Matej Pušnik
mag. Otto Gerdina

Otto Gerdina

Starim ljudem vrniti dostojanstvo

Nada Breznik

in babica. Nekaj tednov sem bil tudi pomočnik kuharja v restavraciji blizu Vipave, v Majeriji. Za poklic kuharja se nisem odločil predvsem zaradi stresnega dela, je pa to še vedno moja ljubiteljska dejavnost.

Kaj je vplivalo na izbiro študija in študijske smeri?

Pri izbiri študija sem okleval med zgodovino, geografijo, primerjalno književnostjo in psihologijo. Ko sem izpolnjeval prijavo, sem se hipno odločil za enopredmetno analitsko sociologijo, česar ne obžalujem. Spomnim se, kako me je vsako novo predavanje presenetilo in mi ponudilo nekaj novega. Sčasoma sem uvidel, da sociologija nekako odčara svet. Že v prvem letniku me je začela zanimati družbena konstrukcija smrti, strah pred usihanjem in umiranjem, mučila so me vprašanja, kaj pride potem.

Kako ocenjuješ študijske programe in način študija na Fakulteti za družbene vede?

Profesorji na Fakulteti za družbene vede so zelo spodbudni, izjemno se posvečajo tistim študentom, ki želijo sodelovati. Naj omenim samo zaslužno profesorico, dr. Tanjo Rener, mojo mentorico. S študentskim sociološkim društvom SocioKlub smo vsako leto sodelovali pri organizaciji slovenskega sociološkega srečanja in pripravljali razne diskusije na teme, za katere smo menili, da v študijskem procesu niso dobile dovolj pozornosti, denimo o odgovornosti in kaznovanju, ali o tem, kako pomembno se je zavedati pomena javne besede. Če primerjam študij na FDV s študijem v Pragi, kjer sem bil na izmenjavi na Anglo-ameriški univerzi, lahko rečem, da so profesorji tam dostopnejši. Pa tudi študenti se na predavanja pripravijo tako, da predhodno preberejo izvirna strokovna gradiva in na urah potem o njih razpravljajo.

Pa danes družba potrebuje družboslovce?

Družbeni problemi se kopičijo, napetosti naraščajo. Čeprav se trenutno ne zdi, pa je očitno, da se bo potreba po družboslovcih, tistih, ki definirajo probleme, povečevala. Delovanje družbe je v krizi, potrebovali bomo kadre za spremembo, za bolj demokratično, bolj solidarno in egalitarno družbo.

Kdo je ustanovitelj zavoda OPRO in kakšna je tvoja vloga v njem?

Zavod Opušчени program (zdaj OPRO, zavod za aplikativne študije) je januarja letos ustanovil moj oče. Sam skrbim za vsebinski in strokovni del, sem programski vodja, formalni, organizacijski del pa je v očetovih rokah. Ukvarjamo se z interesi ranljivih skupin, ki odločevalcem niso prioriteta. Med

“ Sčasoma sem uvidel, da sociologija nekako odčara svet.

njimi so zlasti stari, ki so, ko usahnejo viri družbene in fizične moči, pogosto izpostavljeni nasilju, grdemu ravnanju in nespoštovanju. Pozornost do ranljivih skupin je nujna. Če pogledamo podobo staranja v likovni umetnosti, bomo na vseh slikah zasledili žalostne oči. Ta problematika narekuje veliko pozornosti in interdisciplinarnega povezovanja, kot je povezovanje sociologije s socialno psihologijo.

Kaj načrtuješ po magisteriju? Se boš usmeril v nadaljnji študij, v tujino, ali se ti že odpira možnost poklicnega delovanja?

Oktobra sem se vpisal na doktorski študij sociologije in se zaposlil kot mladi raziskovalec na Centru za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij Fakultete za družbene vede. Kljub velikemu številu obveznosti se bom tako študijsko kot raziskovalno poskušal osredotočiti na makrosociološke probleme in nadaljevati svoje delo v našem zavodu, za katerega upam, da bo postal raziskovalni inštitut. Z začetkom jeseni so se začele tudi naše okrogle mize: na decembrski se bomo ukvarjali z vprašanjem, kako na življenjsko zadovoljstvo, razvoj, dozorevanje, mir in še kaj, vpliva libido, njegova prisotnost ali odsotnost, transformacija ali sublimacija.

Ob prebiranju podatkov, kako daljša življenjska doba pomeni za družbo vse več skrbi in stroškov, ali ob viziji nekaterih znanstvenikov, da bi v bodoče osamljenim in nemočnim starim nudili pomoč roboti in jim celo delali družbo, je bilo srečanje z mag. Ottom Gerdino prava spodbuda, kanček upanja in optimizma za vse, ki se bodo še znašli v neizogibnem »tretjem življenjskem obdobju«.

Bil je štipendist Mestne občine Ljubljana na magistrskem študiju sociologije na Fakulteti za družbene vede, je dobitnik nagrade za izjemen študij na dodiplomskem študiju Fakultete za družbene vede (2015), Svečane listine za najboljše študijske dosežke (2016) ter Prešernove nagrade, ki jo podeljuje Univerza v Ljubljani (2017).

Kaj te je v srednješolskih letih poleg pouka še pritegovalo?

Zanimalo me je novinarstvo in kuhanje. Oboje sem lahko uresničeval prav pri tabornikih, kjer sem pisal članke, urejal taborniško glasilo in tudi kuhal za 60 otrok. Za kuhanje sta me navdušili mama

Ljubljanski vestnik

Ob pomembnem jubileju Centra šolskih in obšolskih dejavnosti

Veronika Sorokin

Center šolskih in obšolskih dejavnosti je javni zavod, ki je bil ustanovljen za opravljanje strokovnih in organizacijskih nalog, povezanih s posredovanjem znanja, uvajanjem v raziskovalno delo in kulturne dejavnosti mladine ter za izvajanje delov programov vzgoje in izobraževanja. Pomembna dejavnost CŠOD je izvajanje programov šole v naravi, ki potekajo v 24 domovih in v dnevni centrih po vsej Sloveniji. Vsako leto prek CŠOD v šolo v naravi odide več kot 65.000 učencev in dijakov, še prek 30.000 pa se jih vključi v enodnevne programe. Dodajmo, da je Center član mednarodne mrežne organizacije EOE (European Institute for Outdoor Adventure Education and Experiential Learning) in med več kot 130 člani prepoznan kot eden najboljših v Evropi. V letu 2017 je CŠOD praznoval 25 let in ob tej priložnosti so 10. novembra na Brdu pri Kranju pripravili posebno slovesno, ki sta se je udeležila tudi predsednik vlade dr. Miro Cerar in ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Maja Makovec Brenčič.

Direktor Centra šolskih in obšolskih dejavnosti **Branko Kumer** je ob slavnostnem dogodku povedal:

»Šole postajajo mesta, kjer se oblikujejo mreže odnosov, tehnologij in praks, ki se smiselno dopolnjujejo šele zunaj šolskih učilnic ali, kot trdimo v CŠOD, v najboljši učilnici na svetu, v naravi. Do tega spoznanja so strokovnjaki, razvojniki in snovalci slovenskega šolskega sistema prišli že pred 25 leti, ko so zasnovali Center šolskih in obšolskih dejavnosti. Skozi vsa leta je CŠOD ob veliki podpori šolskega ministrstva razvil enovit, enkratni sistem šole v naravi, ki ga opazujejo, preučujejo in povzemajo tudi nekateri šolski sistemi večjih razvitih držav.«

➤ Več o programu CŠOD na www.csod.si.

Dan spomina posvečen tudi priključitvi Primorske

Majda Kohn

Ob dnevu spomina je pred spomenikom draveljskim žrtvam program komemoracije na temo 70. obletnice priključitve Primorske k matični domovini pod mentorskim vodstvom **Marjance Dobnikar** zasnovala **Nadja Cetinski** ter zbranim predstavila borbo Primorske za združitev z matično domovino.

Po polaganju venca k spomeniku je slavnostni govornik predsednik KO ZB Dolomitski odred **Ivan Žinko** orisal zgodovinska dejstva, ki so privedla do zelenega cilja, izpolnitve dolgoletnih želja, priključitve Primorske k matični domovini. Povedal je, da nas obletnice in dnevi spomina opominjajo na krutost vojne, obenem pa združujejo, da se poklonimo tistim, ki so se tedaj borili za boljšo prihodnost.

Nadaljevanje komemoracije je obogatila Ženska vokalna skupina DOTIK iz Domžal, ki je s čustveno in vokalno bogatim repertoarjem počastila spomin na umrle za domovino. Snovalka programa **Nadja Cetinski** je z mladima recitatorjema **Nežo Farič** in

Anžetom Rejcem še dodatno predstavila dogodke, ki so zaradi raznarodovalne politike zahtevali štiri mlada življenja na Bazovici, saj naj bi se zavedni Primorci v sklopu tigrovske organizacije uprli Mussolinijevemu režimu.

Prisluhnili smo osvetlitvi dogodka izpred 80 let, ko je zavedni skladatelj, pevovodja in organist **Lojze Bratuž** zaradi krute usode postal simbol vseh primorskih ljudi, ki so trpeli pod črnim terorjem samo zato, ker so bili zvesti svojemu narodu in jeziku.

Foto: arhiv SIM centra

Izvajanje promocije temeljnih postopkov oživljanja

Promocija temeljnih postopkov oživljanja

Uroš Zafošnik, dipl. zn., mag. soc. del.

Mitja Košec, dipl. zn. **Ana Erdelja**

Evropa vsako leto obeležuje evropski dan oživljanja, katerega glavni namen je tudi promocija temeljnih postopkov oživljanja (TPO). Nenaden srčni zastoj je namreč eden izmed vodilnih vzrokov smrti v razvitih državah, in tudi v Sloveniji srčni zastoj vsako leto doživi okoli 1.600 ljudi. V omenjenih situacijah imajo najpomembnejšo vlogo očitvidci, ki lahko s preprostimi postopki oživljanja rešijo življenje. Takojšnje oživljanje celo do štirikrat poveča število preživelih po srčnem zastoj.

Simulacijski center ZD Ljubljana (nadalje SIM center) je septembra in oktobra izvajal promocijo TPO na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, sejmu Narava-zdravje, v oddaji Dobro jutro na RTV Slovenija s prikazom TPO, v SIM centru sta bila izvedena dva tečaja TPO za laike. V vsaki enoti ZD Ljubljana imamo tudi promocijski pano SIM centra, preko katerega z letaki promoviramo pomembnost TPO. Pri tem lahko poudarimo, da posamezniki, ki so se udeležili tečaja »Temeljni postopki oživljanja za laike«, zagotovo znajo

pristopiti in pomagati osebi, ki je doživela srčni zastoj. Gre za morebitne očitvidce, ki bodo zmanjšali negativno statistiko stotine ljudi, ki umrejo zaradi srčnega zastoja.

SIM center v Zdravstvenem domu Ljubljana (na Metelkovi 9) organizira tečaje Temeljnih postopkov oživljanja za laike, kjer se udeleženci naučijo v primeru nesreče suvereno aktivirati nujno medicinsko pomoč ter začeti izvajati prvo pomoč. V programu usposabljanja, ki je praktično naravnano, udeleženci pridobijo ustrezna znanja iz vsebin prve pomoči. Svoje uspehe potrdijo in preverijo na koncu modula, kjer lahko na posnetku scenarijev spoznajo svoje prednosti pa tudi pomanjkljivosti. Udeleženci delavnice na koncu prejmejo potrdilo z osvojenimi kompetencami. Usposabljanje izvajajo inštruktorji in predavatelji, ki so pri svojem delu inovativni, uporabljajo sodobne metode poučevanja s simulacijami in vrhunsko opremo. Pridružite se nam lahko že na naslednjem tečaju TPO, ki bo potekal v četrtek, 18. januarja 2018, v prostorih SIM centra.

Prijavite se lahko na www.zd-lj.si/sim ali po telefonu: 01/472 37 80.

Foto: arhiv Rdečega križa

V Izmenjevalnici se najde vse mogoče: starim stvarjem dajemo nov pomen!

Lučke v številkah

Novoletna smreka na Prešernovem trgu porabi približno **14 kWh** električne energije na uro. Na njej je kar **10.000** metrov lučk.

Lučke se prižgejo med **16.30** in **17.00** in ugasnejo med **7.00** in **7.30**.

Za celotno novoletno razsvetljavo v Ljubljani potrošimo približno **840 kW** na dan.

Ob vklopu svetlobne okrasitve se javna razsvetljava v središču mesta izklopi, tako da stroški ostajajo približno enaki.

Praznični sejem

Velika gostinska hišica na prazničnem sejmu meri **12,5 m²**, mala pa **4,5 m²**.

Lani in predlani je bilo **48** hišic, letos jih je **50**.

Fotografiji: Miha Fras

Izmenjevalnica

Izmenjevalnica je prostovoljski projekt Rdečega križa Ljubljana, ki je nastal na podlagi realnih potreb, ki so jih zaznali prostovoljci in zaposleni v Humanitarnem centru. Določena oblačila, ki so bila podarjena Rdečemu križu Ljubljana, ostajajo, saj jih prejemniki pomoči v Humanitarnem centru ne izberejo. Namesto da bi oblačila predali v predelavo, na Izmenjevalnici vstopijo v krog ponovne uporabe. Na dogodkih oblačila ponudimo najširši javnosti in jih zamenjamo za hrano in izdelke za higieno. Vsak obiskovalec se odloči sam, v skladu s svojimi možnostmi, kakšne vrednosti izdelkov bo prinesel na menjavo. Izmenjevalnica tako sočasno omogoča dostopnost oblačil širšemu krogu ljudi in bogati prehranske pakete pomoči Rdečega križa.

Najprostovoljski projekt 2016
Izmenjevalnica je letos prejela laskavi naziv Najprostovoljski projekt 2016, ki ga pod pokroviteljstvom predsednika države podeljuje Mladinski svet Slovenije že 15.

leto. Prostovoljci Izmenjevalnice so samo v letu 2016 namenili več kot 1500 prostovoljskih ur aktivnostim, ki širijo koncept ponovne uporabe ter vrednote solidarnosti in medsebojne pomoči, še posebej med mladimi.

Pridite na Izmenjevalnico - dogodek z dobrodelnim namenom

Na Izmenjevalnico prinesete, na primer, dve konzervi tunine, škatlo kosmičev in šampon, torej štiri izdelke, in si v zameno izberete obleko. Za en podarjen izdelek dobite kravato ali rutko, za dva pa majico. Dobrodošli so še posebej izdelki, s katerimi popestrimo enolične pakete. Postanite v prednovoletnem času dedek Mraz in nam prinesite priboljške, na primer piškote, suho sadje, kavo, čokolado, s katerimi bomo dopolnili pakete pomoči, namenjene ljudem v stiski.

Vabljeni na Izmenjevalnico, ki potekajo vsak 3. petek v mesecu od 16. do 20. ure v Humanitarnem centru RKS-OZ Ljubljana, Tržaška 132, in vsako 1. soboto v mesecu, med 10. in 16. uro, v Hostlu Tresor v centru Ljubljane (Čopova ulica 38).

Občasno se podamo na gostovanje še kam, spremljajte našo fb stran: www.facebook.com/izmenjevalnica

Sinergija med turizmom in meščani

Maja Slivnjak, Turizem Ljubljana

Ljubljana doživlja razcvet turizma in se je dokončno utrdila na zemljevidu prepoznavnih turističnih destinacij v svetovnem merilu. To je mestu prineslo veliko pozitivnega, toda nekateri meščani občutijo, da ima povečanje števila turistov včasih tudi moteč vpliv na vsakdanje življenje. Da bi čim bolj poznali mnenje Ljubljančanov o turizmu, smo izvedli raziskavo »Odnos meščanov do turizma«.

Ključna ugotovitev raziskave je, da je odnos Ljubljančanov do turizma pozitiven, saj jih 91 % meni, da njegov razvoj prispeva k razvoju Ljubljane. 32 % Ljubljančanov meni, da povečanje števila turistov pomaga pri razvoju lokalnega gospodarstva, in 72 % se jih tudi vsaj delno strinja s trditvami, da so nakupovanje, restavracije in možnost za zabavo boljši zaradi turizma. Kot vsečne elemente mestnega jedra so Ljubljančani najpogosteje navajali infrastrukturo, zaprtost jedra za

promet, dogajanje, zabavo in živahnost, urejenost in čistočo.

Raziskava je tudi pokazala, da desetina anketiranih navaja kot možen moteč element turizma število turistov. Glavni vzrok je gneča, sledijo pa neprimerno obnašanje turistov in prilagajanje ponudbe turistom, izguba identitete mesta in njenih prebivalcev ter zmanjšanje kakovosti bivanja.

Turizem Ljubljana si v skladu s trajnostno naravnano strategijo razvoja prizadeva, da bi se meščani v svojem mestu dobro počutili. Zato je bila izvedena prva delavnica z meščani z naslovom »Sinergija med turizmom in meščani«. Srečanje je potekalo v Mestni hiši in je bilo odprto za vse meščane. S tovrstnimi delavnicami želi Turizem Ljubljana seznanjati meščane s turističnim dogajanjem v Ljubljani, jih spodbuditi k dejavnemu sodelovanju pri turističnem razvoju prestolnice in obveščati o delu zavoda na tem področju. Delavnice z meščani bodo postale redna srečanja: z njimi želimo vzpostaviti neposreden dialog s tistimi, ki v mestu živijo, saj brez zadovoljnih prebivalcev prav nobeno mesto ne more prenašati pozitivne energije na obiskovalce.

Vse meščane, tudi tiste, ki se delavnic ne bodo uspeli udeležiti, vabimo, da na elektronski naslov mescani@visitljubljana.si posredujejo predloge ter pobude povezane s turizmom ali se prijavijo na prejemanje obvestil o dogajanju v mestu.

Mediacijski center Ljubljana

V Mediacijski center Ljubljana ste vabljeni vsi občani, ki imate kakršen koli spor in ga želite urediti v postopku mediacije. Mediacija je dopustna le o zahtevkih, o katerih lahko stranke prosto razpolagajo. Lahko gre za spor z drugo

fizično osebo ali pravnimi osebami kot uporabniki storitev javnih služb in izvajalci javnih služb v Mestni občini Ljubljana. Vabljeni ste tudi pravne osebe, civilna družba, zaposleni v Mestni občini Ljubljana in država, če ste v sporu z Mestno občino Ljubljana ali organizacijami, ki jih je ustanovila Mestna občina Ljubljana, ter želite spor rešiti s pomočjo mediatorja. Mediacija je postopek alternativnega reševanja spora s pomočjo tretje nevtralne osebe (mediatorja), ki strankam pomaga doseči sporazum. Mediacijski postopek je neformalen, vendar strukturiran – ima določene faze. Postopek je zaupen, zato se stranke počutijo varno, kar prispeva k lažjemu reševanju spora.

Kontakt: Adamič-Lundrovo nabrežje 2, I. nadstropje – soba 142, 1000 Ljubljana, T: 01/306 10 74, E: mediacija@ljubljana.si, S: <http://www.slo-med.si/> Uradne ure: pon., tor., čet., pet. od 9. do 13. ure, sre. od 14. do 18. ure.

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Janković ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat**, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, **med 14. in 20. uro** osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82** ali **01/306 10 65**.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani **www.ljubljana.si**, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

● **Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja:** T: 01/437 20 10 (ambulanta), T: 01/437 91 28 (posvetovalnica); ● **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** T: 116 111; ● **Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana** - klic v duševni stiski: T: 01/520 99 00 (od 19. do 7. ure); ● **Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Ljubljana**, humanitarni center: T: 01/256 26 35, brezplačen T: 080 88 84, materialna oskrba pon. in tor. od 12. do 16. ure, srede od 10. do 17. ure, sprejem donacij pon. in tor. od 8.00 do 17. ure, sre. od 8. do 18. ure, čet. od 8. do 16. ure, oskrba brezdomcev čet. in pet. od 10. do 12. ure, E: info@rdedekrizljubljana.si; ● **Društvo SOS telefon** za ženske in otroke – žrtve nasilja, Svetovanje žrtvam nasilja in varne namestitve: T: 080 11 55 (pon.–pet. od 12. do 22. ure, sob., ned. in prazniki od 18. do 22. ure), F: 01/524 19 93 (namenjen gluhih, žrtvam nasilja); E: drustvo-sos@drustvo-sos.si, S: www.drustvo-sos.si; ● **Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu:** T: 031/722 333 (tor. od 17.00 do 20.00 ure), E: drustvo-sos@drustvo-sos.si, S: www.drustvo-sos.si; ● **Društvo za nenasilno komunikacijo**, Svetovanje žrtvam nasilja, varne namestitve in programi za povzročitelje nasilja: T: 01/ 434 48 22 (pon., tor., čet. od 10. do 15. ure), E: info@drustvo-dnk.si, S: www.drustvo-dnk.si; ● **Ženska svetovalnica**, Krizni center za ženske, žrtve nasilja: T: 040 260 656 in 031/233 211 (24ur/dan), E: zenska@svetovalnica.org, S: www.drustvo-zenska-svetovalnica.si; ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju**, Svetovanje žrtvam spolne zlorabe: T: 080 2880, 01/431 33 41 (pon., tor. in čet. od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure), E: spolna.zloraba@siol.net, S: www.spolna-zloraba.si; ● **Društvo Ključ – center za boj proti trgovini s ljudmi**, Svetovanje žrtvam trgovine s ljudmi in varna namestitve: T: 080 17 22 (pon.–pet. od 9.00 do 13.00 ure), E: info@drustvo-kljuc.si, S: www.drustvo-kljuc.si; ● **YHD – Društvo za teorijo in kulturo hendikepa**; Neodvisno življenje hendikepiranih – osebna asistenca: T: 01/521 22 77, E: yhd-drustvo@yhd-drustvo.si; ● **Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Ljubljana**, Prva socialna pomoč kasneje oslepelim in slabovidnim osebam in njihovim svojcem: T: 01/252 23 60, E: info@mdsslj.si; ● **Mestno društvo gluhih Ljubljana**: T: 01/430 30 08, E: mdg-ljubljana@guest.arnes.si; ● **ROZA ALARM!** Prijava homofobne diskriminacije in nasilja, S: www.ljudmila.org/lesbo/alarm; ● **CSD Lj. Moste Polje – skupnostni programi za mlade**, dnevni centri za otroke in mladostnike s težavami v odrasčanju: **Korak**: T: 01/ 520 64 40, 040/777 885, **Cona Fužine**: T: 01/540 08 50, 041/553 569, **Cent'r Moste**: T: 01/587 34 37, 040/161 010; **Svetovalnica Fužine**: T: 01/520 64 42, 040 666 320, S: www.csd-ljmostepolje.si; ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**: T: 031 704 707, E: posvet@posvet.org in info@posvet.org, S: www.posvet.org, pon.–pet. od 12. do 19. ure; ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol: T: 041/ 590 789, E: alanon@email.si; ● **Anonimni alkoholiki**: T: 01/433 82 25, E: aa.slo@amis.net, S: www.aa-drustvo.si; ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje: T: 01/439 72 70, 041/730 800, E: info@drogart.org; ● **Zavod MISSS – Zavod MISSS** – mladinsko informativno središče Slovenije: T: 01/510 16 70, GSM: 041 367 374, S: www.miss.si; ● **Dnevni center Skupaj v skupnosti**: T: 01/510 16 76, 051 300 380, S: skupajvskupnosti.si, pon. do čet., od 11.00 – 17.00 ure; ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD)**: T: 01/239 65 02, **Zavod Pristan**: T: 01/547 95 79, 031/702 698; ● **Spominčica, Slovensko združenje za pomoč pri demenci**: T: 059 305 555 (pon. do čet. od 12. do 15. ure); ● **Dnevni centri aktivnosti za starejše**: DCA Mestne zveze upokojencev: T: 01/430 51 520, 051 664 801; Center aktivnosti Fužine: T: 01/587 46 00, 051/441 791; Dnevni center Društva gluhih in naglušnih Ljubljana: T: 01/528 44 93; ● **Mediacijski center Ljubljana**: T: 01/306 10 74, E: mediacija@ljubljana.si, S: www.mediacija.si; ● **Mediacijski center ZDL**: T: 01/2007 636, 01/2007 643, E: mediaciski.center@zd-lj.si, S: www.zd-lj.si; ● **Zavetišče za zapuščene živali Ljubljana**: T: 01/256 02 79; pon.–pet. od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sob., ned. in prazniki od 12. do 15. ure; za oddajo najdenih živali (24 ur/dan); ● **Društvo za urejeno življenje - ABSTINENT**, Svetovalnica za osebe, ki tvegajo in škodljivo pijejo, ter njihove svojce: T: 064/ 244 496, E: svetovalnica@abstinent.si; ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet MU MOL**: T: 01/306 17 14, zapuščena vozila: T: 01/ 306 16 25; **Mestno redarstvo MU MOL**: T: 01/306 16 32; ● **Odsek za pobude meščanov MU MOL**: T: 01/306 12 82; ● **Dežurna številka Inšpektorata MU MOL**: informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: T: 01/306 16 04; ● **Javni holding Ljubljana**: T: 01/474 08 00, pon. od 8. do 13. ure, sre. od 8. do 14. ure in pet. od 8. do 12. ure; ● **JP ENERGETIKA**, Center za pomoč uporabnikom: T: 080 28 82; ● **JP VO-KA**, dežurna služba Vodovod: T: 01/580 81 12, dežurna služba Kanalizacija: T: 01/580 82 12, brezplačen T: 080 86 52; ● **JP SNAGA**, Center za podporo in pomoč uporabnikom: T: 01/477 96 00; ● **JP LPP**, Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostmi v mestnem potniškem prometu: T: 01/582 24 25, 051/ 44 99 92 (24 ur/dan); ● **Društvo delavska svetovalnica**; zagovornišтво, varovanje, promocija ter razvoj delavskih, socialnih in statusnih pravic delavcev ter ostalih ranljivih skupin; **brezplačna telefonska številka**; 080 14 34; E: info@delavskasvetovalnica.si; ● **Varuh človekovih pravic**, informacije in brezplačen T: 080/15 30; ● **Policija**: T: 113; ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja**: T: 112.

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

dr. Brigita Jamnik, VO-KA, in

Nataša Jazbinšek Sršen, Oddelek za varstvo okolja MOL

O skladnosti pitne vode v Ljubljani v septembru 2017

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi in v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji. V preglednici je prikazan del rezultatov občasnih preskušanj pitne vode v septembru 2017.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode so na voljo na www.jh-lj.si/vo-ka v rubriki Kakšno vodo pijemo ali po e-pošti na naslovu voka@vo-ka.si.

Kakovost podzemne vode v oktobru 2017

() - meja zaznavanja merilne metode (LOD)

< - meja določanja (LOQ)

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda, za krom (skupno) pa po Pravilniku o pitni vodi

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode v oktobru 2017 niso bile presežene na nobenem merilnem mestu.

Zrak v Ljubljani v mesecu septembru 2017

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo v letošnjem letu do konca meseca septembra zabeležili 39 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev. Ostali parametri se gibljejo v okviru dovoljenih vrednosti.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Rezultati notranjega nadzora septembra 2017

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE		
			KLEČE	HRASTJE/ BREST	JARŠKI PROD
			6. 9. 2017	6. 9. 2017	6. 9. 2017
Temperatura	°C	-	17,5	17,8	16,2
pH		6,5 - 9,5	7,2	7,2	7,3
Elektroprevodnost (pri 20 °C)	µS/cm	2500	416	414	514
Nitrat	mg/l NO ₃	50	11,5	11,5	17,2
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,001	<0,001	<0,001
Klorid	mg/l	250	8,66	8,6	27,2
Fluorid	mg/l	1,5	<0,04	<0,04	<0,04
Krom-skupni	µg/l	50	0,76	1	8
Svinec	µg/l	10	0,22	0,13	<0,1
Skupna trdota	°N	-	14,1	13,8	16,2
Atrazin	µg/l	0,1	<0,007	0,009	0,042
Desetilatrazin	µg/l	0,1	<0,009	<0,009	0,049
Trihalometani in tetrakloroeten	µg/l	10	<1,1	<1,1	<1,1
Trihalometani - vsota	µg/l	100	<1,1	<1,1	<1,1
<i>Escherichia coli</i>	CFU/ 100 mL	0	0	0	0
Intestinalni enterokoki	CFU/100 mL	0	0	0	0
Koliformne bakterije	CFU/100 mL	0	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d. o. o., december 2017

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Oktober 2017						
merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	50
Kleče VIIIa	9. 10. 2017	0,004	< 0,004	< 2	9,7	1,9
Kleče XIII	9. 10. 2017	0,002	< 0,004	< 2	12	1,7
Šentvid IIa	9. 10. 2017	0,004	< 0,004	< 2	15	1,8
Jarški prod III	9. 10. 2017	< 0,002	< 0,004	< 2	12	2,2
Hrastje Ia	9. 10. 2017	0,040	0,022	< 2	22	13
Brest IIa	9. 10. 2017	0,012	0,074	< 2	4,4	0,9

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2017 MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja

Zrak v Ljubljani septembra 2017

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	100 %	100 %	100 %	100 %	98 %
Maksimalna urna koncentracija	4	97	277	7	157
Maksimalna dnevna koncentracija	3	52	139	3	42
Minimalna dnevna koncentracija	0	24	32	2	7
Srednja (mesečna) koncentracija	1	41	87	2	23
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	0

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

MGLC – MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER**do 11. 3.****Boris Jesih: Povezave**

Slikar in grafik Boris Jesih (1943) se odlikuje v tehnikah visokega in ploskega tiska, z vrhuncem v barvni litografiji, katere nabor hrani tudi zbirka MGLC. Na pregledni razstavi so ob litografijah na ogled tudi risbe, slike in fotografije, s katerimi so poudarjene povezave v njegovem ustvarjalnem procesu in med njegovimi deli.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA**do 2. 5.****Srednjeveška Ljubljana**

Na razstavi razkrivamo izjemna odkritja nedavnih arheoloških raziskav, ki premikajo začetke srednjeveške Ljubljane v čas okoli leta 1000, ter predstavljamo zgodbo o vitezu plemenitega stanu. Javna vodstva potekajo vsako soboto ob 16.30.

LJUBLJANSKI GRAD**1. 12. – 2. 1.****Grajski december 2017**

Praznični sejem, jaslice, koncerti, predstave za otroke, ples, razstave, 3D-kartiranje.

25. 1. ob 20. uri, Hribarjeva dvorana**Zoran Predin & Django Group: Gypsy Swing**

Prvi koncert iz cikla Kitara – moj glas

FESTIVAL LJUBLJANA**14. 12., 11. 1. in 25. 1. ob 19.30**

Viteška dvorana, Križanke

25. mednarodni glasbeni cikel Mladi virtuoz predstavlja mlade domače in tuje umetnike, ki presenečajo z virtuosnostjo in z neverjetno zrelostjo navkljub rosnim letom.

Nastopili bodo Vitor Fernandes (Portugalska), Sara Čano, Jelena Bobuljaš, Tamara Gombač, Maja Gombač, Luka Mitev, Pandelina Atanasova (Makedonija), Tine Bizajl, Leon Pokeržnik, Mateja Hladnik, Nika Tkalec, Pavle Krstić (Srbija) in Petar Pejčić (Srbija).

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE**13., 14., 16. 12. ob 19. uri, 15. 12. ob 20.30, 26., 27. in 29. 1. ob 19. uri****Simona Hamer: POŠASTI**

režija: Vito Taufer

Grumova nagrajenka Simona Hamer se pri pisanju besedila navdihuje pri znameniti antiutopiji Williama Goldinga *Gospodar muh* in se osredotoča na vprašanje socialnih, političnih in osebnostnih okoliščin, ki svetlobo človeka prevesijo v temo tirana. Vzporednice med Goldingovo antiutopijo in z bodečo žico obdano Evropo se ponujajo kar same in silijo k ponovnemu razmisleku o mehanizmi človeške uničevalnosti.

CENTER KULTURE ŠPANSKI BORCI**21. 12. ob 20. uri****Trisha Brown Dance Company, Josef Nadj in EnKnapGroup****SET AND RESET/Ponastavitev in CANARD PEKINOIS/Mračna zveza**

V plesnem večeru se EnKnapGroup vrača v obdobje sodobnega plesa iz osemdesetih let in ponovno osmišlja dve revolucionarni deli, ki sta oblikovali sodobni ples, kot ga poznamo danes. V prvem delu večera bomo sledili stopinjam ikone postmoderne plesa, Trishe Brown, v drugem pa se koreograf Josef Nadj vrača na sam začetek svoje profesionalne poti in izvorom lastnega specifičnega odrskega izraza.

24. 1. ob 20. uri**Janina Rajakangas: Dinozaver – plesna predstava****Aleš Hadalin – koncert; Plesno-glasbeni večer****KINO ŠIŠKA****22. 12. ob 21. uri****ZLATKO, koncert ob 10. obletnici izida albuma Svet je lep**

Pred natanko desetimi leti se je fužinski princ Zlatko s svojim prvim albumom, *Svet je lep*, uradno pojavil na slovenski sceni, na kateri vlada še danes. Vsako leto boljši, vsako leto uspešnejši, vsako leto pogumnejši in brez dlake na jeziku z verzi opozarja na aktualne razmere v družbi.

SLOVENSKA FILHARMONIJA**22. 12. ob 18. uri**, Dvorana Marjana Kozine**Božični koncert Orkestra Slovenske filharmonije**

Dirigent: Stefanos Tsialis, spored: Humperdinck, Rimski-Korsakov, Čajkovski

1. 1. ob 18. uri, Gallusova dvorana Cankarjevega doma**Novoletni koncert Orkestra in Zbora Slovenske filharmonije**

Dirigent Philipp von Steinaecker, solist: Sebastian Bertoncelj, violončelo, spored: Čajkovski, Glinka, Rahmaninov, Musorgski, Prokofjev, Šostakovič, Stravinski

CANKARJEV DOM**28. 12. ob 19.30, 29. 12. ob 19. uri, 30. 12. ob 18. in 31. 12. ob 20. uri****Romeo in Julija**

Balet Preljocaj, koreografija: Angelin Preljocaj, glasba: Sergej Prokofjev
 Angelin Preljocaj je leta 1990 za lyonsko opero ustvaril koreografijo na glasbo Prokofjeva, petindvajset let pozneje pa jo je z Baletom Preljocaj iz Aix en Provence obnovil in od takrat izredno uspešno gostuje po vsem svetu.

SNG OPERA BALET LJUBLJANA**25. 1. ob 19.30, 26. 1. ob 18. uri in 27. 1. ob 19.30****Wolfgang Amadeus Mozart: Don Giovanni**

režija: Diego de Brea

Mit o razuzdanem zapeljivcu vse do današnjih dni navdušuje mislece, literate in skladatelje ter odpira mnoga vprašanja notranje svobode in svobodomiselnosti.

SNG DRAMA LJUBLJANA, MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO, CANKARJEV DOM**26. 1. ob 20. uri**

Gallusova dvorana Cankarjevega doma

Ivan Cankar: POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI, Farsa v treh aktih

režija: Eduard Miler

Ivan Cankar, čigar stoletnico smrti obeležujemo leta 2018, je v *Zgodbah iz doline šentflorjanske* preroško zapisal: »Tudi ti ne boš pozabila name, lepa dolina šentflorjanska. Lahko se užaljena odvrneš od mene, lahko me ostaviš samega ob cesti, popotnika; jaz pa ležem v travo in se smejem in čakam, ker vem, da se povrneš. Zakaj jaz sem v tebi in ti si v meni.«

MODERNA GALERIJA**do 18. februarja****+MSUM JANEZ JANŠA®**

Leta 2007 so se trije slovenski umetniki včlanili v Slovensko demokratsko stranko in si uradno nadelo ime Janez Janša, ime vodje omenjene stranke in takratnega slovenskega premierja. Svoje življenje so spremenili v še vedno potekajočo predstavo, svojo umetnost pa v sredstvo prevpraševanja ritualov in konvencij ter razpravljanja o statusu in funkciji stvari, povezanih z identiteto.

KINODVOR**SILVESTRSKI KINODVOR****31. 12. ob 15., 18. in 21. uri**

Praznični filmski program za različne okuse prinaša družinski film *Popotovanje cesarskega pingvina 2*, predpremiero novega filma Woodyja Allena *Lunapark* ter fantastično ljubezensko zgodbo, okronano z zlatim beneškim levom, *Oblika vode* Guillerma del Tora. Praznujte v mestnem kinu in začinite svoj silvestrski film s penino! Vstopnice so že v prodaji.

Od 11. januarja bo na sporedu *Družina*, večkrat nagajeni dokumentarec slovenskega režiserja Roka Bička (Razredni sovražnik).

10. LJUBLJANSKI FESTIVAL KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE BOBRI**od 20. januarja do 8. februarja****Različna prizorišča**

Bobri že desetič vabijo v kulturne ustanove na ogled kakovostnih gledaliških, filmskih in glasbenih predstav, knjižnih dogodkov ter na zanimive delavnice. Osrednja tema festivala je poezija.

Prevzem brezplačnih vstopnic: sobota, 13. januarja, od 11. do 16. ure, Festivalna dvorana

PROGRAM NASTOPAJOČIH

na decembrskih prireditvah v Ljubljani 2017

KONGRESNI TRG 2017

Torek	26. 12. ob 20. uri	Joker Out - predskupina Pero Lovšin in Španski borci Big Foot Mama
Sreda	27. 12. ob 20. uri	Žan Serčič - predskupina Samuel Lucas Halid Bešlić
Četrtek	28. 12. ob 20. uri	Trio Utrip - predskupina Ansambel Saša Avsenika Čuki
Petek	29. 12. ob 20. uri	Zala Smolnikar - predskupina Lačni Franz Prljava kazalište
Sobota	30. 12. ob 20. uri	Peter Vode - predskupina Tabu Ivan Zak
Nedelja	31. 12. ob 21. uri	Silvestrovanje za otroke od 16. ure dalje Klara Jazbec - predskupina CoverLove, Jana Šušteršič in Lea Sirk po polnoči Grupa Vigor
Ponedeljek	1. 1. 2018	Single Ladies - Beyonce Tribute Band

MESTNI TRG 2017

31. 12. ob 21. uri	Helena Blagne Nuša Derenda
--------------------	-------------------------------

NOVI TRG

Petek	15. 12. ob 19. uri	Manouche
Sobota	16. 12. ob 19. uri	Neisha
Nedelja	17. 12. ob 19. uri	Ars Groova
Ponedeljek	18. 12. ob 19. uri	Big Band Theory
Torek	19. 12. ob 19. uri	Cubaname' Latin Band
Sreda	20. 12. ob 19. uri	The Dreams
Četrtek	21. 12. ob 19. uri	Mjav
Petek	22. 12. ob 19. uri	Cherry wine
Sobota	23. 12. ob 19. uri	Orlek
Ponedeljek	25. 12. ob 19. uri	Mia Žnidarič kvartet

TRG FRANCOSKE REVOLUCIJE 2017

30. 12. ob 20. uri	8Bomb MRFY Koala Voice Repetitor
31. 12. ob 21. uri	Nipke Trije kralji (Zlatko, Klemen Klemen in RecycleMan) Happy Ol' McWeasel

Naslednja številka glasila Ljubljana izide 10. februarja.

Osrednje teme: • Center ponovne uporabe in odpadki • Gledališča v Ljubljani • Pionirski dom